

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STOSZOWICE NA LATA 2016-2021

STOSZOWICE - 2016

Przewodnicząca
Rady Gminy Stoszowice
Aleksandra Tanona

ZLECENIODAWCA: GMINA STOSZOWICE

Redakcja i opracowanie tekstu, konsultanci prowadzący oraz moderatorzy:

mgr Edyta Rząsa,
mgr inż. Krzysztof Szustka

na podstawie dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Stoszowice, sporządzonej w 2004 roku przez: Patryk Wild, Marek Janikowski, Aleksandra Grzech

Moderatorzy składają serdeczne podziękowania mieszkańcom, uczestnikom warsztatów, władzom i pracownikom gminy, kierownikom jednostek organizacyjnych, instytucji i przedsiębiorcom za udzielone wsparcie i przekazanie informacji niezbędnych do powstania tego dokumentu.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
SKŁAD ZESPOŁU DS. BUDOWANIA STRATEGII	8
1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY STOSZOWICE	9
1.1 METODOLOGIA PRZEBIEGU PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY STOSZOWICE NA LATA 2016 – 2021:	9
STRATEGICZNA POZYCJA GMINY	9
1.2 CELE STRATEGII	11
1.3 POWIĄZANIE STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI	11
1.4 GRANICE SYSTEMU STRATEGII	12
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY STOSZOWICE	13
3. ANALIZA ZASOBÓW GMINY	16
3.1 POŁOŻENIE I ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY	16
RZEKI	16
GLEBY	17
FLORA	18
FAUNA	19
3.2 ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY STOSZOWICE	19
WALORY ARCHITEKTURY I PRZESTRZENI GMINY STOSZOWICE	19
3.3 ZASOBY DOTYCZĄCE TERENÓW I OBIEKTÓW GMINY STOSZOWICE	21
3.4 CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI I KIERUNKÓW ICH ROZWOJU	22
▪ BUDZÓW	22
▪ GRODZISZCZE	23
▪ JEMNA	24
• LUTOMIERZ	24
• MIKOŁAJÓW	25
• PRZEDBOROWA	26
• RÓŻANA	26
• RUDNICA	27
• SREBRNA GÓRA	27
• STOSZOWICE	28

• ŻDANÓW	29
3.5 ZASOBY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	30
WODOCIĄGI I KANALIZACJA	30
GOSPODARKA ODPADAMI	31
ENERGIA ELEKTRYCZNA	31
INTERNET I KOMUNIKACJA.....	31
GAZYFIKACJA	33
SIEĆ DROGOWA	34
3.6 ZASOBY TURYSTYKI I REKREACJI.....	34
ZABYTKI	36
INNE ATRAKCJE TURYSTYCZNE.....	37
SZLAKI TURYSTYCZNE.....	37
TRASY ROWEROWE	38
TRASY NARCIARSTWA BIEGOWEGO	38
3.7 KOPALNIA SREBRNA GÓRA.....	39
3.8 ZASOBY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ MATERIALNEJ I NIEMATERIALNEJ	40
KULTURA I SPORT	40
STOWARZYSZENIA I ZWIĄZKI CZŁONKOWSKIE	43
EDUKACJA - PLACÓWKI OŚWIATY I WYCHOWANIA ORAZ SZKOLNICTWO	43
Szkoła Podstawowa w Budzowie z filią w Przedborowej	43
Zespół Szkół Publicznych w Grodziszczu	44
Gimnazjum Publiczne w Budzowie	44
Publiczne Przedszkole w Przedborowej.....	45
Niepubliczne Przedszkole w Srebrnej Górze "Kajtek"	46
Niepubliczne Przedszkole w Stoszowicach "Kolorowy Balonik"	46
OPIEKA ZDROWOTNA	47
OPIEKA SPOŁECZNA	47
BEZPIECZEŃSTWO	47
GOSPODARKA I ROLNICTWO	48
4. ANALIZA STANU OBECNEGO	52
4.1 . BADANIE OPINII SPOŁECZNEJ.....	52
Cel badania.....	52
Wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej.....	52
ANALIZA SWOT GMINY STOSZOWICIE	54

5. ROZSTRZYGNIECIE PLANISTYCZNE	58
5.1 KIERUNKI ROZWOJU/ OBSZARY PROBLEMOWE.....	58
5.2 KLUCZOWE CZYNNIKI SUKCESU (KCS) DLA ROZWOJU GMINY.....	58
6. WIZJA I MISJA	59
6.2 MISJA	62
PLAN STRATEGICZNY	63
7.2 CELE STRATEGICZNE.....	63
7.2 PROJEKTY REKOMENDOWANE DO REALIZACJI.....	66
7.2.1 PROJEKTY REKOMENDOWANE DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH.....	70
BUDZÓW	70
JEMNA	70
GRODZISZCZE	70
LUTOMIERZ.....	72
MIKOŁAJÓW.....	72
PRZEDBOROWA	74
RÓŻANA	74
RUDNICA	74
SREBRNA GÓRA	74
STOSZOWICE	75
ŻDANÓW	75
7.3 MOŻLIWOŚCI ZEWNĘTRZNEGO FINASOWANIA WYZANCZONYCH CELÓW STRATEGICZNYCH	76
8. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	78
1.1 MONITORING i EWALUACJA REALIZACJI STRATEGII.....	78
Załącznik 1 WYNIKI DIAGNOZY SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ	81
KWANTYFIKACJA UWARUNKOWAN ANALIZY SWOT	91
MOCNE STRONY	91
SŁABE STRONY	92
SZANSE.....	93
ZAGROŻENIA	93
SPIS RYSUNKÓW.....	94
SPIS TABEL	94

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Stoszowice na lata 2016 -2021 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę rozwoju gminy i wykorzystania jej atutów. *Strategia ...* jest narzędziem i motorem przyszłych zmian oraz planowania przedsięwzięć. Prace nad tym dokumentem polegały na identyfikacji celów i zadań, mających zapewnić długofalowy rozwój gospodarczy oraz realizację aspiracji społeczności lokalnej. Powiązanie zadań zapisanych w Strategii z wyznaczonymi celami zawartymi w dokumentach strategicznych szczebla krajowego i regionalnego zwiększa, Gminie Stoszowice, szanse na pozyskanie zewnętrznych środków finansowych i przeznaczenie ich na istotne dla jej rozwoju przedsięwzięcia i inicjatywy. Cele i zadania Strategii są także odpowiedzią na potrzeby oraz oczekiwania mieszkańców Gminy Stoszowice.

Opracowując strategię przyjęliśmy metodę uspołecznioną w planowaniu strategicznym, a także dodatkowo dla zbadania stanu obecnego, dokonaliśmy analizy danych zastanych. Analiza ta polegała na wykorzystaniu dostępnych danych wtórnych takich jak publikacje, raporty, biuletyny, bazy danych, katalogi, informacje dostępne na stronach WWW, inne dokumenty strategiczne itp. Jednocześnie z uwagi na wieloaspektowość i wielopodmiotowość strategii do udziału w jej opracowaniu zaproszono przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, pozarządowego i biznesu, tj.: władze gminy, radnych, pracowników Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych oraz spółek, mieszkańców gminy, przedstawicieli szkół, przedsiębiorstw, rolników oraz reprezentantów lokalnych środowisk i organizacji pozarządowych. Tym samym przyjęto zasadę partycypacji poprzez trójsektorowość. Prace przebiegały w ciągu czterech miesięcy, od października 2015 do stycznia 2016 roku i rozpoczęły się wizją terenową gminy, badaniem ankietowym oraz czterema następującymi po sobie warsztatami i spotkaniami zespołu ds. budowania strategii.

Efekt procesu prac nad strategią, stanowi z jednej strony diagnozę stanu obecnego, z drugiej zaś jest usystematyzowanym zbiorem jasno sprecyzowanych potrzeb i wynikających z nich kierunków działania. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom podejmowanie decyzji oraz rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych, jak również racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii rozwoju gminy jest warunkiem koniecznym z uwagi na to, że gmina zamierza ubiegać się o pozabudżetowe środki pomocowe, krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej. Inną przesłanką

opracowania strategii jest chęć przyśpieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego wchodzących w skład gminy miejscowości, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań.

Jako moderatorzy żywimy nadzieję że Strategia przyczyni się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-kulturalnego, zaktywizowania społeczności lokalnej oraz rozwoju technologicznego i gospodarczego Gminy.

Edyta Rząsa

Krzysztof Szustka

SKŁAD ZESPOŁU DS. BUDOWANIA STRATEGII

W pracach nad strategią uczestniczyli:

SEKTOR SPOŁECZNY

1. Bartosz Jewczuk
2. Monika Czekaj
3. Kazimierz Gądek
4. Grażyna Grycaj
5. Jadwiga Dobrzańska-Szargut
6. Zbigniew Czachura
7. Marian Ogórek
8. Zbigniew Hojdus
9. Henryk Marciniak
10. Henryk Mróz
11. Agnieszka Bielecka
12. Marta Rowińska-Białas
13. Aleksandra Tanona
14. Marzena Wolska
15. Agnieszka Ciszewska
16. Jerzy Woźny
17. Magdalena Zarycka
18. Tadeusz Kowalczyk
19. Zdzisław Pilik
20. Paweł Semieniuk
21. Daniel Łuka
22. Ks. Janusz Rempalski
23. Jerzy Zajęc
24. Anna Gołdyn
25. Paulina Janczak
26. Elżbieta Szopian
27. Maria Korchan
28. Janusz Cendrowicz
29. Tadeusz Semczuk
30. Witold Wojewódzki
31. Ryszard Mianowski
32. Ireneusz Tabisz
33. Magdalena Szopian-Welęczo

SEKTOR BIZNESU

1. Stanisław Andruszko
2. Marzanna Palej
3. Marian Styczeń
4. Leszek Ossowski
5. Elżbieta Broś
6. Urszula Buła
7. Małgorzata Komar
8. Bożena Wójcicka
9. Zbigniew Rabenda
10. Barbara Laska
11. Krzysztof Niebora
12. Zofia Gniadek
13. Joanna Mackiewicz
14. Karina Kaczmarek
15. Olga Przytocka
16. Krzysztof Leszczyński
17. Anna Wronkowska
18. Elwira Miszczycha
19. Malwina Pasternak

SEKTOR PUBLICZNY

1. Ewa Tymcio
2. Anna Wysocka-Leszczyńska
3. Jerzy Zajęc
4. Irena Pachnicz
5. Małgorzata Chmiel
6. Elżbieta Piątek
7. Malwina Rogólska
8. Janusz Świstak
9. Sławomir Krawczyk
10. Bożena Szablowska
11. Jolanta Bielecka
12. Alicja Kaczmarska
13. Paweł Gancarz
14. Irena Pachnicz

Gmina Stoszowice, 57-213 Stoszowice, Stoszowice 97

www.stoszowice.pl

1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY STOSZOWICE

1.1 METODOLOGIA PRZEBIEGU PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY STOSZOWICE NA LATA 2016 – 2021:

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA

(WYKAZ KONKRETNÝCH PRZEDSIĘWZIĘĆ I INWESTYCJI w latach 2016 -2021)

MONITORING DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

(STRATEGIA ROZWOJU, WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA)

1.2 CELE STRATEGII

Nadrzędnym celem niniejszej Strategii jest zapewnienie gminie partnerskiej i konkurencyjnej pozycji w powiecie, regionie, Polsce i w Europie przy wykorzystaniu jej mocnych stron oraz szans wynikających z jej geograficznego położenia, potencjału demograficznego, tradycji, walorów środowiskowych, oraz uwarunkowań historycznych i kulturowych. Strategia powstała w celu stworzenia sprzyjających warunków do korzystnego rozwoju gminy i jej mieszkańców. Jest dokumentem strategicznym, który w znaczący sposób wpływa na tempo oraz kierunki rozwoju gospodarczego gminy. Poprzedzona dogłębną analizą pozwoliła na identyfikację istniejących problemów, a następnie na wybór optymalnej drogi ich rozwiązania. Wyznacza ścieżkę dojścia do celów. Dokument ten nie jest jednocześnie elementem zarządzania operacyjnego, który tak jak budżet gminy, musi być wykonany. Jego wykonanie zależy od wielu instytucji i zewnętrznych czynników, a w szczególności od zaangażowania władz, aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców. Pokazuje on jednak faktyczny stan oczekiwań w roku 2016. Wyznaczone projekty realizacyjne będą zapewne modyfikowane przez zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne.

1.3 POWIĄZANIE STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI

Strategia Rozwoju Gminy została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych, jakich dostarczyły spotkania warsztatowe z przedstawicielami wszystkich środowisk gminy, a także gminne, powiatowe oraz krajowe dokumenty strategiczne. Przedstawiony dokument zredagowany został przez Autorską Pracownię Rozwoju Społecznego. Do opracowania strategii wykorzystano informacje pochodzące z następujących źródeł:

- „Strategia Rozwoju Gminy” z 2004 roku
- „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy”
- „Plan Ochrony Parku Kulturowego”
- „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej”

Dokument jest zgodny z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Strategią Rozwoju Kraju 2020 (SRK), Strategią Europa 2020.

1.4 GRANICE SYSTEMU STRATEGII

Granice terytorialne

Strategia rozwoju obejmuje zasięgiem zapisane w niej działania i teren gminy Stoszowice. Podczas warsztatów założono, że oddziaływanie strategii może mieć wpływ na sąsiadujące gminy powiatu ząbkowickiego.

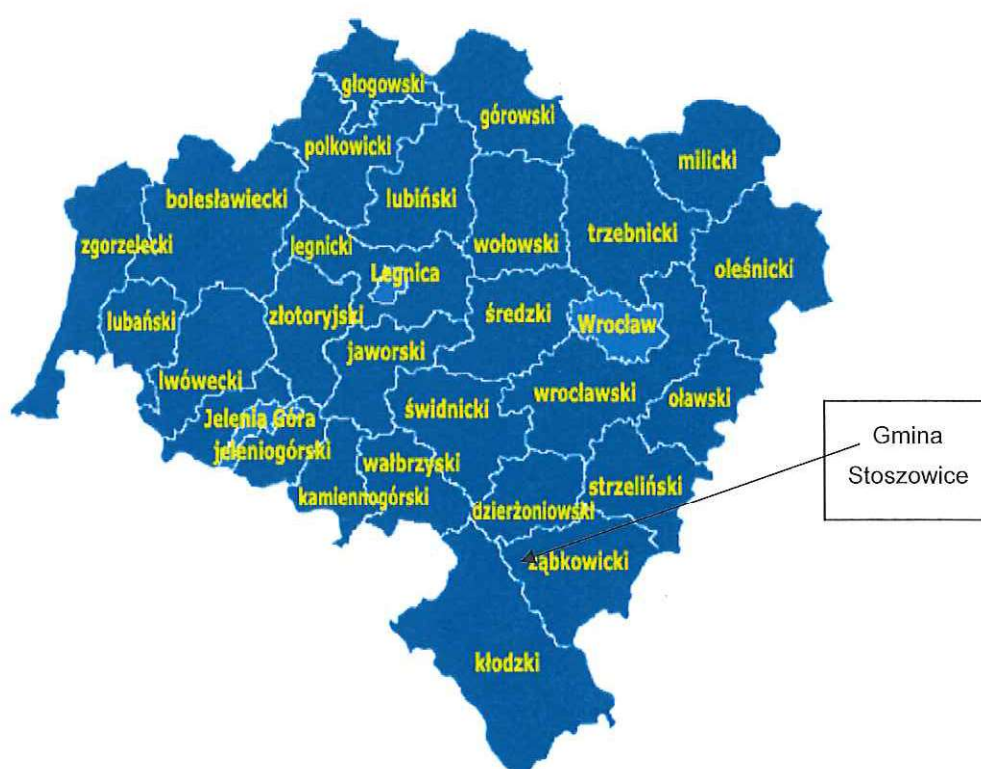
Granice czasowe

W drodze konsensusu ustalono również czasowe granice systemu dla jakich opracowywana została strategia na okres 6 lat tj. 2016 -2021 roku.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY STOSZOWICE

Gmina Stoszowice to gmina wiejska w województwie dolnośląskim, w powiecie ząbkowickim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie wałbrzyskim. W skład Gminy wchodzi 11 miejscowości: Budzów, Grodziszcze, Jemna, Lutomierz, Mikołajów, Przedborowa, Różana, Rudnica, Srebrna Góra, Stoszowice, Żdanów.

Rysunek 1 Podział administracyjny województwa dolnośląskiego.

Źródło reprodukcji www.gminy.pl

Gmina położona jest na styku trzech powiatów: dzierzoniowskiego, kłodzkiego i ząbkowickiego. Leży na zachód od Ząbkowic Śląskich i na południe od Dzierżoniowa i bezpośrednio graniczy: od północy z gminami Dzierżoniów, Piława Górna, od wschodu z gminą Ząbkowice Śląskie, od zachodu z gminą Nowa Ruda, od południa z gminami Kłodzko i Bardo.

Rysunek 2 Podział administracyjny powiatu ząbkowickiego

Źródło reprodukcji www.gminy.pl

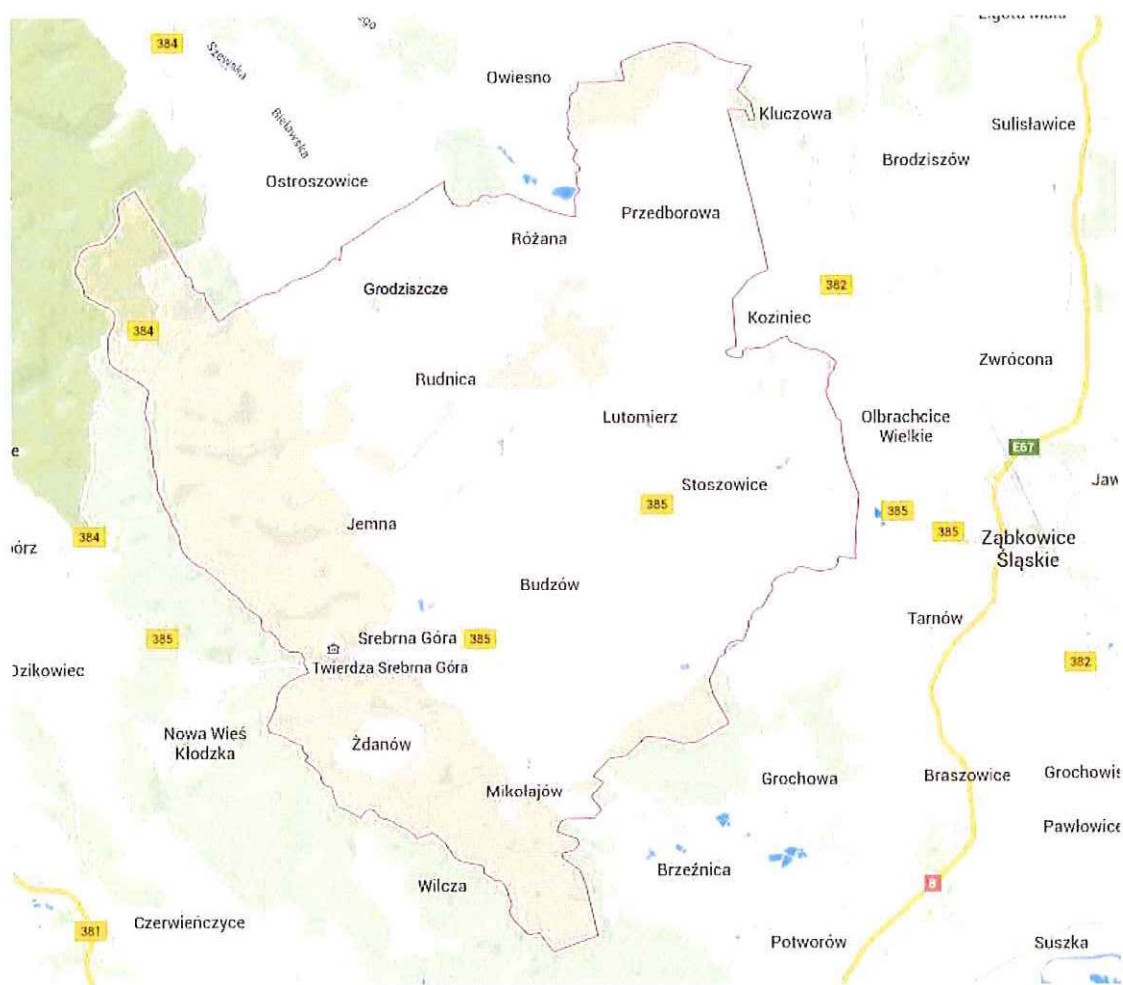
Przez teren gminy przechodzi droga wojewódzka, droga nr 385 z Grodkowa do przejścia granicznego w Tłumaczowie przez Stoszowice, Budzów, Srebrną Górę. Gminę przecina ponadto kilka dróg powiatowych.

Rysunek 3 Mapa

Duże obszary gminy Stoszowice wchodzą w skład wielkoobszarowego systemu obszarów chronionych, które tylko w byłym województwie wałbrzyskim zajmują około 33% powierzchni i obejmują całe pasmo Sudetów. W skład systemu wchodzi: Park Narodowy Gór Stołowych, cztery parki krajobrazowe: Książański Park Krajobrazowy, Śnieżnicki Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Gór Sowich (znajdujący się częściowo na terenie gminy Stoszowice) i Ślązański Park Krajobrazowy. Ponadto system obejmuje kilkanaście rezerwatów przyrody w tym jeden Cisowa Góra, który jest położony na terenie gminy.

Rysunek 4 Mapa granic gminy, źródło reprodukcji www.google.pl

3. ANALIZA ZASOBÓW GMINY

3.1 POŁOŻENIE I ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY

Gmina Stoszowice położona jest w obrębie parku krajobrazowego Gór Sowich, powstałego na mocy rozporządzenia Wojewody Wałbrzyskiego nr 7/91 z dnia 8 listopada 1991 roku. Większa część gminy położona jest w granicach przedsudeckiego obszaru Dolnego Śląska, od zachodu zamkniętego pasmem Gór Sowich i Bardzkich. Od północy teren gminy zamykają Wzgórza Bielawskie, które tworzą różnej wysokości (350 do 450 m n.p.m.) pagórki porozdzielane obniżeniami i przełęczami, które nie stanowią wyraźnie zwartych masywów czy pasm. Od południa obszar gminy zamknięty jest przez Masyw Grochowej, zwarty pagór twarzielowy na przedpolu Gór Bardzkich z wyraźnym grzbietem masywu (z najwyższym szczytem Brzeźnica – 492 m n.p.m.) o przebiegu równoleżnikowym. Strome stoki podnoszą walory krajobrazowe okolicy. W całości na terenie gminy znajduje się Obniżenie Stoszowic, stanowiące płaskie obniżenie pomiędzy wymienionymi Wzgórzami Bielawskimi a Masywem Grochowej. Obniżenie wznosi się nieznacznie w kierunku krawędzi Gór Sowich i Bardzkich, i jest rozcięte stosunkowo płytkimi dolinami cieków wodnych. Teren gminy obejmuje również część Gór Sowich i Bardzkich rozdzielonych Przełęczą Srebrną i tworzących pasma o przeciętnej wysokości 630-825 m n.p.m. Są to góry charakteryzujące się wyraźnymi uskokami i stromymi zboczami przechodzącymi ku górze w szeroką wierzchowinę. Typowe są również stromościenne doliny potoków rozcinające stoki górskie. W obrębie Gór Bardzkich wyróżnia się ponadto mikroregion Kotliny Żdanowa, będącej kotlinowatym obniżeniem erozyjno-demudacyjnym związanym z mało odpornymi łupkami dewońskimi wśród skał gnejsowych.

RZEKI

Przez teren gminy przepływa kilka potoków, z których wyróżniają się: - BUDZÓWKA – lewy dopływ Nysy Kłodzkiej. W części źródłiskowej składa się z kilku bezimiennych potoków, mających źródła na wysokości ok. 520-540 m pod Przełęczą Srebrną i po obu stronach Stróży. Początkowo płyną one przez lasy, głównie świerkowe i świerkowo-bukowe, potem w Kotlinie Żdanowa łączą się poniżej wsi. Poniżej Żdanowa Budzówka wpływa do obniżenia Stoszowic i przez rozległe, prawie płaskie pola przepływa przez Stoszowice, Ząbkowice Śląskie i Kamieniec Ząbkowicki, aż do ujścia w Byczeniu, na wysokości 240 m.

Budzówka ma około 29 km długości. Z terenu Gór Bardzkich przyjmuje, jako prawy dopływ, Wełnę.

- JADKOWA – prawy dopływ Węży w zlewni rzeki Budzówki. Odwadnia północnowschodnie zbocza południowej części Gór Sowich. Źródła znajdują się na wysokości około 720 m w płytkiej dolince pod Czarnymi Kątami. W gminie przepływa przez miejscowości Grodziszcze, Rudnice, Lutomierz, Stoszowice. Spływa w Olbrachcicach Wielkich na wysokości około 250 m. Potok ma około 19,0 km długości. Jadcowa posiada liczne dopływy, z których prawe odwadniają Góry Sowie. W kilku wsiach gminy wody Jadcowej zasilają stawy rybne. Jest rzeką kapryśną, we wsiach gminy stwarzającą często zagrożenie powodziowe. Na jej nurcie znajdują się zabudowania 3 młynów.

- CHŁOPINA –potok wypływa w południowym krańcu Gór Sowich, w głębokiej dolinie wcinającej się w Chochół Wielki z Lisanką od północy, a Chochół Mały, Warowną Górę i Kłośną od południa. Źródła są na wysokości około 590 m, poniżej Twierdzy w Srebrnej Górze. U podnóża Gór Sowich w Srebrnej górze znajduje się zasilany jej wodami niewielki zalew rekreacyjny o powierzchni 2,6 ha, zbudowany w latach 70-tych. Jest tu duże kąpielisko i pole namiotowe. W Budzowie łączy się z potokiem spływającym przez Srebrną Górę i biegnie dalej przez Stoszowice, tam kończy bieg jako dopływ Jadcowej. Oprócz tego, przez teren gminy przepływają: Wełna, Kłopotnica, Szalona, Grzmiąca, Węża.

GLEBY

Na terenie gminy występują trzy typy gleb:

- gleby górskie - brunatne kwaśne o składzie mechanicznym glin lekkich i średnich pylastych oraz pyłów ilastych. Gleby zróżnicowane pod względem szkieletu i głębokości występowania skały macierzystej. Przydatność tego rodzaju gleb dla rolnictwa jest uzależniona od wielu czynników towarzyszących: żyzność, głębokość, wilgotność oraz wysokość nad poziomem morza. W większości przypadków niewielka przydatność tych gleb dla upraw polowych i duża podatność na erozję sprawia, że najwłaściwsze jest przeznaczenie ich pod użytki zielone bądź zalesienie.

- gleby wyżynne i nizinne - najlepsze na terenie gminy, to gleby bielcowe i brunatne i miejscami czarne ziemie wykształcone z glin pylastych, lessów ilastych, pyłów ilastych, miejscami z ilów. Są to korzystnie położone gleby, o dobrze wykształconej warstwie próchnicznej i ogólnie prawidłowych stosunkach powietrznowodnych, tylko miejscami nadmiernie uwilgotnione. Gleby kompleksu pszennego dobrego, miejscami zbożowo-pastewnego mocnego (II-IIIb), przydatne dla uprawy: pszenicy, buraków cukrowych,

rzepaku, cykorii, maku, słonecznika oleistego i lnu oleistego. Są również odpowiednie do intensyfikacji rolnictwa, sadownictwa i warzywnictwa. Gleby brunatne właściwe i wylugowane o składzie mechanicznym piasków naglinowych oraz glin i pyłów napiaskowych, kompleksu żytniego dobrego i słabego, a miejscami pszennych wadliwych (IVa-V). Są przydatne dla uprawy: żyta, owsa, ziemniaków, wyki kosmatej, seradeli, przelotu pospolitego i koniczyn.

- gleby dolinne - są to gleby żyzne, o dobrze wykształconej warstwie próchniczej, miejscami nadmiernie uwilgotnione. Gleby kompleksu pszennego dobrego i zbożowo-pastewnego mocnego (IIIb-IVa), przydatne dla uprawy: pszenicy, jęczmienia, żyta, owsa, ziemniaków, roślin pastewnych, kukurydzy na zieloną masę, rzepaku, wyki kosmatej, komonicy rożkowej. To również dobre i średnie użytki zielone.

FLORA

Roślinność gminy dzieli się na: typowo rolniczą, zespoły roślin i gatunki charakterystyczne dla pogórzy (do ok. 400 m. n.p.m.) oraz typowe dla regla dolnego (400-1000 m. n.p.m.). Poza agrokompleksami największe znaczenie posiadają zespoły leśne. Ich skład uzależniony jest wyraźnie od pięter wysokościowych. Jeszcze na początku średniowiecza podnóże górskie (regiel dolny) porastała puszcza bukowo-jaworowa z domieszką jodły. Obecnie dominują sztuczne świerczyny (*Piceetum*). W wyższych, grzbietowych partiach są one czasami naturalne, ciemne i o ubogim choć zmiennym składzie flory towarzyszącej, przeważnie borówki czarnej (*Vaccinium myrtillus*) i śmiałka pogiętego (*Deschampsia flexuosa*). Na bardziej stromych stokach występuje kwaśna buczyna z ubogą liczbą gatunków towarzyszących w dolnym piętrze lasu. Znacznie częstsza, choć tworząca małe na ogół skupienia, jest żyzna buczyna sudecka o bogatym podszyciu i runie, co wynika z dużej zasobności gleb. Sporadycznie zachowały się lasy dębowo-grabowe z urozmaiconym runem. Wzdłuż potoków rozwinęły się, przetrwały w dużych ciągach, azonalne drzewostany typowe dla siedlisk łągowych. Przede wszystkim jest to podgórski łąg jesionowy. Dominuje tu jesion wyniosły, ale częsty jest także klon zwyczajny, olsza i wiąz górski, czyli brzost. Na podnóżu górskim zachował się w niższych miejscach także łąg wierzbowo-topolowy z nieznaczną na ogół domieszką olszy. Osobliwością Grzbietu Zachodniego Gór Bardzkich są liczne stanowiska cisa (*Taxus baccata*), który został objęty ochroną w dwóch, odrębnie opisanych rezerwach „Cisy” i „Cisowa Góra”. Warto też zwrócić uwagę na szczególnie wartościowe parki dworskie, w których rośnie wiele okazałych drzew gatunków rodzimych i egzotycznych. Kompleksy parkowe zachowały się w miejscowościach Budzów, Rudnica

Grodziszczce, Przedborowa, Stoszowice. Spotkać tu można różnorodną roślinność: czosnek niedźwiedzi, konwalie, storczyk gnieźnik leśny, wawrzynek, wilcze łyko.

FAUNA

Z większych zwierząt mają tu swoje siedliska: jeleni, sarna, dzik. Na początku XX w. właściciel pn.-wsch. części Gór Sowich, hr. Sandretzky, sprowadził ze Słowacji stadko barana górskiego z Korsyki, potocznie zwanego muflonem (*Ovis musimon*). Występują też liczne gatunki chronione takie jak np. salamandra plamista. W rejonie gminy Stoszowice występują różne gatunki takie jak kuropatwy, grzywacze, czaple, dzikie kaczki, bażanty oraz zające, lisy, borsuki, kuny, jenoty. Gospodarką łowiecką na terenie gminy prowadzi m.in. Koło Łowieckie „Jeleni Róg” ze Stoszowic.

3.2 ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY STOSZOWICE

WALORY ARCHITEKTURY I PRZESTRZENI GMINY STOSZOWICE

Do najczęściej wymienianych walorów architektury i przestrzeni gminy należą: dom Fryderyka II Wilhelma, trasy rowerowe, biegowe i turystyczne, forty: Srebrna Góra: Donjon, Ostróg, Harcerz, lokalne kościoły oraz wiadukty: zdanowski, srebrnogórski, most wiszący. W większości są to pozostałości po kolei sowiogórskiej. Sowiogórska kolejka zębata zamknięta została w 1931 roku ze względu na małą rentowność i brak środków na remont i konserwację mostów. Tory rozebrano w latach 1933-1934. W 1977 roku zamknięto cały odcinek do Dzierżoniowa, zaś w połowie lat dziewięćdziesiątych rozebrano zarastające torowiska. W połowie lat osiemdziesiątych ten sam los spotkał odcinek prowadzący do Ząbkowic Śląskich. Ponadto w walorach architektury wymienia się pałace w Stoszowicach, Grodziszczu i Rudnicy a także budynek byłego kościoła zwany „Aniołkiem”. po byłym kościele ewangelickim. Kościół którego patronem był św. Michał wzniesiony pierwotnie w latach 1578-1592, spłonął w 1633 r. Odbudowany z dodaniem wieży w 1659 r., zrujnowany w 1807 r. W czasie oblężenia, odbudowany 1816-1831, uszkodzony w 1945 roku, od 1970 r. adaptowany na hotel turystyczny przy zachowaniu zewnętrznej bryły. Jest to skromne, klasycyzujące założenie, na rzucie robud. prostokąta, z dostawioną smukłą wieżą, zwieńczoną hełmem z prześwitem. W wieży portal (okno) z datą 1816. Po adaptacji przeprowadzonej w latach 2006-2007 obecnie w budynku odbywa się szereg różnorodnych imprez kulturalnych przyciągających widownię o zasięgu zarówno lokalnym jak i regionalnym. Ponadto na terenie gminy spotkać można krzyże pokutne m.in. w murze kościelnym w Budzowic, a także kapliczki. Najlepiej rozwinięta pod względem turystyki jest

Gmina Stoszowice, 57-213 Stoszowice, Stoszowice 97

www.stoszowice.pl

Srebrna Góra. Rokrocznie odwiedzają ją rzesze turystów, których przyciąga największa twierdza górską w Europie. Granica zespołu zabytkowego obejmuje obszar warowni o powierzchni 106 ha, usytuowanej na wzniesieniach otaczających Przełęcz Srebrną w paśmie Gór Sowich i Bardzkich, złożonej z różnego rodzaju dzieł obronnych, murowanych i ziemnych, z drogami fortecznym. Odbywa się tu wiele imprez, szczególnie w sezonie wiosenno – letnim. Chlubą cieszy się: Majówka Srebrnogórska, Święto Twierdzy, Bieg Świętego Floriana, Dożynki, Jarmark Bożonarodzeniowy. Swoją działalność w Przedborowej promuje zespół ludowy Borowianki. Przy ul. Górne Miasto zachował się zespół dawnych koszar fortecznych. Tworzy je ciąg murowanych piętrowych domów powstałych w latach 1772 - 1776, przebudowanych w początku XIX wieku, z zachowanymi kamiennymi portalami. Obecnie część zespołu koszar zaadaptowana została na budynki mieszkalne. W większości miejscowości Gminy Stoszowice znajdują się obiekty o charakterze atrakcji turystycznej. Gmina bogata w walory turystyczne może rozwijać swój potencjał. Wśród tych miejscowości warto wymienić obok Srebrnej Góry: Mikołajów, Grodziszcze, Jemną, Żdanów, Lutomierz czy Przedborową. Ponadto wyjątkową oprawę twierdzy i atrakcją turystyczną jest grupa rekonstrukcji historycznej, która w ramach współpracy z Twierdzą Srebrna Góra sp. z o.o. oraz Gminą Stoszowice, ma na terenie twierdzy swoją siedzibę. Żołnierze-rekonstruktorzy - Regiment von Alvensleben nr 33, umundurowani są w wierne kopie mundurów pruskiej piechoty liniowej z lat 1806-07, dysponują bronią palną (karabiny skałkowe, armaty, moździerze), oraz przedmiotami codziennego użytku z przełomu XVIII i XIX wieku. Grupa rekonstrukcyjna w swoich działaniach nawiązuje do autentycznego pułku pruskiej piechoty którego III batalion stacjonował w Srebrnej Górze w latach 1777 - 1807, a jego żołnierze brali czynny udział w obronie twierdzy przed Wielką Armią Napoleon w roku 1807.

Obecnym strategicznym obszarem architektonicznym i przestrzennym Gminy jest:

- Strefa aktywności gospodarczej
- Farma fotowoltaiczna (działka po byłym wysypisku śmieci)
- Obszar pod wyciąg (infrastruktura towarzysząca)
- Działka koło basenu do zagospodarowania na obiekt turystyczny
- Twierdza Srebrna Góra i kazamaty, z możliwością wynajmu kazamat na działalność usługową.

3.3 ZASOBY DOTYCZĄCE TERENÓW I OBIEKTÓW GMINY STOSZOWICE

Na szczególną uwagę zasługują: działka pod budowę wyciągu na Srebrną Górę, działka wytyczona pod Specjalną Strefę Ekonomiczną i liczne tereny pod zabudowę mieszkaniową i usługową. Gmina posiada Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego z zaplanowanymi terenami inwestycyjnymi. Oprócz twierdzy w Srebrnej Górze, w sołectwach Mikołajów i Budzów znajdują się forty ziemne z okresu wojen napoleońskich. Na szczycie góry zamkowej w sołectwie Grodziszcze, na terenie lasów państwowych, znajdują się ruiny średniowiecznej wieży obronnej. W sołectwie Żdanów znajdują się ruiny dawnego kamiennego wiatraka, a w ciągu potoku Jadcowa zachowały się zabudowania 3 młynów, z których 2 posiadają jeszcze sprawne i działające wyposażenie z XIX wieku. Na układ osadniczy gminy składa się 11 miejscowości oraz 4 przysiółki (kolonie). Miejscowości gminy ich powierzchnią, liczbę mieszkańców zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1 Miejscowości gminy i ich powierzchnia oraz liczba mieszkańców

Wieś	Powierzchnia w ha	Liczba mieszkańców
Budzów	2004,0583	1004
Grodziszcze	1925,6291	461
Jemna	460,9913	215
Lutomierz	617,4491	270
Mikołajów	613,2103	47
Przedborowa	1366,2291	835
Różana	383,4097	123
Rudnica	759,2233	315
Srebrna Góra	867,7259	995
Stoszowice	1390,2185	914
Żdanów	642,3568	144

Tabela 2 Powierzchnia i liczba mieszkańców w miejscowościach gminy Stoszowice

Największe miejscowości gminy występują w trzech głównych, położonych wzdłuż potoków i traktów komunikacyjnych, ciągach osadniczych: 1. Stoszowice – Budzów – Srebrna Góra, 2. Rudnica – Grodziszczce – Ostroszowice (już w gminie Dzierżoniów), 3. Przedborowa. Pozostałe miejscowości: Jemna, Żdanów, Mikołajów, Różana, Lutomierz oraz przysiółki-kolonie: Lutomińska, Stoszowicka, Budzowska, Grodziszczce położone są na łagodnych stokach Gór Sowich, Bardzkich oraz Wzgórz Bielawskich. Miejscowości mają charakter wsi ulicowych. Lokowane były jeszcze w okresie średniowiecza: najstarszą z nich jest Budzów (lokowany około 1241 roku). Z układu wyraźnie wyróżnia się Srebrna Góra. Osada ta od początku nie miała charakteru wsi. Założona została w związku z odkryciem i eksploatacją górniczą złóż srebra. Srebra Góra otrzymała prawa miejskie w 1458 roku, obecnie ich nie posiada. Jej układ urbanistyczny jest bardzo ciekawy i rzadko spotykany w miastach w Polsce.

3.4 CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI I KIERUNKÓW ICH ROZWOJU

▪ BUDZÓW

Budzów położony przy drodze wojewódzkiej nr 385 między Stoszowicami a Srebrną Górą. Jest to typowa ulicówka i jedna z największych miejscowości gminy Stoszowice. W miejscowości znajduje się Szkoła Podstawowa w Budzowie i Publiczne Gimnazjum w Budzowie, OSP Budzów (w KSRG), Bank, tartak i sklepy. Przy szkołach znajduje się boisko i plac zabaw. Historia wsi sięga XIII wieku, wtedy to Henryk I Brodaty lokuje Budzów jako wieś targową. Do zabytków zlokalizowanych na terenie wsi zaliczyć można barokowy pałac z XVII wieku, kościół parafialny Św. Wawrzyńca z XIV wieku. W murze cmentarnym ostały się cztery kamienne krzyże pokutne. Ponadto we wsi znajduje się kaplica grobowa Langerów, rzeźba św. Jana Nepomucena przy dawnych zabudowaniach klasztornych i piec wapienniczy z XIX wieku (przy drodze w kierunku Żdanowa). Budzów ma zadbane posesje, a krajobraz wsi skierowany jest na twierdzą srebrnogórską.

- **Funkcja dominująca wsi** : rolnicza, mieszkaniowa.
- **Funkcja przeważająca**: obsługa rolnictwa.
- **Funkcja uzupełniająca**: usługowa.

- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - termomodernizacja szkoły gimnazjalnej wraz z salą gimnastyczną,
  - remont świetlicy wiejskiej lub budowa nowej,
  - budowa chodnika,
  - wymiana sieci wodociągowej,
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z kolektorem przesyłowym.

▪ **GRODZISZCZE**

Grodziszcze znajduje się w północnej części gminy na granicy Sudetów i Przedgórze Sudeckiego. Powierzchnia sołectwa wynosi 1920 km², a zamieszkuje je ok. 500 mieszkańców. Grodziszcze położone jest przy drodze powiatowej Bielawa – Ząbkowice Śląskie. Jest to typowa miejscowość o zabudowie łańcuchowej. W XIX w. eksploatowano tu żyłę barytu długości 120 m i miąższości do 1,5 m. Baryt z rejonu Grodziszcza jest grubokrystaliczny, tabliczkowaty o barwie śnieżnobiałej i matowym połysku, miejscami z licznymi wtrąceniami galeny. W centrum wsi znajduje się kościół filialny M B Częstochowskiej, wzmiankowany w 1335 r. Orientowany, murowany, jednonawowy, z wieżą od zachodu, bez wydzielonego prezbiterium, o wnętrzu wypełnionym kondygnacjami empor. Zachował na ścianach renesansowe i barokowe płyty nagrobne i epitafia. Wewnątrz zwraca uwagę ambona z malowidłami ewangelistów z XVIII wieku. W pobliżu kościoła znajduje się kompleks zamkowy otoczony parkiem krajobrazowym. Zabudowania zamku są obecnie w ruinie a w parku znajduje się baszta, staw i 5 pomników przyrody m.in. 200-letnie lipy. Cały majątek otoczony jest kamiennym murem. W miejscowości znajduje się Zespół Szkół Publicznych z oddziałem przedszkolnym.

- **Funkcja dominująca:** rolnicza, mieszkaniowa.
- **Funkcja przeważająca:** turystyczno – rekreacyjno -wypoczynkowa ze wskazaniem na rozwój agroturystyki.
- **Funkcja uzupełniająca:** leśnictwo.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - rewitalizacja kompleksu pałacowo - parkowego,
  - termomodernizacja budynku szkoły wraz z salą gimnastyczną,
  - budowa chodnika,
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym,
  - zagospodarowanie zbiornika przeciwpożarowego z przeznaczeniem na cele rekreacyjne,
  - melioracja pól,

- wyeksponowanie we współpracy z nadleśnictwem ruin Zamku Hannigburg na górze Zamkowej w lasach powyżej Grodziszcz. Tradycja łączy powstanie tej budowli z działalnością fortyfikacyjną Bolka I Świdnickiego.

▪ **JEMNA**

Jemna jest niewielką wsią położoną w rejonie sudeckiego uskoku brzeźnego na granicy Gór Sowich i Przedgórze Sudeckiego. Jej górne zabudowania wchodzą w dolinę Chyżego Potoku rozcinającą północno wschodnią krawędź Gór Sowich, a dolne leżą w Obniżeniu Stoszowic. Jemna leży na długości ok. 1,2 km. Jest dość gęsto zabudowana. Na północny wschód od wsi wznoszą się nieliczne zabudowania Michałkowa, zwanego obecnie Kolonią Rudnica. W miejscowości znajduje się plac zabaw, świetlica, sklep, boisko. Jeden z budynków wyróżnia się zewnętrznym murem.

- **Funkcja dominująca:** mieszkaniowa.
- **Funkcja przeważająca:** turystyczno – rekreacyjno -wypoczynkowa, opieka paliatywna, ośrodki rehabilitacji.
- **Funkcja uzupełniająca:** rolnicza, ogrodnictwo, sadownictwo i szkółkarstwo.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby i kierunki rozwoju:**
  - rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane,
  - regulacja potoku,
  - utworzenie wioski tematycznej,
  - budowa campingu.

• **LUTOMIERZ**

To niewielka wieś położona na Przedgórzu Sudeckim, w centralnej części gminy Stoszowice, założona w XIII wieku jako posiadłość rycerska. Znajduje się tu Oficyna dworska. Kościół filialny, Matki Bożej Częstochowskiej w Lutomierzu, wzmiankowany w 1295 r.

- **Funkcja podstawowa:** rolnicza, mieszkaniowa.
- **Funkcja przeważająca:** przemysł wydobywczy, przetwórstwo lokalnych surowców i produktów.
- **Funkcja uzupełniająca:** szkółkarstwo, sadownictwo, leśnictwo.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - remont świetlicy wiejskiej,
  - budowa placu do zawracania autobusów szkolnych w kolonii Lutomierz,
  - budowa sieci wodociągowej w Kolonii Lutomierz, Gmina Stoszowice, 57-213 Stoszowice, Stoszowice 97

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym,
- utworzenie wioski tematycznej „sera” i „wołowiny sowio górskiej”.

• MIKOŁAJÓW

Mikołajów to niewielka miejscowość położona w Gminie Stoszowice niedaleko w otoczeniu górzystego terenu, zamieszkiwana przez nieco ponad 40 mieszkańców. Wieś o dużym potencjale agroturystycznym i możliwościach wioski tematycznej w oparciu o nazwę wsi. W centrum wsi znajduje się plac zabaw – Labirynt Świętego Mikołaja, figura św. Mikołaja oraz skrzynka pocztowa na listy do św. Mikołaja. Ta malownicza wieś z wąską drogą asfaltową i o rozproszonej zabudowie ma słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną i społeczną, co jednocześnie czyni ją miejscem magicznym i wyjątkowym jeśli chodzi o walory turystyczne. Wieś położona u podnóża Gór Bardzkich. Powstała prawdopodobnie w 2. poł. XIII w. Wzmiankowany w 1263 r., wchodził w skład sąsiednich majątków rycerskich, od 1825 r. własność von Strachwitzów. Znajduje się tu Kościół św. Jana Nepomucena wzniesiony w 1853 r. jako kaplica mszalna. Wewnątrz skromne wyposażenie z poł. XIX w. Zespół dworski. Gospoda z 1732 r. przebudowana w 1. poł. XIX w. W sąsiedztwie wsi zachowały się forty typu reutowo-szańcowego, stanowiące ogniwa pierścienia obronnego twierdzy w Srebrnej Górze.

- **Funkcja dominująca:** turystyczno – rekreacyjno - wypoczynkowa ze wskazaniem na rozwój agroturystyki.
- **Funkcja przeważająca:** mieszkaniowa.
- **Funkcja uzupełniająca:** rolnicza ze szczególną preferencją rolnictwa ekologicznego.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - budowa Polskiego Centrum Świętego Mikołaja,
  - tworzenie produktów związanych z symboliką Świętego Mikołaja,
  - rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane,
  - budowa świetlicy wiejskiej,
  - budowa ronda,
  - regulacja potoku,
  - budowa ujęć wody pitnej,
  - budowa sieci wodociągowej,
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków.
  - utworzenie wioski tematycznej.

• PRZEDBOROWA

Przedborowa to miejscowość o zabudowie mieszanej z nowymi i poniemieckimi remontowanymi budynkami. Znajduje się tu Gotycki kościół z XIV w. Mieszkańcy mają dostęp do towarów i usług pierwszej potrzeby, a także warunki do aktywności rekreacyjnej. Są tutaj place zabaw, dwa boiska; funkcjonują tu filie instytucji publicznych: Filia szkoły podstawowej w Budzowie, Filia Ośrodka Zdrowia w Budzowie. Aktywność zaangażowanych w życie wsi mieszkańców skupia się wokół działalności organizacji: Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Przedborowianka” Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Przedborowa, Koziniec, Różana „Prze-Ko Ra”, Ochotnicza Straż Pożarna.

- **Funkcja dominująca:** rolnicza, mieszkaniowa.
- **Funkcja przeważająca:** przemysł wydobywczy, przetwórstwo lokalnych surowców i produktów, obsługa rolnictwa.
- **Funkcja uzupełniająca:** usługi pierwszego rzędu.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - modernizacja budynku świetlicy wiejskiej,
  - budowa pieszego ciągu komunikacyjnego pomiędzy parkiem a świetlicą,
  - rewitalizacja kompleksu pałacowo-parkowego,
  - budowa sieci wodociągowej,
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym.

• RÓŻANA

Różana to mała wieś położona w północnej części gminy Stoszowice na Przedgórzu Sudeckim, połączona drogą o znaczeniu powiatowym z pobliską gminą Bielawa. Na terenie sołectwa znajdują się ruiny zabytkowego Kościoła Matki Boskiej Częstochowskiej pochodzący z pierwszej połowy XVI wieku.

- **Funkcja dominująca:** rolnicza, mieszkaniowa.
- **Funkcja uzupełniająca:** szkółkarstwo, sadownictwo, przetwórstwo.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane,

• RUDNICA

Rudnica położona jest w środkowej części gminy, pomiędzy Grodziszczem, a Lutomerzem. W roku 1228 miejscowość wzmiankowana jako Rudno, w roku 1240 - Rudna, w roku 1667 - Raudnitz. W latach 1945–1947 miejscowość nosiła nazwę Rudzienice. W miejscowości znajduje się kościół parafialny wzniesiony w latach 1780-1787 - drugiej połowie XVIII wieku, przełom XIX/XX w. oraz zespół pałacowy (w południowej części wsi) z XVI-XIX wieku – w ruinie. Zabudowania pałacu otacza park zabytkowy. W miejscowości znajduje się karczma, sklep, smażalnia ryb, świetlica wiejska.

- **Funkcja dominująca:** rolnicza, mieszkaniowa.
- **Funkcja przeważająca:** turystyczno – rekreacyjno -wypoczynkowa.
- **Funkcja uzupełniająca:** leśnictwo, przetwórstwo drewna.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - rewitalizacja kompleksu pałacowo-parkowego,
  - budowa chodnika,
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym.

• SREBRNA GÓRA

Srebrna Góra należy do największych miejscowości gminy Stoszowice i położona jest w centralnej części gminy. Jest to unikatowa osada z twierdzą, zwaną skrótowo „forty”. Jest to największa twierdza obronna w Europie wzniesiona przez Fryderyka Wielkiego – króla Prus pod koniec XVIII wieku. Została wzniesiona w celu utrwalenia władzy Prus nad Śląskiem po zdobyciu go od Austrii. Srebrna Góra rozwijała się wraz z pomyślnym rozwojem miejscowego górnictwa (kopalnie srebra). Osada 25 czerwca 1536 roku na mocy uroczystie podpisanego dokumentu otrzymała prawa wolnego miasta górniczego i dzisiejszą nazwę. Upadek górnictwa nastąpił około 1610 roku w związku z napływem taniego srebra amerykańskiego. Miasto rozwijało się jednak nadal, a mieszkańcy utrzymywali się z handlu i rzemiosła, w tym głównie z tkactwa. Największą atrakcją turystyczną w całej gminie jest dobrze zachowany fort Donjon, który od 2004 roku zyskał status pomnika historii. W chwili obecnej fort udostępniony jest turystom odpłatnie i odbywają się w nim cykliczne imprezy m.in. Święto Twierdzy oraz prężnie działa Sowiogórskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Od 1840 roku w Srebrnej Górze działał browar i dwie gorzelnie oraz rozpoczęła działalność fabryka zegarków Eppnera. Z zabytków na

terenie miejscowości zachował się kościół parafialny pw. Św. Piotra i Pawła z XVIII wieku, kościół ewangelicki z XVI wieku zaadaptowany przez Gminę Stoszowice na Srebrnogórską Przystanek Artystyczna (koncerty, wystawy, spotkania kulturalne, wakacyjne, sportowe. Od 1902 roku w pobliżu miejscowości wybudowano kolej zębatą, odcinek Kolei Sowiogórskiej Srebrna Góra – Ścinawka Średnia. Kolej posiadała największe w Sudetach nachylenie toru dochodzące do 64,5 %. Wybudowano dwa wiadukty Srebrnogórski (27 m wysokości) i Żdanowski (24 m). W chwili obecnej linia kolejowa jest nieczynna a tory zostały rozebrane. Wokół Srebrnej Góry wytyczono ścieżki turystyczne, trasa edukacyjną „Zębata” i trasy MTB. Ponadto na terenie miejscowości działa wioska indiańska, dwa parki linowe, strzelnica historyczna w twierdzy Srebrna Góra. Fort Ostróg również został udostępniony turystom do zwiedzania. W Srebrnej Górze znajduje się również siedziba Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji, w którym, odbywają się zajęcia kulturalno-rekreacyjne dla mieszkańców gminy .

- **Funkcja dominująca:** mieszkalnictwo, usługi administracji, oświaty, zdrowia, turystyki itp.
- **Funkcja uzupełniająca:** usługi podstawowe, rozrywka i rekreacja.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - rewitalizacja Twierdzy,
  - rewitalizacja centrum miasta,
  - budowa osiedla,
  - utworzenie targu produktów lokalnych,
  - renowacja basenu,
  - budowa Campingu,
  - budowa wyciągu narciarskiego,
  - zagospodarowanie trasy kolejki wraz z wiaduktami na cele turystyczno - rekreacyjne,
  - wykorzystanie kopalni srebra do celów turystyczno-rekreacyjnych,
  - budowa centrum sportowego,
  - termomodernizacja budynku przedszkola,
  - budowa i modernizacja ujęć wody pitnej,
  - dalsza rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej,
  - utworzenie w Twierdzy Srebrna Góra bazy noclegowo – gastronomicznej.

• STOSZOWICE

Stoszowice to miejscowość położona w Gminie Stoszowice niedaleko Ząbkowic Śląskich na granicy Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, kilka kilometrów od trasy nr 8

Wrocław – Kudowa Zdrój – Praga. Przez Stoszowice przepływa kilka potoków Jadkowa – prawy dopływ Węży, potok Żdanowa Budzówka. Na uwagę zasługują zabytki takie jak Kościół paraf. p.w. św. Barbary, Pałac i Park oraz Zamek. Stoszowice są jedną z największych miejscowości w Gminie. Funkcjonują tu: Ośrodek Pomocy Społecznej, Przedszkole, Filia Biblioteki, Niepubliczne Przedszkole „Kolorowy Balonik”, Rewir Dzielnicowych, Punkt Kasowy BS oddział Budzów i Urząd Gminy.

- **Funkcja dominująca:** rolnicza, mieszkaniowa.
- **Funkcja przeważająca:** usługowa, obsługa rolnictwa i przetwórstwo.
- **Funkcja uzupełniająca:** przemysł wydobywczy i przetwórczy, sadownictwo.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - rewitalizacja kompleksu pałacowo-parkowego,
  - termomodernizacja i adaptacja sali gimnastycznej i budynku po byłej szkole podstawowej,
  - budowa chodnika,
  - zagospodarowanie składowiska odpadów,
  - wymiana sieci wodociągowej,
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z kolektorem przesyłowym,
  - uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

• ŻDANÓW

Żdanów to miejscowość położona w południowej części gminy. Pierwsze wzmianki o miejscowości znalazły się w roku 1306 jako „Herzoginwalde”. Powstała jednak dopiero ok. 1330 roku, gdy klasztor otrzymał od ks. Zięb. Bolka II rozległy obszar, obejmujący Góry Sowie i Bardzkie oraz fragment Przedgórze Sudeckiego, związany z istniejącą już wsią Budzów. Wieś należała cały czas do klasztoru henrykowskiego, aż do kasty dóbr zakonnych w 1810 r. Położona na uboczu ważniejszych szlaków komunikacyjnych, wieś rozwijała się powoli. Omijały ją klęski, nawet wojna 30 letnia nie przyniosła większych zniszczeń. W 1765 r. Było tu aż 34 rzemieślników, głównie tkaczy chałupników. W 1802r. powstała w Żdanowie szkoła katolicka. W 1840 we wsi stało już 62 budynki. Działo tu 66 warsztatów tkających bawełnę. Po upadku tkactwa chałupniczego podupadła też wieś. W 2 poł XIX wieku pewne ożywienie przyniosła turystyka, prowadziły wtedy dość uczęszczane trasy turystyczne. Na początku XX wieku próbowano przekształcić wieś w uzdrowisko, planów nie zrealizowano. Dzięki budowie kilku obiektów wypoczynkowych, rozwinęła się jako letnisko. Podczas budowy kolejki sowiogórskiej nie powstała tu stacja, co

spowodowało powolny odpływ ludności.

- **Funkcja dominująca:** turystyczno – rekreacyjno - wypoczynkowa ze wskazaniem na rozwój agroturystyki.
- **Funkcja przeważająca:** mieszkaniowa.
- **Funkcja uzupełniająca:** rolnicza ze szczególną preferencją rolnictwa ekologicznego.
- **Planowane działania strategiczne w oparciu o lokalne potrzeby:**
  - budowa campingu,
  - regulacja potoku,
  - sprawdzenie możliwości uzdrowiskowych i zmiana nazwy wsi, - budowa sieci wodociągowej,
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym,
  - utworzenie wioski tematycznej.

3.5 ZASOBY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Urządzenia ujęcia wody dla Srebrnej góry i części miejscowości Gminy Stoszowice zostały wybudowane w roku 1927. Stanowiły wówczas bardzo nowoczesne rozwiązanie. W 2015 roku długotrwały brak deszczu oraz temperatura utrzymująca się powyżej średniej spowodowały, że Gminę Stoszowice dotknęła niespotykana od lat susza i coraz bardziej doskwierający mieszkańcom brak wody. Gmina Stoszowice jest zaopatrywana w wodę z czterech ujęć: ujęcie Jemna zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Jemna, Rudnica, Grodziszczce, Różana, część Srebrnej Góry, Budzowa oraz Mikołajowa i Kolonii Budzów.

- ujęcie Srebrna Góra zaopatruje mieszkańców Srebrnej Góry ulice: Górne Miasto, Ogrodowa
- ujęcie Budzów zaopatruje w wodę mieszkańców Budzowa i Stoszowic
- ujęcie Lutomierz zaopatrujące w wodę mieszkańców Lutomierza

Ujęcie Jemna jest ujęciem wody powierzchniowej i podziemnej pozostałe ujęcia są ujęciami wód powierzchniowych. Pozostałe miejscowości Gminy nie posiadają zbiorczego systemu zaopatrywania w wodę. Odbiorem ścieków komunalnych są objęte miejscowości: Srebrna Góra, Różana, Jemna. Ścieki z tych miejscowości są odprowadzane do trzech oczyszczalni ścieków w Budzowie, Rudnicy, Różanej. Zadaniem w zakresie gospodarki wodo-ściekowej zajmuje się spółka Wodociągi Srebrnogórskie sp. z o.o. zawiązana w roku 2003. Przedmiotem działalności spółki jest pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odbiór ścieków komunalnych,

świadczenie usług w zakresie robót wodociągowo - kanalizacyjnych, utrzymanie dróg gminnych, usługi transportowe. Spółka swoją działalność prowadzi na terenie Gminy Stoszowice na podstawie zawartych umów na dostawę wody, odbiór ścieków, wywóz nieczystości stałych oraz zleceń na wykonywanie dodatkowych prac. Obecnym problemem w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno - ściekowej gminy jest konieczność wymiany istniejących sieci ze względu na wiek sieci, modernizacja oczyszczalni ścieków w Budzowie – rozwój mieszkalnictwa w Srebrnej Górze, konieczność zwodociągowania kolejnych miejscowości Gminy oraz rozwój sieci kanalizacyjnej na terenie gminy lub kontynuacja programu przydomowych oczyszczalni ścieków.

GOSPODARKA ODPADAMI

W związku z „reformą śmieciową” gminy są zobowiązane wyłaniać w drodze przetargu firmy odbierające odpady komunalne zarówno zmieszane jak i selektywne składowane. Odpady podlegające zbiórce są przekazywane do Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych. W chwili obecnej odpady zebrane na terenie Gminy Stoszowice są przekazywane do PSZOK na terenie gminy. Rocznie z terenu Gminy Stoszowice jest przekazywane 1168 ton odpadów zmieszanych oraz ok. 60 ton odpadów zbieranych selektywnie.

ENERGIA ELEKTRYCZNA

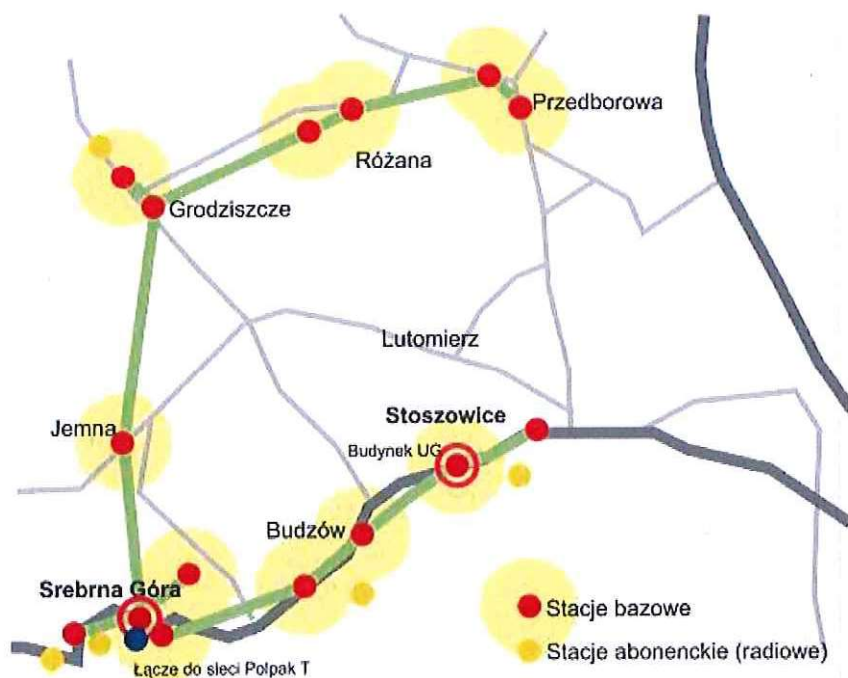
Przez teren gminy przebiega trasa linii przesyłowej 220 kV kierunek Świebodzice – Ząbkowice Śląskie oraz trasa linii 110 kV Ząbkowice Śląskie – Uciechów i linia dwutorowa 110 kV Ząbkowice Śląskie – Nowa Ruda – Słupiec. Gmina Stoszowice jest zasilana siecią linii napowietrznych ŚN 40 Kv i 20 kV. Linie te przebiegają trasami wzdłuż linii zabudowy wsi oraz w pobliżu pasów drogowych. Stacje transformatorowe rozmieszczone są w taki sposób, że w zasadzie zabezpieczają zapotrzebowanie na energię elektryczną wszystkich odbiorców.¹

INTERNET I KOMUNIKACJA

Sieć telefoniczna została wykonana w drugiej połowie lat 90 tych dwudziestego wieku. Niestety została ona wykonana w sposób niestaranny z lekceważeniem obowiązujących przepisów. Często sieci telefoniczne przebiegają po elewacjach budynków, a słupy

¹ Strategia Rozwoju Gminy 2004 r., dane potwierdzone w dniu 07.01.2016

telefoniczne stoją w miejscach nie uzgodnionych i przypadkowych. Dzieje się to ze szkodą dla estetyki przestrzeni publicznych miejscowości. Mieszkańcy mają dostęp do zasięgu większości cyfrowych sieci telefonii komórkowej funkcjonujących w Polsce, a także dostęp do Internetu. Obecna sieć internetowa powstała dzięki udziałowi Gminy w 2004 roku w programie „*Wieś aktywna, budowanie społeczeństwa informacyjnego e-VITA*”. Program realizowany był we współpracy z Fundacją Wspomagania Wsi i Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności oraz Cisco Systems i Cisco Foundation. Dzięki wspólnym działaniom zrealizowano w Gminie wdrożenie sieci za pomocą technologii światłowodowej i radiowej, w oparciu o urządzenia dostarczone bezpłatnie przez Cisco. W jej zasięgu znalazło się około 70% mieszkańców gminy. Gmina zajęła się również zarządzaniem siecią i udostępniła mieszkańcom bezpłatnie okrojone usługi szerokopasmowe (m.in. blokowała niektóre strony internetowe). W tym celu podpisano umowę na podstawie której Telekomunikacja Polska SA dostarczała do gminy sygnał o prędkości ok. 2 Mbit/s. Owe 2 Mbit/s dzielone były między wszystkich abonentów sieci w gminie. Pod koniec 2009 roku z bezpłatnej sieci korzystały 22 obiekty publiczne i ok. 290 gospodarstw domowych, stanowiących nieco poniżej 30% wszystkich gospodarstw w gminie. Warto dodać, że odsetek internautów w gminie jest wyższy niż 30%, ponieważ Gminna Sieć Szerokopasmowa (GSS) nie jest jedyną zaopatrującą mieszkańców w dostęp do Internetu. Wraz z rozpoczęciem budowy sieci w ramach programu e-VITA, do gminy wkroczyły usługi oferowane przez TP SA, m.in. Neostrada. Obecnie dostawcą łącza jest firma STIMO.NET

Rysunek 5 Schemat sieci teleinformatycznej w gminie Stoszowice ²

Większość gminnych instytucji jest bezpośrednio podłączona do sieci światłowodowej.

Węzły sieci zostały zlokalizowane w:

- o Srebrnej Górze: Gminny Ośrodek Kultury, Wodociągi Srebrnogórskie, Kościół Ewangelicki
- o Stoszowicach: budynek Urzędu Gminy, budynek po byłej szkole, Biblioteka
- o Budzowie: Gimnazjum, dom jednego z mieszkańców
- o Grodziszczu: Szkoła Podstawowa, Kościół Katolicki
- o Przedborowej: Szkoła Podstawowa, Świetlica
- o Jemna: Świetlica
- o Różanej: Świetlica, dom sołtysa.

Pozostałe z instytucji gminnych położonych z dala od podstawowej sieci światłowodowej podłączone są poprzez łącza radiowe. Są to:

- o Srebrna Góra: Przedszkole
- o Budzów: Świetlica
- o Stoszowice: Świetlica
- o Grodziszczu: Świetlica

W Gminie funkcjonuje system Wi-Fi. 85% mieszkańców gminy znajdzie się w zasięgu sieci radiowej. Anteny systemu zlokalizowane są na niektórych wymienionych stacjach bazowych sieci:

- o Srebrna Góra: Wodociągi Srebrnogórskie, Kościół Ewangelicki
- o Budzów: Gimnazjum,
- o Stoszowice: budynek Urzędu Gminy, dom jednego z mieszkańców
- o Jemna: Świetlica
- o Grodziszczu: Kościół Katolicki³
- o Przedborowa: Świetlica, Szkoła Podstawowa
- o Różana: Świetlica

GAZYFIKACJA

² <http://www.internetnawsi.pl/program-e-vita/e-vita--2004-2005/gminy-w-programie/opis-sieci-wybudowanej-w-gminie-stoszowice>, 03.01.2016

³ <http://www.internetnawsi.pl/program-e-vita/e-vita--2004-2005/gminy-w-programie/opis-sieci-wybudowanej-w-gminie-stoszowice>, 03.01.2016

Gmina Stoszowice jest w całości niezgazyfikowana. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Dn. 300 relacji Ząbkowice Śląskie – Polanica. Obecne plany gminy z dostawcą gazu w uzbrojeniu w gazociąg dotyczą miejscowości Stoszowice, Budzów, Srebrna Góra.

SIEĆ DROGOWA

W gminie znajduje się 15,08 km dróg wojewódzkich, 40,65 km dróg powiatowych, 33,91 km dróg gminnych publicznych i ok. 330,50 km dróg gminnych wewnętrznych. Sieć połączeń drogowych jest bardzo dobra, w przeciwieństwie do ich stanu technicznego. Poszczególne sołectwa gminy powiązane są ze sobą, jak również z miejscowościami poza terenem gminy, siecią dróg, w większości o znaczeniu powiatowym. Drogi te przebiegają przez zainwestowane tereny wsi i gwarantują prawidłowe ich skomunikowanie, jednak stan dróg i poboczy jest zły. Drogi te, ze względu na wzmożony ruch kołowy i brak poboczy oraz chodników, stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców. Wiele z dróg gminnych to drogi jednojezdniowe, często o nawierzchni tłuczniowej, niezapewniające oczekiwanej przepustowości zwłaszcza w perspektywie możliwego rozwoju opartego m.in. o turystykę. W konsekwencji aktualny stan techniczny infrastruktury drogowej, uznać należy za nieadekwatny do potrzeb. Na omawianą sytuację wpływ na także górski charakter gminy, co bardzo często w połączeniu ze złą jakością dróg, prowadzi do wydłużenia czasu dojazdu do celu. Problem stanowi również brak obwodnic i przepływ ruchu tranzytowego głównie przez tereny zabudowane gminy. Przez teren gminy nie przebiegają bezpośrednio drogi krajowe. W odległości 5 km od Stoszowic, przez Ząbkowice Śląskie przebiega jedna z ważniejszych dróg w krajowym układzie komunikacyjnym – droga krajowa nr 8 relacji: Budzisko (Polska/Litwa) – Białystok – Warszawa – Wrocław – Kłodzko – Kudowa Słone (Polska/Czechy).⁴

3.6 ZASOBY TURYSTYKI I REKREACJI

Walory lecznicze i dobre zagospodarowanie turystyczne z gęstą siecią znakowanych szlaków pieszych i ścieżek dydaktycznych, a także historyczne i kulturowe walory tej ziemi sprawiają, że Sudety, a także Przedgórze Sudeckie są bardzo atrakcyjnym regionem turystycznym Polski. Liczne zabytkowe miasta i zespoły urbanistyczne, stare osadnictwo wiejskie, piękne

⁴ Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Gmina Stoszowice, 57-213 Stoszowice, Stoszowice 97

www.stoszowice.pl

parki i ogrody, tysiące zabytkowych obiektów architektonicznych, wśród nich kościoły zamki i pałace, stare fortyfikacje i twierdze (Srebrna Góra), podziemne fabryki zbrojeniowe w rejonie czynią ten region skarbnicą pamiątek historycznych. Gmina Stoszowice jest dobrze przygotowana pod względem turystycznym. Warunki klimatyczne i urozmaicony krajobraz zapraszają do skorzystania ze szlaków turystycznych i do poznania pięknych zabytków znajdujących się na terenie gminy Stoszowice. Na terenie gminy funkcjonują liczne miejsca noclegowe, skupione głównie w obrębie Srebrnej Góry. Baza noclegowa liczy ok. 1000 miejsc i zawiera w sobie zarówno agroturystykę, kwatery prywatne oraz hotele i pensjonaty wyższej klasy. Turyści znajdą tu dostęp do aptek, gastronomi. Przy Twierdzy Srebrnogórskiej funkcjonuje IT – Informacja turystyczna. Każdy może też skorzystać z oferty przewodników. W Srebrnej Górze obecnie brakuje oferty dla dużych grup zorganizowanych. Obiekty utrzymują wysoki standard. W tym zakresie wymagana jest praca rozwojowa. Powstawanie nowej bazy noclegowej oraz rozszerzanie oferty turystycznej staje się coraz częściej nie tylko dodatkowym, ale i głównym źródłem utrzymania mieszkańców. Czynnikiem, który pozytywnie wpłynąłby na rozwój tego sektora, będzie rozszerzenie usług. Gmina zakłada budowę kolei gondolowej. Kolej będzie funkcjonowała cały rok. Dworce stacji dolnej i górnej będą przystosowane do sprawnego przemieszczania się korzystających z niej osób w tym niepełnosprawnych, turystów pieszych, małych dzieci, seniorów i miłośników górskich tras rowerowych oraz w zimie narciarzy. Przyczyni się to do zwiększenia dostępności do pomnika historii. Drugim czynnikiem jest udostępnienie kąpieliska - basenu w okresie letnim.

Teren gminy odwiedzają najczęściej następujące grupy turystów:

- ludzie biznesu - interesy, zjazdy, konferencje,
- turyści biznesowi z rodzaju team building,
- dzieci i młodzież – zielone szkoły, kolonie,
- turyści indywidualni,
- turyści sentymentalni – obywatele Niemiec,
- mieszkańcy Wrocławia - przyjazdy urlopowe i weekendowe,
- turyści korzystający z agroturystyki,
- posiadacze „drugich domów”,
- turyści uprawiający turystykę pieszą,
- turyści uprawiający turystykę rowerową, biegową

- poszukiwacze skarbów.⁵

ZABYTKI

- Twierdza Srebrnogórska - największa w Europie twierdza górska zbudowana w XVIII wieku
- Srebrnogórski wiadukt – ceglany most liczący blisko 30 m. wys.
- Wiszący most – zbudowany w 1906 r. wiszący nad skalnym wąwozem (28 m głębokości)
- Żdanowski Wiadukt – z tego miejsca roztacza się niezapomniany widok na wieś Żdanów
- „Stara Sztolnia” blisko centrum Srebrnej Góry
- „Sztolnia Samotnia” licząca ok. 40 m długości
- Kościół św. Wawrzyńca w Budzowie z tajemniczymi krzyżami pokutnymi
- Kościół św. Michała (Kościół ewangelicki)
- Kościół św. Piotra i Pawła 1731 r., z bogato zdobioną amboną z przełomu XVIII / XIX wieku i figura św. Jana Nepomucena z XVIII wieku
- Kościół parafialny Św. Barbary, wzmiankowany w 1283 r. Pierwotny gotycki z XV w., gruntownie przebudowany w baroku ok. 1763 i 1781
- Fort Ostróg
- Zespoły pałacowe i dworskie w Przedborowej, Rudnicy, Grodziszczu i Stoszowicach
  - **Grodziszcze** Park oraz pałac o bardzo dużych walorach krajobrazowych. W parku występują tarasowe półki, stawy i wiele obiektów małej architektury. Pałac wybudowany został w pierwszej połowie XVIII wieku i był wielokrotnie przebudowywany w wieku XIX.
  - **Rudnica** Park wraz z ruinami renesansowego zamku z początku XVII wieku, który przebudowano na barokowy pałac w 1686 roku i około 1718 restaurowano. Park założony został na początku XVIII wieku i początkowo był ogrodem dworskim. Aktualnie obiekty stanowią własność ANR
  - **Stoszowice** Zamek i pałac z XVII wieku, przebudowywane w wieku XVIII i XIX. Budowla była przebudowywana i modernizowana w XVIII w. oraz w latach 1806 - 1815. Od 1820 r. założenie stało się siedzibą rodziny von Strachwitz, która

⁵ <http://stoszowice.pl/menu-3-29-Gospodarka-7.html>, 03.01.2016

pozostała tu do 1945 r. W latach 1879 - 1882 rodzina ta przeprowadziła kolejną przebudowę. Prace remontowe prowadzono także w 1968 r

- **Budzów i Przedborowa** Zabudowania dworskie z parkami W obiektach tych znajdują się obecnie placówki oświatowe.

INNE ATRAKCJE TURYSTYCZNE

- Zjazd na linach – z 30 metrowego wiaduktu kolejki zębatej z początku XX wieku – najwyższego przewyższenia tego typu w Polsce
- Wspinaczka na sztuczną ścianę alpinistyczną na wiadukcie żdanowskim
- Jazda konna – nauka jazdy i wyprawy w teren, kryta ujeżdżalnia na kol. Budzów
- Strzelanie z łuku
- Strzelnica historyczna Srebrna Góra
- Wioska indiańska
- Ośrodek Jeździecki „Gawra”,
- Park Linowy "MAMRUCII" w Srebrnej Górze
- Zorbing Srebrna Góra
- Tyrolka
- Kolejka Fort Fan Express
- W okresie wakacyjnym czynne kąpielisko

SZLAKI TURYSTYCZNE

Szlaki turystyczne przebiegające przez gminę Stoszowice: Szlak zielony
Przeł. Srebrna – Ząbkowice Śl. (czas 5.15 h)

- Szlak żółty
Srebrna Góra (PKS) – Fort Donjon (1h)
- Szlak czerwony
Przełęcz Srebrna – Przełęcz Jugowska grzbietem Gór Sowich (czas 4.45 h)
Przeł. Srebrna – Przeł. Woliborska (czas 3h)
Przeł. Srebrna – Góra Wszystkich Świętych (czas 3.45 h)
- Szlak niebieski
Przeł. Srebrna – Wielka Sowa (czas 7.15 h)

Srebrna Góra – Bardo – Europejski Szlak Długodystansowy E3 (czas 4.30 h)

Przeł. Srebrna – Przeł. Woliborska (czas 2.30 h)

TRASY ROWEROWE

Największy system górskich tras rowerowych w Polsce - Strefa MTB Sudety

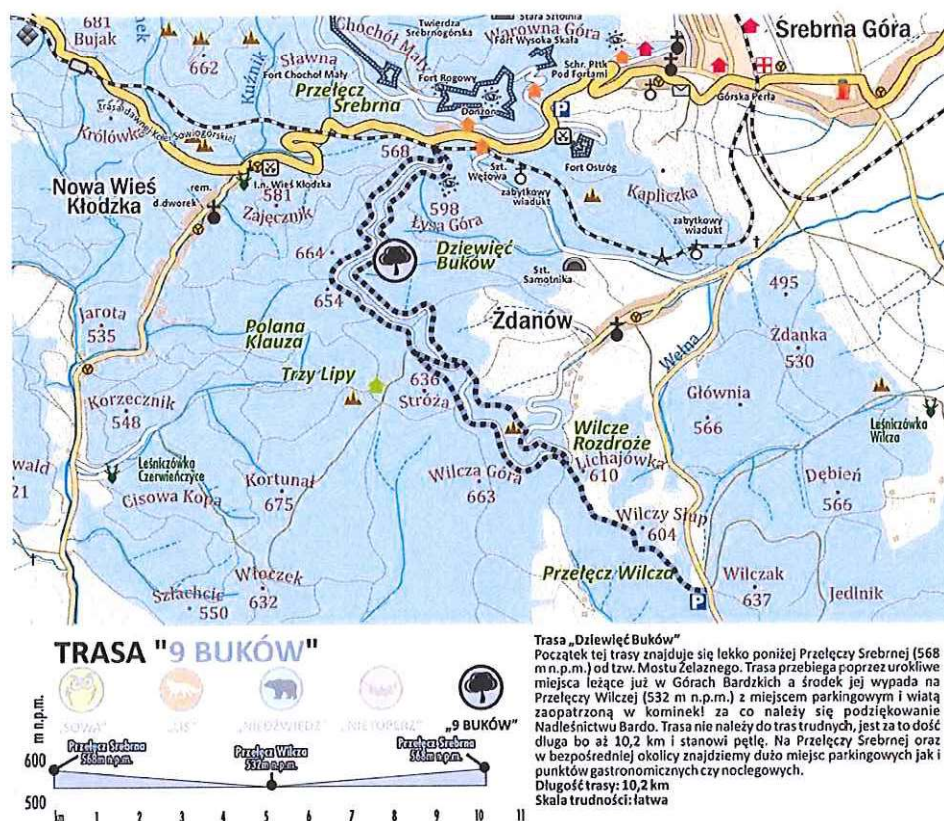
- "Wokół Ostrogu" - start z małej Przełęczy Srebrnej (długość 2,1 km)
- "Tropem muflona"
- "Wokół Donjona" - start z małej Przełęczy Srebrnej (długość 3,4 km)
- "Dziewięć buków"- start z wiszącego mostu górna Wojenna droga (długość 5,5 km)
- "Trasa Podziemnych Atrakcji" - Złoty Stok, przez Srebrną Górę do podziemnych atrakcji Gór Sowich w powiecie dzierzoniowskim (długość 45 km)

Trasy Strefy MTB Sudety w obrębie przełęczy srebrnej obejmują:

- Trasa niebieska: Długość – ok 20 km,
- Trasa żółta Długość – ok. 6 km, Pętla zaczyna się z Przełęczy Srebrnej
- Trasa zielona Długość – ok. 12 km,
- Trasa czarna Długość. – ok. 10 km,
- Trasa czerwona – jeszcze nie wyznaczona w terenie docelowo przeznaczona pod zawody

TRASY NARCIARSTWA BIEGOWEGO

Na terenie Gminy dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Turystycznym Gmin Gór Sowich, istnieją Sowiogórskie Trasy do narciarstwa biegowego . Obecnie funkcjonuje tu trasa "Dziewięć Buków" w Srebrnej Górze. Odcinek trasy przebiegający drogami leśnymi ma długość 10 km.

Rysunek 6 Mapa - Trasa 9 buków w Srebrnej Górze⁶

3.7 KOPALNIA SREBRNA GÓRA

Historia Gminy, a właściwie jej perły historycznej jakim jest dawne miasteczko Srebrna Góra, obecnie bez praw miejskich, ściśle związana jest z losami kopalni srebra. Rozwój miejscowości następował w wyniku wzrostu zainteresowania tutejszymi pokładami srebra, które przyciągały górników i inwestorów. Pierwsi osadnicy przybyli w te rejony około 1370 r. i byli to poszukiwacze cennych kruszców z Miśni. Wiek XV przyniósł osłabienie rozwoju miejscowego górnictwa i dopiero w wieku XVI nastąpił jego rozkwit. W połowie XVI w. istniało aż 12, na ogół niewielkich, kopalń, rozlokowanych na stokach Góry Srebrnej (obecnie: Warownej), Ostrogu i w dolinach Chłopy i Kuźniczej. Były odwadniane samowypływem, w jednej książę Karol I polecił zbudować kunszt wodny, jeszcze inna posiadała sztolnię dziedziczną (odwadniająca). Na ogół pozyskiwano tam tylko rudę ołowiu, ale co najmniej w dwóch stwierdzono duże ilości srebra. Roczne wydobycie szacuje się na 200 ton rudy, z której otrzymywano – w Złotym Stoku – ok. 30 kg srebra.⁷ Jak na kilkusetletnią tradycję, w Srebrnej Górze zachowało się stosunkowo niewiele czytelnich

⁶ <http://www.gorysowie.org.pl/sport-i-turystyka/trasy-biegowe>, 06.01.2016

⁷ <http://zabkowice.express-miejski.pl/wiadomosc/22189,niesamowite-odkrycie-w-srebrnej-gorze-aktualizacja-i-zdjecia> 06.01.2016

śladów po danej działalności górniczej. Ostatnie odkrycie może jednak w tym temacie wiele zmienić. **13 listopada 2015 roku doszło do odkrycia/ odkopania sztolni położonej prawie w samym centrum miasteczka.** To niezwykle wydarzenie zbiegło się z planami strategicznymi gminy. Najprawdopodobniej odkryto nie tylko pojedynczą sztolnię, lecz całą dobrze zachowaną kopalnię. Nie można też wykluczyć, że na odkrycie czekać będą nie zbadane do tej pory chodniki oraz zalany wodą szyb lub kilka szybów. Srebrna Góra posiadająca majestatyczną twierdzę oraz zabytkowe miasteczko odzyskała wreszcie trzeci nie mniej ważny element swojej przeszłości czyli zabytkową kopalnię, której symbol figuruje w herbie miasteczka. To, że w starej kopalni po raz pierwszy od prawie stu lat rozbłysło światło jest zasługą właścicieli posesji na której znajduje się kopalnia oraz grupy przyjaciół z odległego Rybnika, Wrocławia jak i ze Srebrnej Góry. Świeżo upieczeni odkrywcy kopalni wyrażają chęć jej udostępnienia dla licznie przybywających turystów do Srebrnej Góry, są otwarci na współpracę z władzami gminy. Prace prowadzone podczas odkopywania sztolni są prowadzone pod nadzorem odpowiednich służb konserwatorskich. Wsparcia udzielali członkowie Grupy Eksploracyjnej Miesięcznika Odkrywca utworzonej (GEMO) przy Instytucie Badań Historycznych i Krajoznawczych we Wrocławiu. Planowane jest doprowadzenie do otwarcia kopalni do celów turystycznych.⁸

3.8 ZASOBY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ MATERIALNEJ I NIEMATERIALNEJ

KULTURA I SPORT

Z dniem 01 sierpnia 2015 r. zakończyła swoją działalność Gminna Biblioteka Publiczna w Stoszowicach. W jej miejsce pojawił się nowy twór o znacznie większych kompetencjach – Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji z siedzibą w Srebrnej Górze. W zasobach posiada sale wielofunkcyjne budynku siedziby, Srebrnogórską Przestrzeń Artystyczną w Srebrnej Górze oraz zarządza budynkiem po byłej szkole w Stoszowicach. Zatem od 2015 roku gmina ma centralną jednostkę, sprawującą pieczę nad kulturą, sportem i rekreacją. Ośrodek odpowiada za organizację imprez kulturalnych, organizację wydarzeń sportowych oraz rekreacyjnych. GOKSiR w Srebrnej Górze ma pod sobą także biblioteki w Przedborowej, w Stoszowicach

⁸ http://stoszowice.pl/news-306-Niesamowite_odkrycie_w_Srebrnej_Gorze.html, 06.01.2016

i w Srebrnej Górze. W ośrodku odbywa się także większość zajęć proponowanych mieszkańcom.

Stale imprezy organizowane przez GOKSiR:

- Sowiogórski Jarmark Mikołajkowy
- Mikołajki
- Dzień Kobiet z Seniorkami
- Majówka
- Dzień Dziecka
- Wakacje w bibliotekach dla dzieci
- Ferie w bibliotekach dla dzieci
- Performa 24 - festiwal sztuki (odbyły się dwie edycje)
- Dożynki
- inne w ramach potrzeb bieżących.

Stale sekcje w GOKSiR:

- Ścianka wspinaczkowa dla dzieci i dorosłych
- Zajęcia tańca HIP-HOP dla dzieci i młodzieży
- Zajęcia tańca na szarfie dla dzieci i młodzieży
- Kółko szachowe
- Sekcja Plastyczna
- Klub Seniora
- Joga
- Judo
- Sekcja Plastyczna.

W zasobach Gminnych w zakresie kultury znajdują się także świetlice wiejskie nad którymi opieką sprawują jednostki pomocnicze.

Tabela 3 Miejsca spotkań i uprawiania sportu w Gminie Stoszowice

Wieś	Boisko trawiaste	Plac zabaw	Inne obiekty sportowe i rekreacje	Świetlica/sale spotkań
Budzów		x	x	
Grodziszczce	x	x	x	x
Jemna	x	x		x
Lutomierz	x			x
Mikołajów			x	
Przedborowa	x	x	x	x
Różana	x			x
Rudnica	x	x		x
Srebrna Góra	x	x	x	x
Stoszowice	x	x		x
Żdanów	x	x		x

W większości miejscowości znajdują się boiska sportowe trawiaste, jednak obiekty te wymagają rekultywacji, modernizacji i doposażenia. Tylko w Budzowie, Grodziszczcu oraz Stoszowicach znajdują się sale gimnastyczne. Największą popularnością i atutem gminy jest sala mieszcząca się w poewangelickim kościele, zwana Srebrnogórską Przestrzenią Artystyczną. Odbywają się tu liczne festiwale, spektakle, warsztaty, wystawy, koncerty i happeningi. Zjeżdżają się tu artyści, ceramicy, rzeźbiarze, tancerze, aktorzy i muzycy. Odbywa się tu Srebrnogórski Mixer Artystyczny i wiele inicjatyw oddolnych o charakterze kulturalnym, rozrywkowym i sportowym. Wiele wydarzeń kulturalnych organizowanych jest przez organizacje pozarządowe, grupy odnowy wsi, także spoza terenu gminy. W zakresie sportu oprócz boisk i sal, mieszkańcy mają do dyspozycji kąpielisko. W działania sportowe włączają się także placówki oświatowe, organizując turnieje i zawody sportowe. (Unihokej, Zapasy, Piłka Nożna, Tenis stołowy, Piłka Siatkowa, Babinkton) Dzieci mogą uczęszczać na zajęcia pływania na Pływalni Miejskiej „Aquarius” w Bielawie.

Stowarzyszenia i związki członkowskie

- Ochotnicza Straż Pożarna w Grodziszczu
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Grodziszcze i Wsi Rudnica
- Klub Sportowy "Społeczne Towarzystwo Siatkarskie Budzów"
- Ochotnicza Straż Pożarna w Budzowie
- Fundacja Kreacje Ochotnicza Straż Pożarna w Jemnej
- Koło Łowieckie "Jeleni Róg"
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lutomerzu
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Ludowy Klub Sportowy "Przedborowianka" w Przedborowej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Przedborowej
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Przedborowa, Koziniec i Różana "PRZE-KO-RA" w Przedborowej,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Ludowy Klub Sportowy "Wieża" w Rudnicy
- Stowarzyszenie Rowerowe "KUREK TEAM"
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rudnicy
- Sowiogórskie Towarzystwo Historyczno-Krajoznawcze w Rudnicy
- Towarzystwo Srebrnogórskie "Fort Wysoka Skała"
- Stowarzyszenie - Klub Sportowy "Forty" w Srebrnej Górze
- Stowarzyszenie Kuźnia Srebrnogórska
- Stowarzyszenie Villsvin Hird w Srebrnej Górze
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Srebrnej Góry "Srebrna Reaktywacja"
- Stowarzyszenie kultury fizycznej Srebrnogórska Grupa Rowerowa
- Fundacja Srebrnogórska
- Fundacja GUFO
- "Fundacja Złote Serce"
- "Polski Związek Wędkarski Wałbrzych
- Koło Srebrna Góra"
- "Polski Związek Działkowców
- ROD Konwalia Srebrna Góra" Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Ludowy Zespół Sportowy "GROM" Stoszowice
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stoszowicach
- Bezpieczne Stoszowice
- Fundacja POZYTYWKA
- Zbożowa Grupa Producentcka - Zrzeszenie Producentów Rolnych "WAGA"
- Fundacja "Nowoczesna Oświata"
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Budzowie z siedzibą w Stoszowicach

EDUKACJA - PLACÓWKI OŚWIATY I WYCHOWANIA ORAZ SZKOLNICTWO

Szkoła Podstawowa w Budzowie z filią w Przedborowej

ul. Henryka Pobożnego 1, 57-214 Budzów

Szkoła Podstawowa w Budzowie z filią w Przedborowej ma 7 oddziałów w SP w Budzowie, 5 oddziałów w filii w Przedborowej, w Budzowie uczy się 151, a w filii w Przedborowej 60 uczniów. Obecnie placówka zatrudnia 28 nauczycieli. Placówka realizuje ponadprogramowe projekty i zajęcia dodatkowe. Uczestniczy także w ogólnopolskich akcjach społecznych m.in.: „Góra grosza” „Mogilę pradziada ocal od zapomnienia” „I Ty możesz zostać Św. Mikołajem” oraz współpracuje ze środowiskiem lokalnym. Szkoła w Budzowie to budynek pasywny. Oddana do użytku w 2012 roku. Jest to budynek jednopiętrowy o powierzchni ok. 800 m². Znajduje się tu 6 gabinetów lekcyjnych, stołówka, szatnie, pomieszczenia socjalne. W chwili obecnej uczęszcza tam 180 uczniów.

Zespół Szkół Publicznych w Grodziszczu

58-262 Grodziszczu 4

Zespół Szkół Publicznych w Grodziszczu jest szkołą prowadzoną przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Grodziszczu i Wsi Rudnica. Składa się on z 3 oddziałów:

- Oddział Przedszkolny
- Szkoła Podstawowa
- Gimnazjum

Do Zespołu Szkół uczęszczają głównie uczniowie z Grodziszczu i Rudnicy, ale także z Ostroszowic, z Jemnej, Lutomerza, Stoszowic, Przedborowej, a nawet z Bielawy i z Ząbkowic Śląskich. W budynku szkoły znajduje się także sala gimnastyczna (oddana do użytku w 2007 roku) oraz Punkt Biblioteczno-Informacyjny, przeznaczony dla wszystkich mieszkańców Grodziszczu i Rudnicy, z dostępem do Internetu.

Gimnazjum Publiczne w Budzowie

57-214 Budzów 108

Szkoła liczy 88 uczniów w tym 45 dziewcząt w pięciu oddziałach - 2 klasy pierwsze, druga i dwie trzecie. Liczba nauczycieli 14 i 5 pracowników obsługi. Szkoła posiada nowoczesną salę gimnastyczną oddaną do użytku kilka lat temu oraz kompleks boisk sportowych „orlik” Uczniowie szkoły wraz z nauczycielami uczestniczyli w licznych projektach. Jeden z nich to projekt „Szkoła w ruchu”. Jego celem było zachęcenie uczniów do regularnego wysiłku fizycznego w czasie wolnym od nauki. Kontynuowany był również projekt polsko – niemiecki Comenius Regio „Uczenie się przez całe życie” realizowany wspólnie z nauczycielami z Königstein oraz Fundacją Krzyżowa. Projekt został zakończony w roku 2015. Młodzież angażuje się w wolontariat np.: Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, akcję

Gmina Stoszowice, 57-213 Stoszowice, Stoszowice 97

www.stoszowice.pl

„Ratujmy mogiłę pradziada”. Szkoła gościła przedstawicieli Stowarzyszenia Klubu Kibiców Niepełnosprawnych działającego przy klubie sportowym WKS Śląsk Wrocław. Uczniowie odnoszą również sukcesy indywidualne w wielu konkursach przedmiotowych. Warto tu przypomnieć, że od 2011 roku przybyło nam dwóch finalistów z historii oraz finalista z języka polskiego w bardzo prestiżowym konkursie, który jest bardzo licznie reprezentowany przez młodzież z całego Dolnego Śląska – „zDolny Ślązak Gimnazjalista”. W tym roku szkolnym uczeń kl. III zakwalifikował się do finału konkursu z biologii, geografii i chemii, oraz j. niemieckiego. Drugim, prestiżowym konkursem, jest konkurs wiedzy o Rosji „Białe Noce”. Jego organizatorem jest Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, DODN we Wrocławiu, pod honorowym patronatem Konsula Generalnego Federacji Rosyjskiej. Laureatem VI edycji Konkursu został uczeń szkoły, który w nagrodę pojechał na wycieczkę do Petersburga i Obwodu Leningradzkiego; Uczniowie wykorzystują bazę sportowo – rekreacyjną i to także przekłada się na sukcesy: zdobywając wysokie lokaty w turniejach gminnych, powiatowych, a nawet wojewódzkich (tenis stołowy).

Publiczne Przedszkole w Przedborowej

57-208 Przedborowa 100

Publiczne Przedszkole w Przedborowej usytuowane jest na parterze budynku, w którym mieści się również filia Szkoły Podstawowej w Budzowie. Budynek jest systematycznie modernizowany, ma wymieniony dach, w większej części już wymienione okna. Położony jest bardzo bezpiecznie, z dala od głównej drogi. Przedszkole posiada dwie sale dydaktyczne, wydzieloną szatnię, kuchnię z zapleczem oraz jadalnię. Z kuchni przedszkolnej oprócz dzieci przedszkolnych z posiłków korzystają uczniowie szkoły, a także podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej. Przedszkole jest czynne w godzinach 7.00 – 16.00, podstawa programowa realizowana jest od 9.00 do 14.00. W roku szkolnym 2015/2016 opieką przedszkolną objętych jest 41 dzieci (maksymalna liczba 50), z czego 22 to 3,4-latki, a 19 to 5,6-latki. Oprócz dzieci z Przedborowej uczęszczają tu też dzieci z okolicznych miejscowości: Różana, Owiesno, Koziniec, Stoszowice, Lutomierz, Rudnica. Oferta przedszkola to prowadzone od grupy najmłodszej zajęcia z języka angielskiego, religia (dla chętnych), a także zajęcia logopedyczne. Przedszkole oferuje także pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla potrzebujących dzieci. Przy przedszkolu znajduje się bezpiecznie położony, duży plac zabaw wyposażony w nowoczesne urządzenia do zabaw. Plac jest ogrodzony, co jeszcze zwiększa bezpieczeństwo przebywających tam dzieci. W pobliżu przedszkola znajduje się nowoczesne boisko, z którego dzieci przedszkolne często korzystają.

W przedszkolu zatrudnionych jest 3 pracowników pedagogicznych, 3 pracowników obsługowych oraz 1 pracownik administracyjny (na niepełny etat).

Niepubliczne Przedszkole w Srebrnej Górze "Kajtek"

ul. Kąpielowa 2, 57-215 Srebrna Góra

www.przedszkolesrebrnagora.pl

Przedszkole Niepubliczne „KAJTEK” w Srebrnej Górze jest przedszkolem, do którego uczęszczają dzieci z gminy Stoszowice. Gmina Stoszowice przekazuje dotację na realizację zadania: edukacja przedszkolna. W przedszkolu realizowana jest obowiązująca podstawa programowa. Placówka powstała na bazie Publicznego Przedszkola w Srebrnej Górze. Najważniejszym elementem koncepcji przedszkola jest utrzymanie edukacji przedszkolnej na dotychczasowym poziomie, tj. zapewnienie miejsca w przedszkolu każdemu dziecku 6-letniemu i 5-letniemu oraz potrzebującym dzieciom młodszym. Obecnie budynek przedszkola wymaga remontu.⁹

Niepubliczne Przedszkole w Stoszowicach "Kolorowy Balonik"

Stoszowice 34, 57-213 Stoszowice

Przedszkole „Kolorowy Balonik” w Stoszowicach swoją działalność rozpoczęło od 1 września 2011 r. przedszkole mieści się w budynku 1 piętrowym, placówka mieści 55 dzieci, obecnie są dwa oddziały, ale jest możliwość otworzyć trzeci oddział. Do przedszkola uczęszczają dzieci w wieku od 2,5/do 6 lat. Obecny stan budynku jest dobry. Przedszkole finansowane przez dotacje z UG w Stoszowicach.

Obecnie warunki edukacyjne spełniają swoją funkcję, w gminie jednak nie ma dużej liczby dzieci. Głównym problemem jest niska liczebność oddziałów szkolnych. Obecną strukturę dzieci i młodzieży w gminie przedstawia poniższa tabela:

Struktura dzieci i młodzieży w Gminie Stoszowice	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Liczba mieszkańców ogółem	5559	5507	5448

⁹ www.przedszkolesrebrnagora.pl, 07.01.2016

Dzieci 0 – 7 lat	48	44	64
Dzieci w wieku szkolnym 7 – 18 lat	655	648	647
Liczba dzieci w placówkach szkolnych	377	371	377

Tabela 4 Struktura dzieci i młodzieży w Gminie Stoszowice

OPIEKA ZDROWOTNA

Opiekę zdrowotną mieszkańcom zapewnia Ośrodek ARS-MEDICA. Jest to niepubliczny zakład opieki zdrowotnej. Otwarty jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00. Udzielane są tu porady w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej przez lekarza rodzinnego i ogólnego. Dwa razy w tygodniu we wtorki i czwartki Ośrodek świadczy usługi w zakresie pobrań materiałów do badań laboratoryjnych w godzinach od 8:00 do 10:00. Pacjenci mogą również korzystać z gabinetu rehabilitacyjnego codziennie od godziny 16:00. Ośrodek obejmuje opieką szkoły i przedszkola na terenie Gminy Stoszowice. Większość pacjentów objęta jest opieką pielęgniarki środowiskowej. Zakład prowadzi też raz w tygodniu przyjęcia pacjentów w Przedborowej.

OPIEKA SPOŁECZNA

Zadania z zakresu opieki społecznej realizuje Ośrodek Opieki Społecznej z siedzibą w Stoszowicach. Na terenie gminy realizowana jest Karta Dużej Rodziny, którą honoruje również Twierdza Srebrna Góra Sp. z o.o. Mieszkańcy objęci są także pomocą w zakresie dodatków mieszkaniowych, energetycznych i ogólnej pomocy społecznej wynikającej z obowiązującego prawa. Ośrodek przyznaje świadczenia rodzinne, świadczenie pieniężne i niepieniężne. Funkcjonując angażuje się w działania aktywizacji zawodowej, społecznej, pozyskuje dofinansowania i realizuje projekty systemowe. W Gminie działa także Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odpowiedzialna za konsultacje dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin, a także dla ofiar przemocy w rodzinie.

BEZPIECZEŃSTWO

Nad ochroną przeciwpożarową czuwa 7 jednostek OSP:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Rudnicy
2. Ochotnicza Straż Pożarna w Grodziszczu
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Budzowie w KSRG
4. Ochotnicza Straż Pożarna w Jemnej
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Lutomerzu
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Przedborowej
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Stoszowicach

W 2015 roku odbyło się 70-lecie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy Stoszowice. Większość z nich bierze udział w zawodach sportowo-pożarniczych jednostek OSP. Jednostka w Budzowie należy do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego. Ponadto przy Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ząbkowicach Śląskich mieści się jedna Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza oraz Posterunek Czasowy w Ziębicach. W systemie trzymianowym pełni służbę 62 strażaków. Obszarem działania JRG Ząbkowice Śl. jest miasto Ząbkowice Śląskie, gmina Ząbkowice Śl., miasto i gmina Ziębice, gminy Bardo, Ciepłowody, Kamieniec Ząbkowicki, Stoszowice oraz Złoty Stok. Rejonem działania Posterunku Czasowego PSP w Ziębicach jest miasto i gmina Ziębice, a gdy zachodzi taka potrzeba posterunek współdziała z JRG na terenie całego powiatu.

Do zadań jednostek należy:

- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń oraz wykonywanie specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych oraz podczas likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne podmioty ratownicze,
- utrzymywanie gotowości do prowadzenia działań ratowniczych,

Obecnie jednostki OSP otrzymują dotację celową. Wszystkie wymagają bieżącego doposażenia w sprzęt ratowniczo – gaśniczy i odzież ochronną. Jednostka w Budzowie wymaga wymiany wozu ratowniczo – gaśniczego. Ponadto nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa Komisariat Policji - Komenda Powiatowa Policji w Ząbkowicach Śl. Rewir Dzielnicowych w Stoszowicach.

GOSPODARKA I ROLNICTWO

W Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej na koniec 2015 roku na terenie gminy Stoszowice zarejestrowanych było 331 podmiotów. Na przełomie lat widoczna jest niewielka rotacja w otwieraniu i zamykaniu działalności. Gospodarka gminy opiera się głównie na rolnictwie, prywatnych przedsiębiorstwach w zakresie przemysłu drzewnego i meblarskiego oraz sektorze usług głównie związanych z turystyką.

Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy			
ROK	Liczba podmiotów zarejestrowanych	Rok	Liczba podmiotów zamkniętych
2013	188	2013	23
2014	217	2014	25
2015	331	2015	30

Tabela 5 Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy

Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie gminy Stoszowice pod koniec 2015 r. w systemie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG): 331 podmiotów gospodarczych, z tego na terenie Gminy działa:

- 6 podmiotów publicznych
- 54 podmiotów prawnych
- 271 podmiotów fizycznych, zarejestrowanych – z tych (271) podatek od działalności gospodarczej do urzędu gminy odprowadza 92 podmioty. Powstała różnica wynika bądź z czasowego zawieszenia działalności, bądź z faktu prowadzenia działalności gospodarczej poza terenem gminy.

Rodzaj działalności	%	szt
Handel/Usługi	76,75%	208
Przemysł	1,48%	4
Budownictwo	5,17%	14
Transport	9,22%	25
Turystyka (hotele, restauracje)	7,38%	20
Ogółem	100%	271

Tabela 6 Struktura podmiotów gospodarczych prowadzących działalność pozarolniczą, zarejestrowanych w CEiDG

Tabela 7 Dochody dla gminy z działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby fizyczne

Rok	Dochód planowany [zł]	Dochód uzyskany [zł]	Realizacja planu [%]
2013	723.324,00	698.329,35	96,54
2014	720.000,00	749.781,48	104,14
2015	800.000,00	726.610,64	90,83

Tabela 8 Dochody dla gminy z działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby prawne

Rok	Dochód planowany [zł]	Dochód uzyskany [zł]	Realizacja planu [%]
2013	1.038.500,00	1.218.913,25	117,37
2014	1.345.000,00	1.044.702,58	77,67
2015	1.169.007,00	1.288.017,24	110,18

Na terenie gminy gospodarstwa rolne zatrudniają jedynie 24% pracujących. Osoby pracujące na własny rachunek stanowią 9% zatrudnionych. Osoby zatrudnione w sektorze publicznym stanowią 5%. Z pracy najemnej utrzymuje się 62% osób. Mimo swej liczebności, gospodarstwa rolne przestały być głównym źródłem dochodu. Obecnie dużą szansę wzrostu zatrudnienia na terenie gminy Stoszowice upatruje się w sektorze turystycznym. Tworzenie nowych źródeł dochodów dzięki tworzeniu gospodarstw agroturystycznych może się okazać ważnym czynnikiem wzrostu na terenie gminy. Ponadto w gminie funkcjonują: Rolnicza Spółdzielnia Producyjna; Spółdzielnia Kółek Rolniczych oraz Zbożowa Grupa Producentcka „Waga”.

Tabela 9 Gospodarstwa rolne w Gminie

Wielkość/rok	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1-2 ha	224	223	223
2-5 ha	176	180	185
5-7 ha	41	38	39
7-10 ha	76	70	66
10-14 ha	63	66	65
14 ha	100	102	108
Ekologiczne	0	0	0

Tabela 10 Dochody dla gminy z rolnictwa

Rok	Dochód planowany [zł]	Dochód uzyskany [zł]	Realizacja planu [%]
2013	968.000,00	982.864,67	101,54
2014	967.000,00	933.079,62	96,49
2015	977.000,00	858.962,26	87,92

Tabela 11 Dochody w budżecie gminy na jednego mieszkańca

Dochód Gminy na 1 mieszkańca	
2013	2.992,35
2014	3.168,91
2015	2.995,84

4. ANALIZA STANU OBECNEGO

4.1 . BADANIE OPINII SPOŁECZNEJ.

Cel badania

Wybór metody partycypacyjnej, w procesie tworzenia *Strategii Rozwoju Gminy* upoważnia do zabrania głosu przedstawicieli trzech sektorów, mieszkańców gminy. Przed rozpoczęciem prac z zespołem ds. budowania strategii umożliwiono za pomocą ankiety wypowiedź mieszkańcom całej gminy. Celem badania było uzyskanie odpowiedzi w obszarach tematycznych dotyczących:

- poziomu zadowolenia z faktu zamieszkania w gminie;
- funkcjonowania podstawowych elementów infrastruktury społecznej;
- funkcjonowania podstawowych elementów infrastruktury technicznej;
- inicjowania działań dla poprawy jakości życia, bytu i tożsamości mieszkańców
- zamierzeń inwestycyjnych;
- funkcjonowania administracji samorządowej;
- kierunków rozwoju gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Stoszowice ma wyrażać aspiracje i oczekiwania lokalnej społeczności. Wyniki badania umożliwiły osobom współtworzącym *Strategię* zapoznanie się z głosem mieszkańców przed przystąpieniem do formułowania wizji, celów oraz zadań strategicznych.

Wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej

Na podstawie diagnozy społeczno – gospodarczej gminy Stoszowice, której zadaniem było przedstawienie i zanalizowanie obecnej sytuacji społeczno – ekonomicznej gminy, opracowano wnioski eksperckie, z których najważniejsze elementy zostały wyszczególnione w analizie SWOT i KIERUNKACH ROZWOJU. Pełne wyniki prezentowane są w załączniku niniejszego dokumentu, stanowią one jego integralną część.

ANALIZA SWOT GMINY STOSZOWICIE

Tą metodą została wykonana ocena sytuacji strategicznej Gminy Stoszowice. Pozwoliło to na szybki przegląd i ocenę sytuacji w jakiej obecnie jest gminy. W wyniku analizy przeprowadzonej w badaniu oraz podczas warsztatów zostały sformułowane:

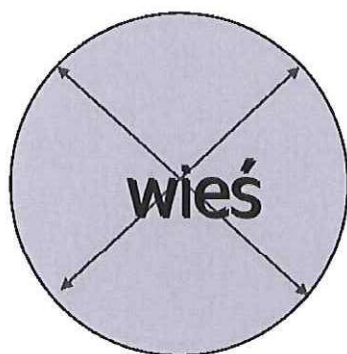
SZANSE – to te tendencje i zjawiska w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się bodźcem rozwoju, osłabić istnienie zagrożeń.

ZAGROŻENIA – to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery, utrudnienia, dodatkowe koszty działania, niebezpieczeństwa; ich istnienie zmniejsza potencjał rozwojowy, nie pozwala na pełne wykorzystanie szans.

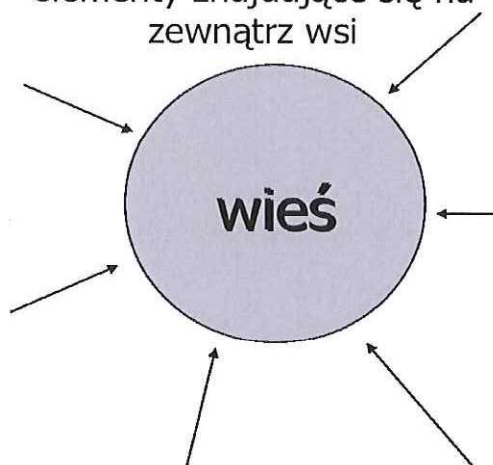
MOCNE STRONY – to specjalne walory odróżniające nas od innych, którzy działają w tym samym sektorze czy regionie; ich źródłem może być nasz potencjał materialny, wysoka jakość świadczonych usług, marka, zaufanie odbiorców, referencje, wykwalifikowani pracownicy, niskie koszty itd.

SŁABE STRONY – są przeciwieństwem mocnych, konsekwencją ograniczeń, niedostatecznych zasobów i umiejętności

Słaba i Mocna Strona
to element wewnętrzny
wsi

Szanse i Zagrożenia to
elementy znajdujące się na
zewnątrz wsi

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Unikatowe na skalę europejską liczne zabytki i miejsca dziedzictwa kulturowego, historycznego, w tym miejsca kultu. (największa górską twierdza w Europie zwana śląskim Gibraltarem.)	1. Oczyszczalnia ścieków w bardzo złym stanie
2. Zróżnicowana rzeźba terenu sprzyjająca uprawianiu różnorodnych form turystyki i wypoczynku o każdej porze roku (turystyka rowerowa, jazda konna, piesze wycieczki, wspinaczka skałkowa, paralotnictwo)	2. Niska liczba działań na rzecz przedsiębiorczości i rozwoju miejsc pracy młodzieży
3. Atrakcyjne położenie gminy posiadającej wartościowe walory wypoczynkowe, wysoki potencjał i liczne zasoby turystyczne.	3. Niewykorzystane i niszczące budynki po szkole w Srebrnej Gorze i Stoszowicach
4. Wybudowanie światłowodowej sieci Internetu szerokopasmowego	4. Słaby stan infrastruktury drogowej
5. Bogate walory krajobrazu przyrodniczego z obszarami chronionymi, różnorodność fauny i flory; piękne widoki na Góry Bardzkie, Masyw Śnieżnika	5. Słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa dla mieszkańców i turystów
6. Cykliczny wzrost liczby turystów na Twierdzą Srebrnogórską, największą atrakcję turystyczną gminy	6. Brak dróg transportu rolnego
7. Kreatywni, utalentowani, przedsiębiorczy, uczestniczący w życiu gminy, mieszkańcy	7. Infrastruktura techniczna i społeczna wymaga ciągłej rozbudowy i bieżącej konserwacji
8. Działalność grup obsługujących ruch turystyczny	8. Szlaki turystyczne wymagają skoordynowania z trasami biegowymi
9. Rozwijająca się baza noclegowa- konsumpcyjna-turystyczna z licznymi miejscami noclegowymi.	9. Słaby dostęp do usług medycznych – specjalistycznej opieki zdrowotnej
10. Liczne podania i ciekawostki historyczne do wykorzystania w promowaniu gminy (Fabryka zegarów Eppnera, browar itp.)	10. Brak parkingów i chodników.
11. Mieszkańcy mają dostęp do podstawowych towarów i usług	11. Nazwa gminy nie jest tożsama z rozslawioną w regionie Srebrną Górą
12. Teren gminy z różnorodnością tras turystycznych i rekreacyjnych, rowerowe MTB, narciarstwa biegowego.	12. Słaby dostęp do szkoleń liderów grup lokalnych
13. Oferta kulturalna i rekreacyjna gminy dostosowywana do jej potencjału turystycznego.	13. Słaba komunikacja władzy samorządowej z liderami grup społecznych
14. Utworzona Gminna Spółka Wodna	14. Niewystarczająca animacja kulturalna na terenie sołectw
15. Pozyskiwane środków pozabudżetowych na remont zabytków	15. Brak gazyfikacji
16. Liczne atrakcje do uprawiania turystyki niekonwencjonalnej	16. Brak oferty rozwoju i zorganizowanej opieki dla dzieci poniżej 3 lat
17. Wysokie wyniki egzaminów na różnych poziomach edukacji	17. Niewystarczająca promocja walorów turystycznych
18. Rozwinięta sieć szkół i przedszkoli	18. Słabo rozwinięta sieć informacji turystycznej
19. Zmodernizowane rolnictwo	19. Brak świadczenia w niektórych obiektach wypoczynkowych usług rehabilitacyjno- wypoczynkowych (z myślą o osobach niepełnosprawnych).
20. Działalność różnorodnych organizacji pozarządowych	20. Niewystarczająca liczba miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców: placów zabaw i boisk (Srebrna Góra i Lutomierz)

21. Własne ujęcia wody	21. Widoczna potrzeba aktywizacji społeczności wiejskich w sołectwach oddalonych od centrum gminy.
22. Liczne miejsca pracy na terenie gminy dające zatrudnienie mieszkańcom	22. Brak oświetlania na drogach prowadzących do posesji.
23. Liczne oddolne inicjatywy kulturalne i społeczne,	23. Niewykorzystana infrastruktura kolejowa
24. Znane w kręgu parolotniarzy i dobrze utrzymane startowisko	24. Placówki kulturalne i oświatowe wymagają doposażenia
25. Realizacja karty dużej rodziny na terenie gminy	25. Polityka oświatowa gminy wymaga lokalnej reformy
	26. Brak planu urządzeniowo-rolnego dla poszczególnych miejscowości.
	27. Niektóre zabytki wymagają konserwacji
	28. Niska oferta turystyczna dla dużych grup zorganizowanych.
	29. Nieuporządkowana gospodarka wodno – ściekowa, niedostateczna infrastruktura techniczna
	30. Trasy rowerowe wymagają oznakowania i doposażenia w infrastrukturę
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Plan utworzenia podstrefy ekonomicznej (WSE)	1. Migracja mieszkańców za pracą
2. Rozwój małych i średnich firm oparty na obsłudze ruchu turystycznego	2. Zmieniające się prawo.
3. Rozwój produktów lokalnych i promowanie przetwórstwa na poziomie gospodarstwa	3. Starzenie się społeczeństwa
4. Odkrycie Kopalni Srebra na terenie Srebrnej Góry	4. Zmieniająca się i niestabilna polityka podatkowa.
5. Wzrost jakości usług gastronomiczno-hotelarskich.	5. Niezawiązana współpraca zewnętrzna w zakresie rozwoju, promocji i obsługi ruchu turystycznego
6. Rozwój turystyki sentymentalnej	6. Kary dla gmin nie posiadających kanalizacji
7. Zachowanie historycznego charakteru gminy, układu architektonicznego, kultywowanie tradycji i ochrona walorów przyrodniczych sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi gminy	7. Zanizony poziom bezpieczeństwa drogowego
8. Rozwój turystyki weekendowej – bliskość sąsiedztwa Wrocławia	8. Wzrost ciężkiego ruchu samochodowego
9. Możliwość pozyskiwania funduszy i środków z UE.	9. Wzrost cen usług hotelarskich.
10. Aktywizacja społeczna i rozwój przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby	10. Zwiększająca się ilość zadań samorządowych.
11. Rozwój nowych form wypoczynku i rekreacji	11. Zagrożenie suszą
12. Uczestnictwo i zaangażowanie w realizację programu odnowy dolnośląskiej wsi	12. Kadencyjność władz nie zapewnia ciągłości realizacji projektów
13. Współpraca z innymi gminami.	13. Rosnące koszty utrzymania obiektów, świetlic wiejskich
14. Duża aktywność LGD QWSI i nawiązana współpraca gminy.	
15. Rewitalizacja i udostępnienie istniejących obiektów zabytkowych	
16. Wymiana dobrych praktyk turystycznych	
17. Budowa drogi S8	

Wobec powyższego można stwierdzić, że istotnym dla rozwoju Gminy Stoszowice jest kilka obszarów życia, w których to uczestnicy warsztatów wykryli ogromne szanse na dalszy rozwój. Analiza pokazała również czynniki jemu zagrażające i uwypukliła konieczność

podjęcia nowych lub modernizację dotychczasowych działań. Przede wszystkim Analiza SWOT posłużyła uporządkowaniu informacji na temat stanu faktycznego. Gmina będzie więc w najbliższych latach podejmowała działania zmierzające do poprawiania swoich słabych stron, oraz do utrzymania czynników korzystnych dla życia swoich mieszkańców (silnych stron) SWOT został przygotowany metodą warsztatową, w której uczestnicy wraz z ekspertem w podziale na grupy badali stan obecny w poszczególnych sektorach gospodarki. Dzięki tej analizie dokładniej sformułowano problemy gminy i wyłoniono obszary, jakich one dotyczą. Szczególnie widoczne jest to w macierzy słabych stron. Problemy zostały również ujęte w czynnikach zewnętrznych – zagrożeniach. Atuty sprzyjające planowaniu i rozwiązaniu tych problemów ujęto w szansach płynących z otoczenia zewnętrznego i silnych stronach płynących z wewnątrz gminy. To właśnie w oparciu o nie i zgodnie z zasadą SMART zbudowane zostały cele strategiczne, opisane w dalszej części strategii.

Ciekawy jest fakt, że analiza ukazała zarówno wady i zalety tych samych obszarów mających znaczenie dla rozwoju. Jednocześnie widoczne są atuty mogące wspomóc pokonywanie barier i dojście do zmiany oraz słabe strony zagrażające rozwojowi. Dotyczy to takich czynników jak:, kapitał społeczny, aktywność społeczna, infrastruktura społeczna i techniczna, edukacja, turystyka, przedsiębiorczość, rolnictwo, ochrona zdrowia. Czynniki te, co pokazała analiza, są więc obszarami problemowymi, dla których należy zaplanować strategiczne działania. Aby upewnić się, które z uwarunkowań ma najsilniejszy wpływ na rozwój, podczas panelu warsztatowego przeprowadzono kwantyfikację danych. Przeprowadzono ją metodą ważenia wpływu czynnika, poprzez hierarchizację ważności. Ustawienia pozycji zostały zebrane w punkty w Excelu i ustaliły kolejność zbiorczą uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych zawartych w analizie SWOT. Kwantyfikacja została przedstawiona w wynikach w załączniku do strategii.

5. ROZSTRZYGNĘCIE PLANISTYCZNE

5.1 KIERUNKI ROZWOJU/ OBSZARY PROBLEMOWE

Poniżej przedstawiono kluczowe obszary problematyczne otaczające gminę, stanowiące jednocześnie kierunki rozwoju. Są to dziedziny życia w których rekomendowane są działania i wizja rozwoju gminy.

Rysunek 7 Kierunki rozwoju

5.2 KLUCZOWE CZYNNIKI SUKCESU (KCS) DLA ROZWOJU GMINY

Identyfikowanie niezbędnych czynników sukcesu gminnej strategii rozwoju służy przeanalizowaniu elementów, które muszą być wykorzystywane dla powodzenia w jej realizacji. KCS to te elementy występujące w szeroko pojętej przestrzeni gminy, które

wyznaczają konieczność działań przez władarzy gminy dla rozwoju lub zapobiegania degradacji. Ich zidentyfikowanie, zrozumienie i poświęcenie im uwagi jest receptą na wzmocnienie działań prorozwojowych oraz pokonywanie luk rozwojowych w obszarach strategicznych.

Podejmując się określenia KCS, wybrano do tego celu Metodę Crawforda, polegającej na wygenerowaniu przez uczestników warsztatów jak największej ilości pomysłów na czynniki, które ich zdaniem są niezbędne, aby zapewnić w przyszłości sukces gminie, i które będą pozytywnie wspierały jej rozwój. Metoda ta pozwoliła na zebranie w bardzo krótkim czasie następujących kluczowych czynników sukcesu.

- Zasobność finansowa gminy
- Istniejąca infrastruktura techniczna i społeczna
- Oferta turystyczna
- Położenie
- Komunikacja
- Bogata oferta usług czasu wolnego
- Działalność 3 sektora
- Baza noclegowa i wypadowa
- Promocja lokalnych zasobów i walorów
- Doświadczona i kompetentna kadra
- Lokalny kapitał ludzki i jego zaangażowanie

6. WIZJA I MISJA

Prawidłowe określenie celów oraz zadań strategicznych wymaga wyprzedzającego określenia wizji przyszłości. W myśl definicji wizja to WYOBRAŻENIE O STANIE DOCELOWYM, to przyszły pożądaný stan naszej gminy stanowi ona pewien obraz przyszłości i jej docelowej pozycji NA TLE REGIONU, ŚWIATA. Jest zestawem dążeń i aspiracji mieszkańców, pewnym wyobrażeniem przyszłości powstałym na podstawie analizy obecnej sytuacji oraz wyobraźni i ambicji społeczności lokalnej . Wizja powinna pokazywać możliwe do osiągnięcia wyniki i kierunki, w których gmina ma zmierzać, aby osiągnąć upragniony stan w przyszłości. Wizja powinna oddziaływać na emocje, pobudzać kreatywność oraz stanowić bodziec do osiągnięcia wyznaczonych celów, apelować do wyobraźni i podnosić

społeczność na duchu, nasilać dążenia do osiągnięcia czegoś znaczącego w życiu gminy. Diagnoza obecnego stanu i analiza SWOT, a wszystko to skonfrontowane z konsultacjami społecznymi i eksperckimi oraz aktywnym uczestnictwem przedstawicieli gminy w warsztatach umożliwiło sformułowanie wizji. Wizja gminy powinna opierać się przede wszystkim na wykorzystaniu i rozwinięciu aktualnych atutów. Gmina Stoszowice w 2021 roku to lokalny ośrodek turystyczny z rozwiniętą siecią usług rynkowych i produktów turystycznych, to miejsce zamieszkania, a także obszar dla rolnictwa. Ustalono, że wizja gminy Stoszowice będzie miała lapidarną formę, ale jednocześnie zawierającą maksymalnie wiele, spójnie brzmiących elementów. Uczestnicy warsztatów mieli zapisać swoje wyobrażenie o tym jak wygląda gmina, co się w niej dzieje, jak się w niej żyje, jacy są mieszkańcy w 2021 roku. Każda grupa zapisywała przy obszarach hasła kluczowe odpowiednie do obszarów problemowych. W ten sposób powstała spójna i lapidarna wizja gminy.

7.1 WIZJA GMINY STOSZOWICE NA LATA 2016 -2021

Gmina Stoszowice posiada bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną i społeczną, zaspokajającą potrzeby lokalnej społeczności. Mieszkańcy są aktywni i chętnie udzielają się w życiu społecznym gminy. Różnorodna i ciekawa oferta kulturalno-rekreacyjna dopasowana jest do wszystkich grup wiekowych. Szkolnictwo w naszej gminie jest na wysokim poziomie. Zadbane środowisko naturalne i zabytki są naszą wizytówką. Srebrna Góra jest atrakcyjnym i rozpoznawalnym produktem turystycznym na poziomie regionu i kraju. Z dobrze przygotowanej infrastruktury turystycznej w całej gminie często korzystają turyści podczas wyjazdów weekendowych i przy planowaniu urlopów. Na terenie gminy funkcjonuje podstrefa ekonomiczna oferująca pracę dla mieszkańców. Prężnie działają firmy świadczące usługi na wysokim poziomie. Nowoczesne gospodarstwa rolne mają zbyt swoich produktów i zaopatrują miejscowe restauracje. Produkty lokalne i ekologiczne z naszego terenu chętnie są kupowane. Stoszowice są miejscem rozpoznawalnym w regionie pod względem atutów i kreatywnych rozwiązań.

Wydatki majątkowe

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XVII/121/2016 Rady Gminy Stoszowice z dnia 25 maja 2016r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wartość
010			Rolnictwo i łowiectwo	50 000,00
	01008		Melioracje wodne	50 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	50 000,00
			Odtworzenie rowu melioracyjnego w Srebrnej Górze, przy ul. Warownej	50 000,00
400			Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 500,00
	40002		Dostarczanie wody	2 500,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 500,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 500,00
600			Transport i łączność	385 000,00
	60013		Drogi publiczne wojewódzkie	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Drugi publiczny przydrożny wojewódzkiej nr 385	0,00
	60016		Drugi publiczne gminne	165 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	165 000,00
			Wykonanie dokumentacji na przebudowę dróg gminnych	110 000,00
			Wykonanie dokumentacji na uzbrojenie terenów inwestycyjnych poprzez budowę drogi dojazdowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	55 000,00
	60078		Usuniecie skutków klęsk żywiołowych	220 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	220 000,00
			Przebudowa nawierzchni drogi w Jemnej, działka nr 206	220 000,00
630			Turystyka	40 000,00
	63095		Pozostała działalność	40 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	40 000,00
			Projekt budowy wyciągu gondolowego na Twierdę w Srebrnej Górze	40 000,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	3 710 000,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	3 710 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	3 710 000,00
			Wykup nieruchomości położonej w miejscowości Różana, działka nr 41	10 000,00
			Zakup nieruchomości gruntowych przeznaczonych pod inwestycje	3 700 000,00
750			Administracja publiczna	37 000,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	37 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	15 000,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	15 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	22 000,00
			Zakup sprzętu komputerowego i wyposażenia do Urzędu Gminy	22 000,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	700 000,00
	75412		Ochronicze strażę pożarne	700 000,00
		6067	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	700 000,00
			Zakup samochodu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Budzowie	700 000,00
801			Oswiata i wychowanie	77 000,00
	80101		Szkoły podstawowe	6 000,00

Wydatki majątkowe

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XVII/121/2016 Rady Gminy Stoszowice z dnia 25 maja 2016r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wartość
010			Rolnictwo i łowiectwo	50 000,00
	01008		Melioracje wodne	50 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	50 000,00
			Odtworzenie rowu melioracyjnego w Srebrnej Górze, przy ul. Warownej	50 000,00
400			Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 500,00
	40002		Dostarczanie wody	2 500,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 500,00
600			Transport i łączność	385 000,00
	60013		Drogi publiczne wojewódzkie	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Budowa chodnika w Stoszowicach i Budzowie przy drodze wojewódzkiej nr 385	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	165 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	165 000,00
			Wykonanie dokumentacji na przebudowę dróg gminnych	110 000,00
			Wykonanie dokumentacji na uzbrojenie terenów inwestycyjnych poprzez budowę drogi dojazdowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	55 000,00
	60078		Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	220 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	220 000,00
			Przebudowa nawierzchni drogi w Jemnej, działka nr 206	220 000,00
630			Turystyka	40 000,00
	63095		Pozostała działalność	40 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	40 000,00
			Projekt budowy wyciągu gondolowego na Twierdę w Srebrnej Górze	40 000,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	3 710 000,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	3 710 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	3 710 000,00
			Wzakup nieruchomości położonej w miejscowości Różana, działka nr 41	10 000,00
			Zakup nieruchomości gruntowych przeznaczonych pod inwestycje	3 700 000,00
750			Administracja publiczna	37 000,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	37 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	15 000,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	15 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	22 000,00
			Zakup sprzętu komputerowego i wyposażenia do Urzędu Gminy	22 000,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	700 000,00
	75412		Ochotnicze straż pożarne	700 000,00
		6067	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	700 000,00
			Zakup samochodu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Budzowie	700 000,00
801			Oświata i wychowanie	77 000,00
	80101		Szkoły podstawowe	6 000,00

Wydatki majątkowe

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XVII/121/2016 Rady Gminy Stoszowice z dnia 25 maja 2016r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wartość
010			Rolnictwo i łowiectwo	50 000,00
	01008		Melloracje wodne	50 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	50 000,00
			Odtworzenie rowu melioracyjnego w Srebrnej Górze, przy ul. Warownej	50 000,00
400			Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 500,00
	40002		Dostarczanie wody	2 500,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 500,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 500,00
600			Transport i łączność	385 000,00
	60013		Drogi publiczne wojewódzkie	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Budowa chodnika w Stoszowicach i Budzowie przy drodze wojewódzkiej nr 385	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	165 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	165 000,00
			Wykonanie dokumentacji na przebudowę dróg gminnych	110 000,00
			Wykonanie dokumentacji na uzbrojenie terenów inwestycyjnych poprzez budowę drogi dojazdowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	55 000,00
	60078		Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	220 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	220 000,00
			Przebudowa nawierzchni drogi w Jemnej, działka nr 206	220 000,00
630			Turystyka	40 000,00
	63095		Pozostała działalność	40 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	40 000,00
			Projekt budowy wyciągu gondolowego na Twierdę w Srebrnej Górze	40 000,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	3 710 000,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	3 710 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	3 710 000,00
			Wzakup nieruchomości położonej w miejscowości Różana, działka nr 41	10 000,00
			Zakup nieruchomości gruntowych przeznaczonych pod inwestycje	3 700 000,00
750			Administracja publiczna	37 000,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	37 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	15 000,00
			Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	15 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	22 000,00
			Zakup sprzętu komputerowego i wyposażenia do Urzędu Gminy	22 000,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	700 000,00
	75412		Ochronicze straze pożarne	700 000,00
		6067	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	700 000,00
			Zakup samochodu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Budzowie	700 000,00
801			Oświata i wychowanie	77 000,00
	80101		Szkoły podstawowe	6 000,00

Wydatki majątkowe

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XVII/121/2016 Rady Gminy Stoszowice z dnia 25 maja 2016r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wartość
010			Rolnictwo i łowiectwo	50 000,00
	01008		Melioracje wodne	50 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	50 000,00
			Odtworzenie rowu melioracyjnego w Srebrnej Górze, przy ul. Warownej	50 000,00
400			Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 500,00
	40002		Dostarczanie wody	2 500,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 500,00
600			Transport i łączność	385 000,00
	60013		Drogi publiczne wojewódzkie	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Budowa chodnika w Stoszowicach i Budzowie przy drodze wojewódzkiej nr 385	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	165 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	165 000,00
			Wykonanie dokumentacji na przebudowę dróg gminnych	110 000,00
			Wykonanie dokumentacji na uzbrojenie terenów inwestycyjnych poprzez budowę drogi dojazdowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	55 000,00
	60078		Usuanie skutków klęsk żywiołowych	220 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	220 000,00
			Przebudowa nawierzchni drogi w Jemnej, działka nr 206	220 000,00
630			Turystyka	40 000,00
	63095		Pozostała działalność	40 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	40 000,00
			Projekt budowy wyciągu gondolowego na Twierdę w Srebrnej Górze	40 000,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	3 710 000,00
			Gospodarka gruntami i nieruchomościami	3 710 000,00
	70005			3 710 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	3 710 000,00
			Wypkup nieruchomości położonej w miejscowości Różana, działka nr 41	10 000,00
			Zakup nieruchomości gruntowych przeznaczonych pod inwestycje	3 700 000,00
750			Administracja publiczna	37 000,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	37 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	15 000,00
				15 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	22 000,00
			Zakup sprzętu komputerowego i wyposażenia do Urzędu Gminy	22 000,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	700 000,00
	75412		Ochronicze straze pożarne	700 000,00
		6067	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	700 000,00
			Zakup samochodu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Budzowie	700 000,00
801			Oświata i wychowanie	77 000,00
	80101		Szkoły podstawowe	6 000,00

6 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych				
6 000,00	Remont dachu na budynku szkoły podstawowej w Budzowie				
0,00	Wymiana okien w szkole podstawowej w Przedborowej				
71 000,00	Uswanie skutków klęsk żywiołowych		80178		
71 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050			
71 000,00	Przebudowa budynku byłej szkoły w Stoszowicach				
467 000,00	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			900	
417 000,00	Gospodarka ściekowa i ochrona wód		90001		
417 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050			
310 000,00	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków etap II				
107 000,00	Budowa wodociągu w miejscowości Przedborowa				
50 000,00	Pozostała działalność		90095		
50 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050			
50 000,00	Wykonanie dokumentacji na remont i termomodernizację budynków użyteczności publicznej				
888 000,00	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego			921	
888 000,00	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami		92120		
888 000,00	Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	6580			
838 000,00	Remont i rewaloryzacja Władku Zdanowskiego				
50 000,00	Wykonanie dokumentacji projektowej remontu Władku Srebnogórskiego				
6 356 500,00	Razem:				

6 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych								
6 000,00	Remont dachu na budynku szkoły podstawowej w Budzowie								
0,00	Wymiana okien w szkole podstawowej w Przedborowej								
71 000,00	Usuanie skutków klęsk żywiołowych		80178						
71 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050							
71 000,00	Przebudowa budynku byłej szkoły w Stoszowicach								
467 000,00	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska								900
417 000,00	Gospodarka ściekowa i ochrona wód		90001						
417 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050							
310 000,00	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków etap II								
107 000,00	Budowa wodociągu w miejscowości Przedborowa								
50 000,00	Pozostała działalność		90095						
50 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050							
50 000,00	Wykonanie dokumentacji na remont i termomodernizację budynków użyteczności publicznej								
888 000,00	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego								921
888 000,00	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami		92120						
888 000,00	Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	6580							
838 000,00	Remont i rewaloryzacja Władku Zdanowskiego								
50 000,00	Wykonanie dokumentacji projektowej remontu Władku Srebnogórskiego								
6 356 500,00	Razem:								

6 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych				
6 000,00	Remont dachu na budynku szkoły podstawowej w Budzowie				
0,00	Wymiana okien w szkole podstawowej w Przedborowej				
71 000,00	Usuanie skutków klęsk żywiołowych		80178		
71 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050			
71 000,00	Przebudowa budynku byłej szkoły w Stoszowicach				
467 000,00	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			900	
417 000,00	Gospodarka ściekowa i ochrona wód		90001		
417 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050			
310 000,00	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków etap II				
107 000,00	Budowa wodociągu w miejscowości Przedborowa				
50 000,00	Pozostała działalność		90095		
50 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050			
50 000,00	Wykonanie dokumentacji na remont i termomodernizację budynków użyteczności publicznej				
888 000,00	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego			921	
888 000,00	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami		92120		
888 000,00	Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	6580			
838 000,00	Remont i rewitalizacja Władku Zdanowskiego				
50 000,00	Wykonanie dokumentacji projektowej remontu Władku Srebnogórskiego				
6 356 500,00	Razem:				

6 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych					
6 000,00	Remont dachu na budynku szkoły podstawowej w Budzowie					
0,00	Wymiana okien w szkole podstawowej w Przedborowej					
71 000,00	Uswanie skutków klęsk żywiołowych		80178			
71 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050				
71 000,00	Przebudowa budynku bylej szkoły w Stoszowicach					
467 000,00	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska				900	
417 000,00	Gospodarka ściekowa i ochrona wód		90001			
417 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050				
310 000,00	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków etap II					
107 000,00	Budowa wodociągu w miejscowości Przedborowa					
50 000,00	Pozostała działalność		90095			
50 000,00	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050				
50 000,00	Wykonanie dokumentacji na remont i termomodernizację budynków użyteczności publicznej					
888 000,00	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego				921	
888 000,00	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami		92120			
888 000,00	Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	6580				
838 000,00	Remont i rewaloryzacja Władku Zdanowskiego					
50 000,00	Wykonanie dokumentacji projektowej remontu Władku Srebnogórskiego					
6 356 500,00	Razem:					

6.2 MISJA

Jesteśmy mieszkańcami atrakcyjnie położonej gminy o wartościowych walorach kulturowych, przyrodniczych i historycznych, która rozwija się dzięki twórczości, przedsiębiorczości oraz działalności społecznej mieszkańców.

Jesteśmy odpowiedzialni za dary otrzymywane w tym miejscu i zależy nam na ochronie i poprawie obecnego stanu posiadania, aby służyło ono przyszłym pokoleniom.

Jesteśmy odpowiedzialni za rozwój społeczno-gospodarczy tej gminy zachowując przy tym zasady zrównoważonego rozwoju i dbając o walory historyczne i przyrodnicze. Pozyskujemy środki zewnętrzne ułatwiające poprawę jakości życia nam i całej lokalnej społeczności.

Jesteśmy mieszkańcami gminy położonej w przepięknym miejscu o wspaniałych warunkach klimatycznych i dużym potencjale turystycznym.

Jesteśmy ludźmi wrażliwymi na piękno otaczającej nas przyrody, świadomi swoich korzeni, chętnymi do podejmowania, współuczestniczenia w różnorodnych działaniach. Wspólnie tworzymy, rozwijamy i promujemy naszą gminę.

PLAN STRATEGICZNY

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Stoszowice, praca warsztatowa: przeprowadzona analiza SWOT, identyfikacja problemów pozwoliły na wyznaczenie celów dla przedstawionych wcześniej kierunków rozwoju, które w znaczący sposób wpływają na jej przyszły rozwój gospodarczy, społeczny, ekologiczny i przestrzenny. Wokół wskazanych obszarów strategicznych skoncentruje się działalność władz przy współpracy ze wszystkimi partnerami. W ramach obszarów strategicznych zostały sformułowane nie tylko cele strategiczne, ale i cele operacyjne oraz zadania.

7.2 CELE STRATEGICZNE

Cel nadrzędny rozwoju gminy:

Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów głównych i operacyjnych, zgodnych z kierunkami rozwoju:

1. Obszar rozwoju: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

CEL 1: Wzrost i promowanie wszelkich przejawów aktywności gospodarczej na terenie gminy Stoszowice zgodnej z zasadami ekorozwoju.

2. Obszar rozwoju : TURYSTYKA

CEL 2: Wykorzystanie walorów turystycznych Gminy Stoszowice dla aktywizacji społecznej i gospodarczej gminy poprzez promowanie i rozwijanie ofert turystycznych oraz poprawę obsługi ruchu turystycznego w okolicach Srebrnej Góry.

3. Obszar rozwoju: INFRASTRUKTURA

CEL 3: Modernizacja i rozwój lokalnej infrastruktury w Gminie Stoszowice służącej mieszkańcom i turystom, zapewniającej dogodne warunki do życia i aktywności społecznej.

4. Obszar rozwoju ROLNICTWO

CEL 4: Zwiększenie efektywności rolnictwa na terenie gminy Stoszowice poprzez alternatywne formy rozwoju, promocję przetwórstwa i aktywizowanie rolników na rzecz tworzenia lokalnego rynku rolnego.

5. Obszar rozwoju : OCHRONA DZIEDZICTWA I KULTURY

CEL 5: Zrównoważony rozwój gminy Stoszowice w oparciu o turystykę, dbałość o dziedzictwo przyrodniczo – kulturowe, historyczne oraz wykorzystanie lokalnych zasobów.

6. Obszar rozwoju : AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Cel 6: Wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz wspieranie różnych form aktywności społecznej, w tym profesjonalizacja 3 sektora na terenie Gminy Stoszowice poprzez edukację, aktywizację, odnowę wsi, wspieranie oddolnych inicjatyw i tworzenie przestrzeni do ich realizacji.

7. Obszar rozwoju : EDUKACJA i OCHRONA ZDROWIA

Cel 7: Tworzenie systemowych rozwiązań na poziomie samorządu gminy Stoszowice na rzecz edukacji i zapewnienia ochrony zdrowia jej mieszkańcom.

8. Obszar rozwoju : OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel 8: Wykorzystywanie proekologicznych rozwiązań technologicznych dla zrównoważonego rozwoju Gminy Stoszowice i ochrony jej charakteru.

7.2 PROJEKTY REKOMENDOWANE DO REALIZACJI

Bardziej szczegółowym elementem strategii rozwoju są zadania strategiczne. Są to projekty organizacyjne, modernizacyjne, inwestycyjne, prawotwórcze i restrukturyzacyjne, których wdrożenie do praktyki społeczno – gospodarczej gminy Stoszowice będzie warunkiem realizacji nakreślonej uprzednio misji i wizji. Realizacja poszczególnych zadań strategicznych musi prowadzić do osiągnięcia przyporządkowanego im celu strategicznego.

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA
OBSZAR PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Wspieranie wszelkich przejawów aktywności gospodarczej na terenie gminy Stoszowice zgodnej z zasadami ekorozwoju.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie strefy ekonomicznej (włączenie terenów, infrastruktura, inwestorzy) 2. Budowa i realizacja programu rewitalizacji gminy 3. Realizacja programu wspierania młodych przedsiębiorców np. obniżenie podatków 4. Organizacja gminnego konkursu o tytuł „Srebrnogórski Lider Przedsiębiorczości” 5. Wsparcie przedsiębiorców 6. Organizacja szkoleń i doradztwa w zakresie pozyskiwania funduszy przez organizacje pozarządowe.
OBSZAR TURYSTYKA		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Wykorzystanie walorów turystycznych Gminy Stoszowice dla aktywizacji społecznej i gospodarczej gminy poprzez promowanie i rozwijanie ofert turystycznych oraz poprawę obsługi ruchu turystycznego w okolicach Srebrnej Góry. Zatrzymanie turystów dłużej, niż na jeden dzień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udostępnienie kopalni do celów turystycznych w Srebrnej Górze 2. Tworzenie wiosek tematycznych 3. Rozbudowa infrastruktury turystycznej na Twierdzy (np. kolej linowa, mini browar, restauracje, itp) 4. Opracowanie dokumentacji związanej z pracami projektowymi i budowlanymi dot. kolei linowej gondolowej do Twierdzy Srebrna Góra - Fortu Donjon, nartostrady towarzyszącej oraz adaptacji niecki basenowej na potrzeby zasilania armatek śnieżnych, poprawa dostępności do Twierdzy. 5. Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych – n.in trasą Kolei Sowiogórskiej 6. Utworzenie profesjonalnego punktu informacji turystycznej 7. Organizacja skutecznych kampanii promocyjnych 8. Poprawa dostępu do startowiska dla paralotniarzy 9. Wspieranie organizacji komunikacji zbiorowej Srebrna Góra - Ząbkowice - Wrocław 10. Wypromowanie kilku imprez sztandarowych o zasięgu wojewódzkim lub

		<p>krajowym</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Zmiana nazwy gminy na bardziej rozpoznawalną w regionie - Srebrna Góra 12. Modernizacja twierdzy 13. Budowa wyciągu narciarskiego 14. Budowa kolei gondolowej 15. Remont i wymiana przystanków.
OBSZAR INFRASTRUKTURA		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Modernizacja i rozwój lokalnej infrastruktury w Gminie Stoszowice służącej mieszkańcom i turystom, zapewniającej dogodne warunki do życia i aktywności społecznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja oczyszczalni ścieków w Budzowie 2. Rozwój mieszkalnictwa w Srebrnej Górze 3. Zwodociągowanie pozostałych miejscowości gminy 4. Rozwój sieci kanalizacyjnej na terenie gminy lub kontynuacja programu przydomowych oczyszczalni ścieków 5. Przebudowa nawierzchni dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich przylegających do gminy. 6. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i budynków prywatnych 7. Modernizacja obiektów: świetlicy wiejskiej w Budzowie, Gimnazjum Publiczne w Budzowie, ZSP w Grodziszczu, SP w Stoszowicach, budynku przedszkola w Srebrnej Górze i innych. 8. Opracowanie dokumentacji dot. gazyfikacji gminy. W tym zgazyfikowanie miejscowości Stoszowice, Srebrna Góra, Przedborowa 9. Budowa placów zabaw i miejsc rekreacyjnych 10. Pozyskanie nowych źródeł wody (studnie, stawy retencyjne) 11. Wydzielenie większych terenów pod zabudowę mieszkaniową 12. Budowa infrastruktury spacerowej i pieszej 13. Opracowanie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego 14. Budowa i właściwe oznakowanie parkingów, chodników, poboczy 15. Zbadanie potrzeb komunikacyjnych mieszkańców i utworzenie koncepcji transportu publicznego 16. Tworzenie mieszkań socjalnych w budynkach po szkołach 17. Rozwój cyfryzacji i informatyzacji: e-urząd 18. Budowa chodników 19. Termomodernizacja budynku przedszkola „Kajtek” 20. Toaleta publiczna w Srebrnej Górze 21. Rozbudowa monitoringu na terenie gminy 22. Budowa centrum sportu i rekreacji w Srebrnej Górze (boisko wielofunkcyjne, hala sportowa, etc.) 23. Budowa świetlicy i remizy w Budzowie 24. Otworzenie komisariatu policji 25. Remont wiaduktu w Srebrnej Górze 26. Remont i wymiana przystanków 27. Rozbudowa szatni na boisku w Rudnicy 28. Utworzenie punku pocztowego 29. Zagospodarowanie budynku po byłej szkole

		<p>podstawowej w Srebrnej Górze na ulicy Kolejowej</p> <p>30. Remont basenu w Srebrnej Górze</p> <p>31. Restrukturyzacja linii energetycznej w Srebrnej Górze</p> <p>32. Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Grodziszczu</p> <p>33. Budowa dróg miejskich w Lutomerzu</p> <p>34. Budowa boiska w Lutomerzu</p> <p>35. Remont świetlicy w Rudnicy</p> <p>36. Budowa parkingów i miejsc parkingowych przy obiektach użyteczności publicznej (szkoła w Budzowie)</p> <p>37. Dopuszczenie świetlic wiejskich</p> <p>38. Rozbudowa remizy strażackiej w Lutomerzu</p> <p>39. Rozbudowa i konserwacja oświetlenia ulicznego</p> <p>40. Opracowanie i montaż tablic informacyjnych, witaczy i żegnaczy</p>
OBSZAR ROLNICTWO		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Zwiększenie efektywności rolnictwa na terenie gminy Stoszowice poprzez alternatywne formy rozwoju, promocję przetwórstwa i aktywizowanie rolników na rzecz tworzenia lokalnego rynku rolnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa dróg transportu rolnego 2. Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego 3. Wsparcie gospodarstw wysoko-towarowych 4. Wspieranie zakładania gospodarstw agroturystycznych – organizacja szkoleń 5. Produkcja i sprzedaż na poziomie gospodarstwa 6. Odtwarzanie alei śródpolnych np. alei czereśniowych 7. Organizacja kiermaszy i jarmarków lokalnych 8. Wspierania produktów lokalnych i ich promocja 9. Przeprowadzenie działań szkoleniowych
OBSZAR OCHRONA DZIEDZICTWA I KULTURY		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Zrównoważony rozwój gminy Stoszowice w oparciu o turystykę, dbałość o dziedzictwo przyrodniczo – kulturowe, historyczne oraz wykorzystanie lokalnych zasobów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżące utrzymanie i remont zabytków (kościół w Budzowie, zagrody rolniczej itp.) 2. Stworzenie Szlaku Zabytków Techniki Rolniczej i jednolite oznakowanie zabytków 3. Czynna galeria na forcie 4. Organizacja wystaw i wernisaży 5. Kontynuacja działań stałych GOKSIR 6. Promowanie działalności twierdzy i imprez lokalnych 7. Organizacja festynów wiejskich i imprez kulturalnych 8. Działania promocyjne 9. Rozbudowa oferty turystycznej 10. Promowanie działań poszczególnych miejscowości. 11. Renowacja kościoła i kaplicy w Rudnicy 12. Renowacja zespołu pałacowo-parkowego w Stoszowicach 13. Organizacja inicjatyw kultywujących

		<p>tradycje</p> <p>14. Uporządkowanie byłego cmentarza ewangelickiego</p> <p>15. Rewitalizacja parku i pałacu, w Grodziszczu wraz z infrastrukturą towarzyszącą. (wieży i budynków gospodarczych)</p>
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz wspieranie różnych form aktywności społecznej, w tym profesjonalizacja 3 sektora na terenie Gminy Stoszowice poprzez edukację, aktywizację, odnowę wsi, wspieranie oddolnych inicjatyw i tworzenie przestrzeni do ich realizacji.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja szkoleń dot. aktywności społecznej np. zakładanie organizacji pozarządowej, zarządzanie zasobami ludzkimi, pozyskiwanie środków przez NGO, przedsiębiorczość wiejska itp. 2. Organizacja imprez kulturalnych i sportowych o zasięgu ponadlokalnym 3. Stworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych 4. Organizacja konkursów grantowych dla organizacji 5. Objęcie patronem przez GOK wszystkich świetlic 6. Organizacja oferty spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych (młodzież, seniorzy) 7. Ogłaszanie otwartych konkursów, ofert w różnych obszarach np. sport, pomoc społeczna, turystyka, integracja, kultura itp 8. Wsparcie finansowe organizacji imprez sołeckich 9. Wsparcie idei odnowy wsi 10. Zatrudnienie animatorów i opiekunów świetlic
EDUKACJA I OCHRONA ZDROWIA		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Tworzenie systemowych rozwiązań na poziomie samorządu gminy Stoszowice na rzecz edukacji i zapewnienia ochrony zdrowia jej mieszkańcom.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestowanie w młodzież np. stypendia dla zdolnych uczniów, dodatkowe zajęcia w szkołach 2. Stworzenie centrum rehabilitacyjno-zdrowotnego np. w budynkach po szkołach 3. Polepszanie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej 4. Wsparcie realizacji programów profilaktycznych np. stomatolog w szkole
OCHRONA ŚRODOWISKA		
Zwiększenie potencjału społecznego i gospodarczego gminy Stoszowice w latach 2016-2021 poprzez podnoszenie standardu i jakości życia mieszkańców, właściwą realizację zadań własnych, rozwój przedsiębiorczości oraz wykorzystanie i promowanie lokalnych zasobów.	Wykorzystywanie proekologicznych rozwiązań technologicznych dla zrównoważonego rozwoju Gminy Stoszowice i ochrony jej charakteru.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa retencji wodnej 2. Budowa kolektorów i szamb biologicznych dla mieszkańców 3. Budowa farm solarnych 4. Organizacja konkursów i programów ekologicznych 5. Nasadzanie drzew i krzewów 6. Aktualizacja plany zagospodarowania przestrzennego 7. Postawienie punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. 8. Odkrzaczanie terenów wiejskich 9. Wykorzystywanie OZE 10. Modernizacja oczyszczalni ścieków 11. Oczyszczanie rowów melioracyjnych 12. Budowa kolektora sanitarnego Srebrna Góra – Stoszowice wraz z oczyszczalnią w

7.2.1 PROJEKTY REKOMENDOWANE DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH

MIEJSCOWOŚĆ	FUNKCJA DOMINUJĄCA	FUNKCJA PRZEWAŻAJĄCA	FUNKCJA UZUPEŁNIAJĄCA	DZIAŁANIA ZGODNE Z LOKALNYMI POTRZEBAMI I KIERUNKAMI ROZWOJU
BUDZÓW	rolnicza, mieszkaniowa.	obsługa rolnictwa.	usługowa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ termomodernizacja szkoły gimnazjalnej wraz z salą gimnastyczną, ▪ remont świetlicy wiejskiej lub budowa nowej, ▪ budowa chodnika, ▪ wymiana sieci wodociągowej, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z kolektorem przesyłowym.
JEMNA	mieszkaniowa. rolnicza,	turystyczno – rekreacyjno - wypoczynkowa, opieka paliatywna, ośrodki rehabilitacji	ogrodnictwo, sadownictwo i szkółkarstwo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane, ▪ regulacja potoku, ▪ utworzenie wioski tematycznej, ▪ budowa campingu.
GRODZISZCZE	rolnicza, mieszkaniowa	leśnictwo.	turystyczno – rekreacyjno - wypoczynkowa ze wskazaniem na rozwój agroturystyki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rewitalizacja kompleksu pałacowo - parkowego, ▪ termomodernizacja budynku szkoły wraz z salą gimnastyczną, ▪ budowa chodnika, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym, ▪ zagospodarowanie zbiornika przeciwpożarowego z przeznaczeniem na cele rekreacyjne, ▪ melioracja pól,

--	--	--	--	--

<p>LUTOMIERZ</p>	<p>rolnicza, mieszkaniowa.</p>	<p>przemysł wydobywczy, przetwórstwo lokalnych surowców i produktów.</p>	<p>szkółkarstwo, sadownictwo, leśnictwo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane, ▪ regulacja potoku, ▪ utworzenie wioski tematycznej, ▪ budowa campingu. ▪ remont świetlicy wiejskiej, ▪ budowa placu do zawracania autobusów szkolnych w kolonii Lutomierz, ▪ budowa sieci wodociągowej w Kolonii Lutomierz, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym, ▪ utworzenie wioski tematycznej „sera” i „wołowiny sowio górskiej”.
<p>MIKOŁAJÓW</p>	<p>turystyczno – rekreacyjno - wypoczynkowa ze wskazaniem na rozwój agroturystyki.</p>	<p>mieszkaniowa</p>	<p>rolnicza ze szczególną preferencją rolnictwa ekologicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane, ▪ regulacja potoku, ▪ utworzenie wioski tematycznej, ▪ budowa campingu. ▪ remont świetlicy wiejskiej, ▪ budowa placu do zawracania autobusów szkolnych w kolonii Lutomierz, ▪ budowa sieci wodociągowej w Kolonii Lutomierz, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym, ▪ utworzenie wioski tematycznej „sera” i „wołowiny sowio górskiej”. ▪ budowa Polskiego Centrum Świętego Mikołaja, ▪ tworzenie produktów związanych z symboliką Świętego Mikołaja,

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane, ▪ budowa świetlicy wiejskiej, ▪ budowa ronda, ▪ regulacja potoku, ▪ budowa ujęć wody pitnej, ▪ budowa sieci wodociągowej, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków. ▪ utworzenie wioski tematycznej.
--	--	--	--	--

<p>PRZEDBOROWA</p>	<p>rolnicza, mieszkaniowa.</p>	<p>przemysł wydobywczy, przetwórstwo lokalnych surowców i produktów, obsługa rolnictwa.</p>	<p>usługi pierwszego rzędu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja budynku świetlicy wiejskiej, ▪ budowa pieszego ciągu komunikacyjnego pomiędzy parkiem a świetlicą, ▪ rewitalizacja kompleksu pałacowo-parkowego, ▪ budowa sieci wodociągowej, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym.
<p>RÓŻANA</p>	<p>rolnicza, mieszkaniowa.</p>	<p>szkółkarstwo, sadownictwo, przetwórstwo</p>	<p>-</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowa wsi na drodze przekształcenia co najmniej 10 działek rolnych w działki budowlane,
<p>RUDNICA</p>	<p>rolnicza, mieszkaniowa.</p>	<p>turystyczno – rekreacyjno - wypoczynkowa</p>	<p>leśnictwo, przetwórstwo drewna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rewitalizacja kompleksu pałacowo-parkowego, ▪ budowa chodnika, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym.
<p>SREBRNA GÓRA</p>	<p>mieszkalnictwo, usługi administracji, oświaty, zdrowia, turystyki itp.</p>	<p>usługi podstawowe, rozrywka i rekreacja</p>	<p>-</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rewitalizacja Twierdzy, ▪ rewitalizacja centrum miasta, ▪ budowa osiedla, ▪ utworzenie targu produktów lokalnych, ▪ renowacja basenu, ▪ budowa Campingu, ▪ budowa wyciągu narciarskiego, ▪ zagospodarowanie trasy kolejki wraz z wiaduktami na cele turystyczno - rekreacyjne, ▪ wykorzystanie kopalni srebra do celów turystyczno-rekreacyjnych, ▪ budowa centrum sportowego, ▪ termomodernizacja budynku przedszkola, ▪ budowa i modernizacja ujęć wody pitnej, ▪ dalsza rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, ▪ utworzenie w Twierdzy Srebrna Góra bazy noclegowo - gastronomicznej.

<p>STOSZOWICE</p>	<p>rolnicza, mieszkaniowa.</p>	<p>usługowa, obsługa rolnictwa i przetwórstwo</p>	<p>przemysł wydobywczy i przetwórczy, sadownictwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rewitalizacja kompleksu pałacowo-parkowego, ▪ termomodernizacja i adaptacja sali gimnastycznej i budynku po byłej szkole podstawowej, ▪ budowa chodnika, ▪ zagospodarowanie składowiska odpadów, ▪ wymiana sieci wodociągowej, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z kolektorem przesyłowym, ▪ uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
<p>ŻDANOW</p>	<p>turystyczno – rekreacyjno - wypoczynkowa ze wskazaniem na rozwój agroturystyki.</p>	<p>mieszkaniowa</p>	<p>rolnicza ze szczególną preferencją rolnictwa ekologicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa campingu, ▪ regulacja potoku, ▪ sprawdzenie możliwości uzdrowiskowych i zmiana nazwy wsi, - budowa sieci wodociągowej, ▪ budowa sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków lub kolektorem przesyłowym, ▪ utworzenie wioski tematycznej.

7.3 MOŻLIWOŚCI ZEWNĘTRZNEGO FINASOWANIA WYZANCZONYCH CELÓW STRATEGICZNYCH

Zadania realizowane w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Chocianów na lata 2014 – 2020* mogą być finansowane z różnych źródeł. W polskim systemie finansowym są to źródła **wewnętrzne i zewnętrzne**. Źródła wewnętrzne oznaczają środki pochodzące z terenu gminy od podmiotów gospodarczych, budżetu lokalnego czy od mieszkańców. Natomiast źródła zewnętrzne to środki pochodzące od podmiotów funkcjonujących poza terenem gminy lub umiejscowionych organizacyjnie poza gminą. Zdecydowane większość zadań ujętych w niniejszej *Strategii Rozwoju* będzie współfinansowana ze środków **Unii Europejskiej**. Realia podziału środków z budżetu unijnego 2014 – 2020 przeznaczonego dla Polski oraz charakterystyka planowanych przedsięwzięć na terenie gminy Stoszowice umożliwia skorzystanie m.in. z takich źródeł jak:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020
- Rządowe Programy Operacyjne z alokacją środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- Konkursy i programy samorządowe i rządowe
- Fundusze publiczne i prywatne
- Inne wymienione w tabeli 8.

STRATEGIA GMINY STOSZOWICE							
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	TURYSTYKA	INFRASTRUKTURA	ROLNICTWO	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTURY	AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	OCHRONA ŚRODOWISKA	EDUKACJA I OCHRONA ZDROWIA
Regionalny Program Operacyjny	Regionalny Program Operacyjny	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Regionalny Program Operacyjny
Inwestycje W Innowacje -- Rozwój Firmy 2014-2020	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Regionalny Program Operacyjny	Regionalny Program Operacyjny	Regionalny Program Operacyjny w tym Konkursy Horyzontalne RPO Dolnośląskiego	Regionalny Program Operacyjny	Regionalny Program Operacyjny	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Program Inteligentny Rozwój	Konkursy Samorządowe i Ministerialne	Konkursy Samorządowe i Ministerialne	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Konkursy Samorządowe i Ministerialne	Programy Konkursy Samorządowe i Ministerialne	Konkursy Samorządowe i Ministerialne	Konkursy Samorządowe i Ministerialne
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Program Operacyjny Infrastruktura I Środowisko	Program Operacyjny Polska Cyfrowa		Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	INTEREG VA	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko			Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Program Operacyjny Infrastruktura I Środowisko
		Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej			Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój		

8. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Strategia Rozwoju..... ma przynieść efekty widoczne w niwelowaniu problemów i zmianach przestrzenno – społecznych. Aby do tego doszło bardzo ważne jest sukcesywne wdrażanie założeń strategii. Powinny się tym zająć władze Gminy, mieszkańcy oraz osoby, które uczestniczyły w procesie jej tworzenia. Gmina w dalszym etapie może powołać komitet monitorujący, którego zadaniem będzie bieżące monitorowanie postępów wdrażania strategii, wychwytywanie w otoczeniu pojawiających się szans na rozwój gminy, zgłaszanie pomysłów, uwag i propozycji zmian. Jednakże za powyższe oraz za pobudzenie prorozwojowych inicjatyw społecznych, gospodarczych, kulturalnych oraz aktywne uczestnictwo w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację założeń Strategii ze źródeł budżetowych, pozabudżetowych krajowych i zagranicznych, w tym z Unii Europejskiej, powinni odpowiadać wszyscy. Jest to związane z tym, że rezultaty strategii są w dużym stopniu uzależnione od zaangażowania w jej realizację władz Gminy, instytucji, podmiotów gospodarczych, grup społecznych oraz wszystkich mieszkańców, którzy rozumieją potrzebę nieustannego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, a także troszczą się o jej zrównoważony rozwój.

1.1 MONITORING I EWALUACJA REALIZACJI STRATEGII

Podstawowym instrumentem monitorowania są wskaźniki. Wskaźnik jest wyznacznikiem stanu analizowanego zjawiska i może odnosić się do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i mierzyć efekty strategii na różnych poziomach jej realizacji. W monitorowaniu zmian zachodzących w otoczeniu stosowane będą wskaźniki określone w zadaniach strategii oraz dostępności danych dla planowania regionalnego. W ramach monitoringu niniejszej *Strategii* można przyjąć następujące, przykładowe, podstawowe wskaźniki:

- długość zmodernizowanych dróg (km);
- długość dróg rowerowych (km);
- długość sieci wodociągowej (km);
- ilość przyłączy wodociągowych (szt.)

- ilość dostarczonej mieszkańcom wody (dm³);
- % mieszkańców objętych siecią wodociągową;
- długość sieci kanalizacji sanitarnej (km);
- ilość przyłączy kanalizacyjnych (szt.);
- ilość odebranych siecią kanalizacyjną płynnych nieczystości (dm³);
- % mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną;
- długość rozdzielczej sieci gazowej (km);
- ilość przyłączy gazowych (szt.);
- % ludności korzystającej z sieci gazowej;
- % ludności ogrzewających mieszkania gazem;
- % budynków lub mieszkań korzystających z paliw niskoemisyjnych w celach cieplowniczych;
- moc urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych (MW);
- ilość wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych (MWh);
- ilość budynków mieszkalnych i publicznych poddanych termomodernizacji (szt.);
- ilość podmiotów gospodarczych, w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców;
- ilość nowych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców;
- ilość gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych i specjalistycznych (szt.);
- średnia wielkość gospodarstwa rolnego (ha);
- liczba grup producentów rolnych (szt.);
- ilość pracujących (liczba osób);
- wskaźnik bezrobocia (%);
- powierzchnia użytków rolnych przeznaczonych do zalesienia/zalesionych (ha);
- % osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem;
- % bezrobotnych według grup wykształcenia;
- wskaźnik lesistości gminy (%);
- ilość akcji o tematyce proekologicznej przeprowadzonych wśród młodzieży szkolnej (szt.);
- ilość zrewitalizowanej substancji zabytkowej (obiekty budowlane);
- powierzchnia zrewitalizowanej zabytkowej zieleni urządzonej (ha);
- długość turystycznych szlaków pieszych, rowerowych i innych (km);
- ilość całorocznych miejsc noclegowych (szt.);

- ilość placówek gastronomicznych lub miejsc siedzących w placówkach gastronomicznych (szt.);
- ilość imprez o charakterze turystyczno – rekreacyjnym (szt.);
- długość rekreacyjnych ciągów pieszo – rowerowych (km);
- ilość imprez o charakterze kulturalnym (szt.);
- ilość kół i sekcji zainteresowań (szt.);
- ilość członków w kołach i sekcjach zainteresowań na 1000 mieszkańców;
- ilość sekcji sportowych (szt.);
- ilość członków klubów, zrzeszeń i sekcji sportowych na 1000 mieszkańców;
- ilość spółdzielni, grup producenckich
- ilość osób objętych programami pomocowymi związanymi z rozwojem zasobów ludzkich;
- % dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym;
- % wypełnienia terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod budownictwo mieszkaniowe;
- ilość mieszkań oddanych do użytku (szt.);
- ilość zrzeszeń, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (szt.);
- członkowie zrzeszeń, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców;
- pozyskane środki unijne na 1 mieszkańca (PLN);
- dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca (PLN);
- wydatki inwestycyjne budżetu gmina na 1 mieszkańca (PLN);
- przyrost naturalny (‰);
- saldo migracji (‰);
- Ilość nowych obiektów poszerzających atrakcyjność turystyczną (szt.).
- Ilość wiosek tematycznych (szt.)
- Liczba turystów

Monitorowanie wdrażania Strategii rozwoju Gminy Stoszowice na lata 2016 -2021 nie zmieni się od tego w jaki sposób monitorowano strategię z 2004 roku. Monitoring ma służyć kontroli postępu realizacji polityk i programów, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Istotnym działaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i ocena założeń, Na każdej sesji wójt przedstawia Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji zadań, w tym z zadań strategicznych.

Załącznik 1 WYNIKI DIAGNOZY SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ

WZÓR : ANKIETA BADANIA PREFERENCJI MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE ROZWOJU GMINY STOSZOWICE

Szanowni Państwo! Wójt Gminy Stoszowice podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy na lata 2016 – 2022*. Pierwszym krokiem jest niniejsza ankieta, która będzie pomocna w naszych dalszych pracach nad tym dokumentem. Tym samym zwracamy się do Państwa z serdeczną prośbą o wypełnienie niniejszej ankiety. Wypełnioną ankietę proszę przekazać do dnia 16.11.2015 do sekretariatu Urzędu Gminy Stoszowice lub jej skan na adres gmina@stoszowice.pl. Pragniemy nadmienić, że ankieta jest anonimowa. O dalszym postępie prac nad Strategią będziemy informować Państwa za pośrednictwem strony internetowej Naszej Gminy.

1. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z faktu, że mieszka na terenie Gminy?

(prosimy zaznaczyć tylko jedną odpowiedź).

1. TAK   2. NIE

2. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z jakości funkcjonowania oraz dostępności do następujących elementów infrastruktury społecznej i technicznej na terenie Gminy, niezależnie od odpłatności? Proszę to ocenić w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 10 najwyższą.

(prosimy o ocenę każdego elementu).

1. SŁUŻBA ZDROWIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
2. SZKOLNICTWO	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
3. KULTURA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
4. SPORT I REKREACJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
5. HANDEL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
6. GASTRONOMIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
7. KOMUNIKACJA PUBLICZNA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
8. UKŁAD KOMUNIKACYJNY (SIEĆ I JAKOŚĆ DRÓG)				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. ZIELEŃ PUBLICZNA (OGÓLNODOSTĘPNA)				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. SIEĆ WODOCIĄGOWA				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11. SIEĆ KANALIZACYJNA				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12. ENERGETYKA				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13. GOSPODARKA ODPADAMI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14. TELEKOMUNIKACJA I ŁĄCZNOŚĆ				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15. ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA (URZĄD)				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16. CZYSTOŚĆ I ESTETYKA				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18. OŚWIETLENIE ULICZNE				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. W jakie dodatkowe elementy infrastruktury technicznej i społecznej powinna w pierwszej kolejności zainwestować (zbudować, rozbudować, zmodernizować) Gmina?

(prosimy o wybór max trzech odpowiedzi przez wstawienie znaku x).

1	SZKOLNICTWO	
2	KULTURA	
3	SPORT I REKREACJA	
4	SIEĆ DRÓG (zależnych od gminy, tzn. drogi gminne)	
5	CZYSTOŚĆ i ESTETYKA	
6	SIEĆ WODOCIĄGOWA	
7	SIEĆ KANALIZACYJNA	
8	GOSPODARKA ODPADAMI	
9	OŚWIETLENIE ULICZNE	
10	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	

4. Co uważa Pan(i) za najpilniejszą inwestycje na terenie Pana/i miejscowości (solectwa) ?(prosimy wymienić maksymalnie do 3 inwestycji).

- 1.....
 ...
 2.....
 ...
 3.....
 ...

5. Jakie inne działania powinna realizować/wspierać/inicjować gmina? (prosimy o wybór max. Trzech odpowiedzi przez wstawienie znaku x).

1	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, HISTORYCZNEGO	
2	ORGANIZACJA IMPREZ KULTURALNYCH	
3	WSPARCIE POSTAW PRZEDSIĘBIORCZYCH,	
4	PROMOCJA GMINY I POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI	
5	WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I GRUP SPOŁECZNYCH	
6	OFERTA KULTURALNA, EDUKACYJNA, WYPOCZYNKU I REKREACJI ORAZ ŻYCIA SPOŁECZNEGO,	
7	OFERTA TURYSTYCZNA	
8	KULTYWOWANIE TRADYCJI I ROZWIJANIE POCZUCIA WSPÓLNOTY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW	
9	OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO,	
10	WSPIERANIE IDEI ODNOWY WSI	
11	Inne np.	

6. Które działanie uważa Pan(i) za najpilniejsze na terenie Pana/i miejscowości (solectwa) ?

(prosimy wymienić maksymalnie 3 działania).

- 1.....
2.....
3.....

7. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z jakości obsługi w Urzędzie Gminy ? Mamy na myśli zarówno czas oczekiwania na załatwienie powierzonych urzędnikom spraw, obsługę petentów, kompetencje urzędników, itp. ? Proszę to ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 najwyższą. (prosimy zaznaczyć tylko jedną ocenę).

1   2   3   4   5

8. W jakim kierunku według Pana/i powinna rozwijać się Gmina? Mając na uwadze obecne realia gospodarcze i społeczne, lokalne uwarunkowania oraz doświadczenia sąsiednich gmin w powiecie i województwie, proszę zastanowić się nad wizją gminy i sformułować ją w kilku zdaniach. (prosimy zapisać wypowiedź).

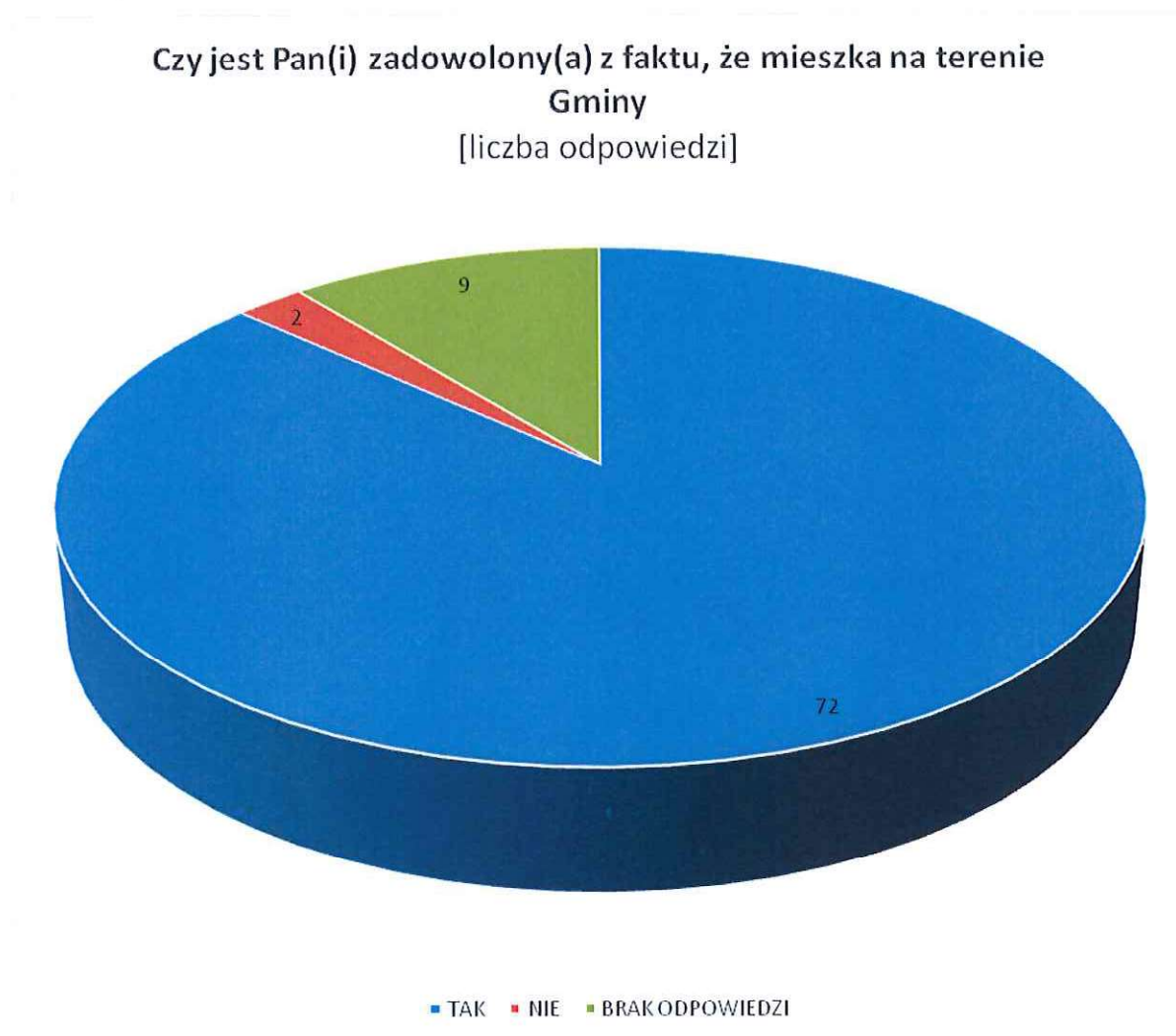
.....
.....
.....
.....

METRYKA (prosimy o wypełnienie metryki, ankieta z brakiem tych odpowiedzi nie będzie brana pod uwagę).

1. Płeć. ·KOBIEȚA ·MEŻCZYȚA

2. Wiek. ·18 – 24; ·25 – 29; ·30 – 39 ; ·40 – 49; ·50 – 64; ·65 i więcej;

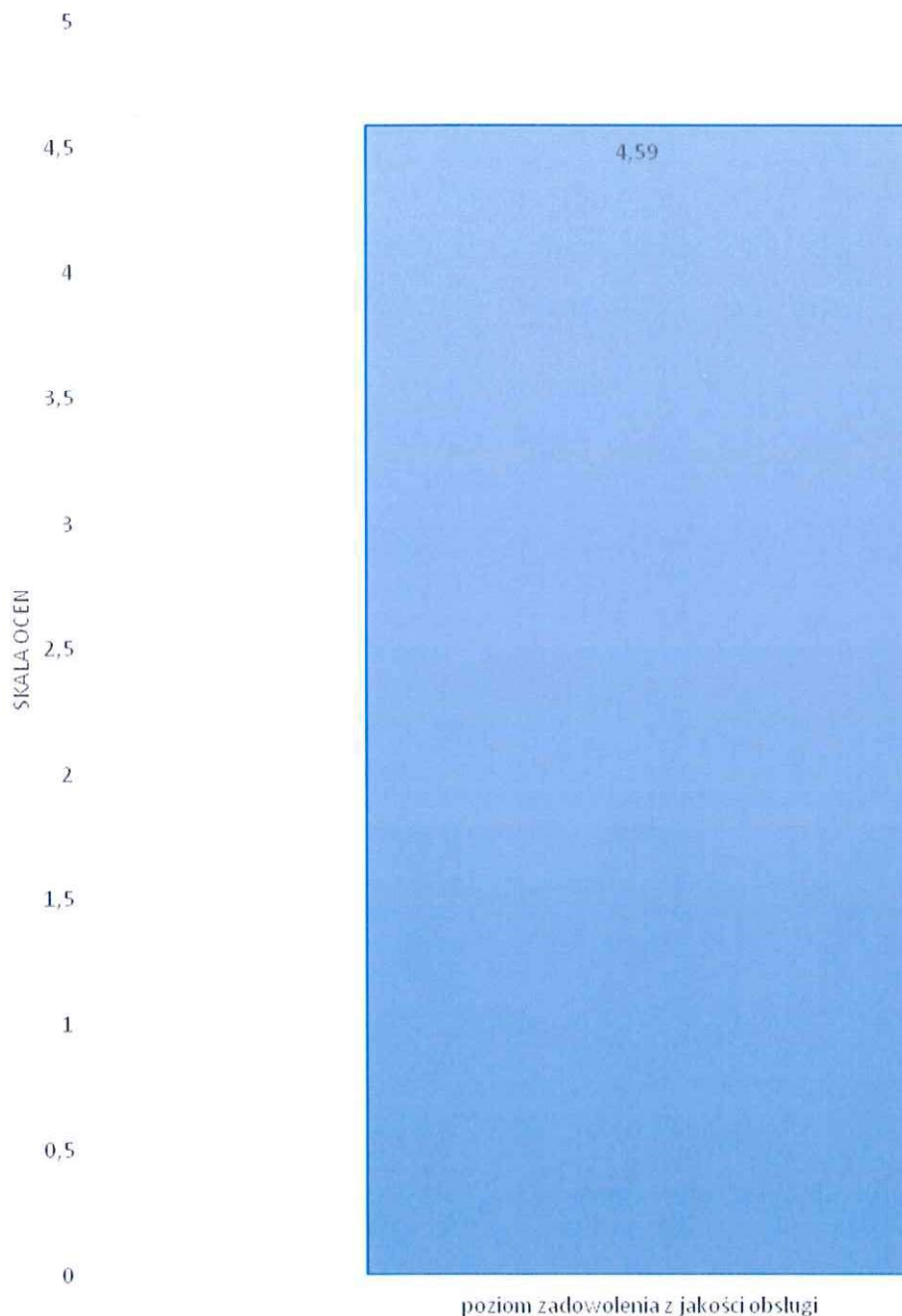
3. Miejscowość (sołectwo).(prosimy wpisać nazwę miejscowości / sołectwa).....

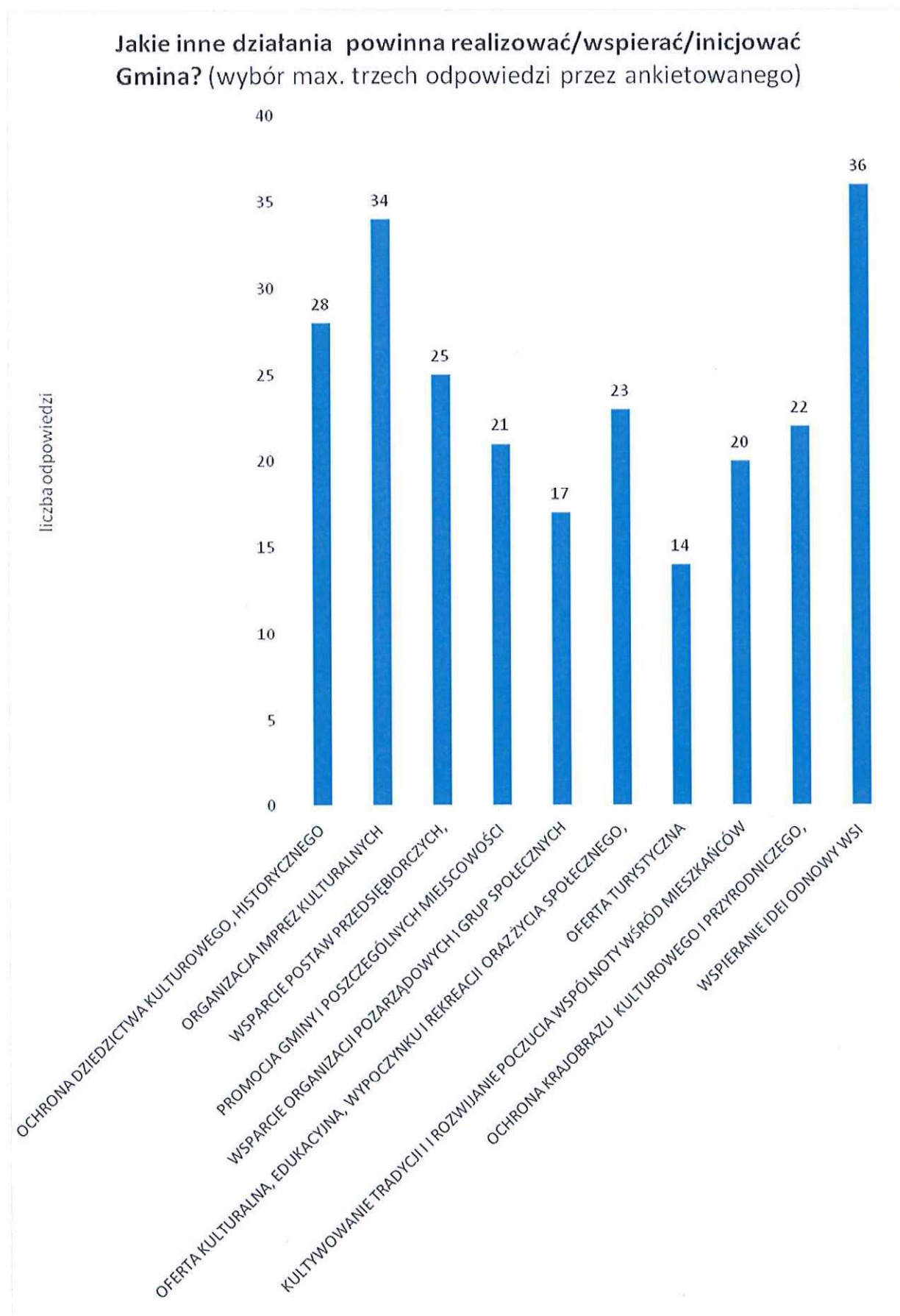
Rysunek 9 Odpowiedz na pytanie 1- ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z jakości obsługi w Urzędzie Gminy ? Mamy na myśli zarówno czas oczekiwania na załatwienie powierzonych urzędnikom spraw, obsługę petentów, kompetencje urzędników, itp. ?

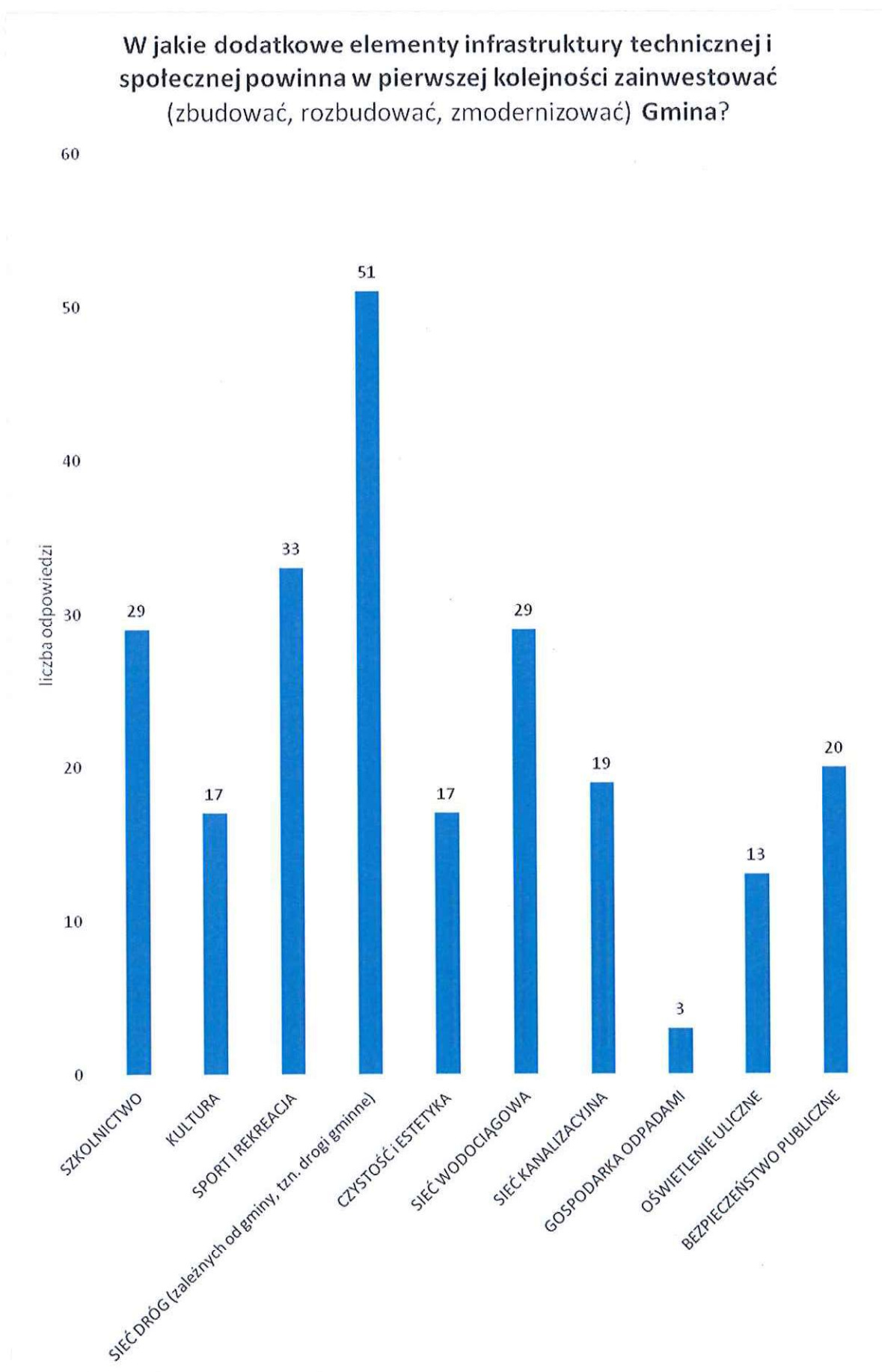
Ocena w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą

Rysunek 10 Odpowiedz na pytanie 7 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice

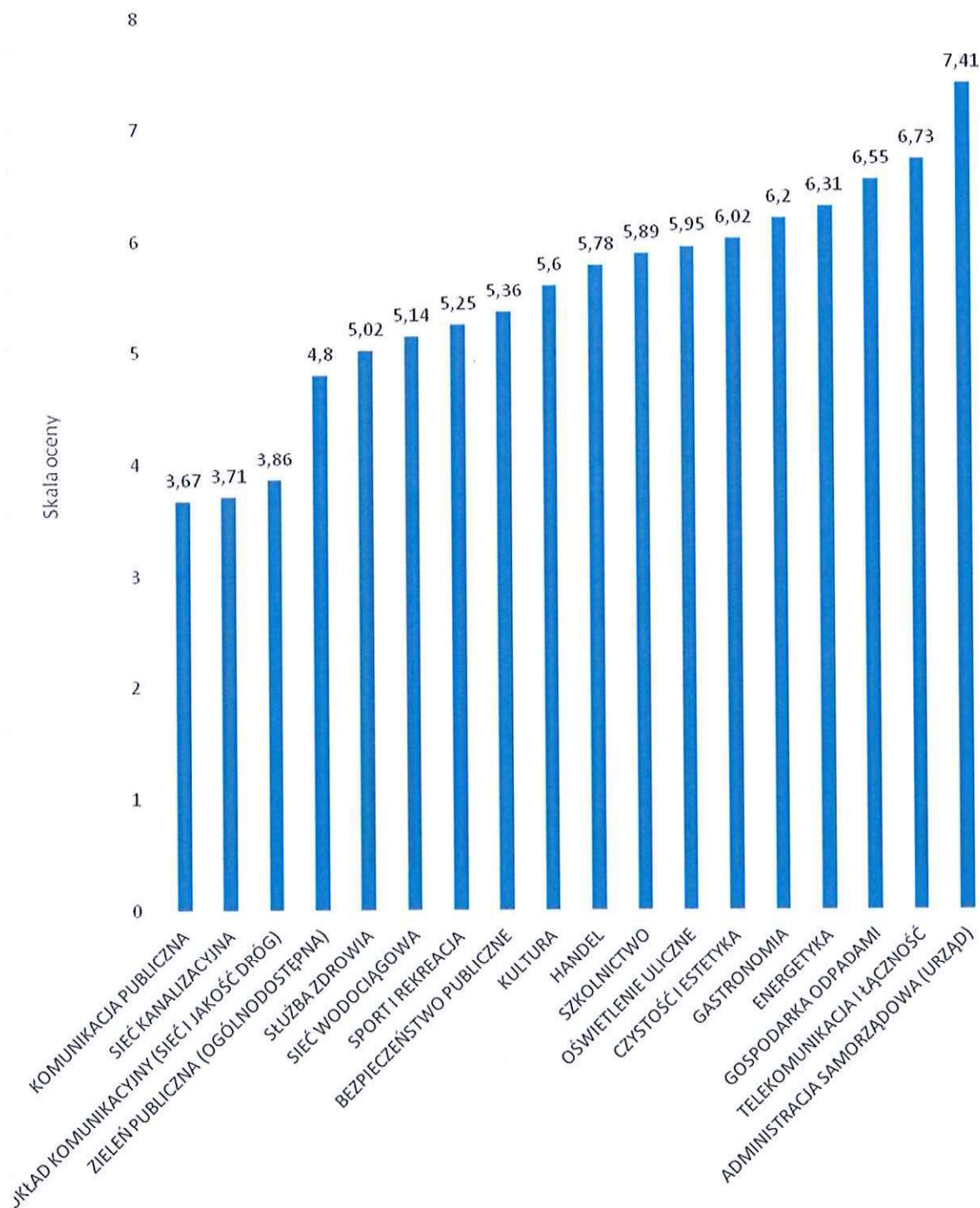
Rysunek 11 Odpowiedz na pytanie 5 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice

Rysunek 12 Odpowiedź na pytanie 3 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice
Gmina Stoszowice, 57-213 Stoszowice, Stoszowice 97
www.stoszowice.pl

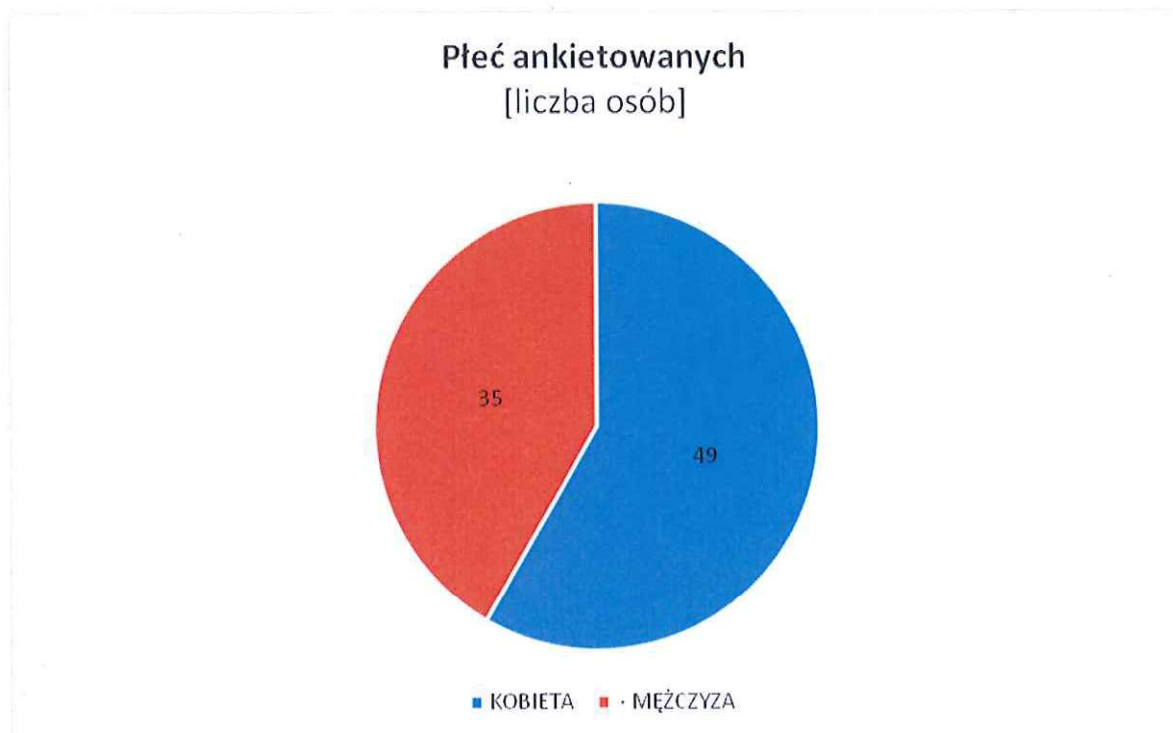
Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z jakości funkcjonowania oraz dostępności do następujących elementów infrastruktury społecznej technicznej na terenie Gminy, niezależnie od odpłatności ?

Ocena w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 10 najwy

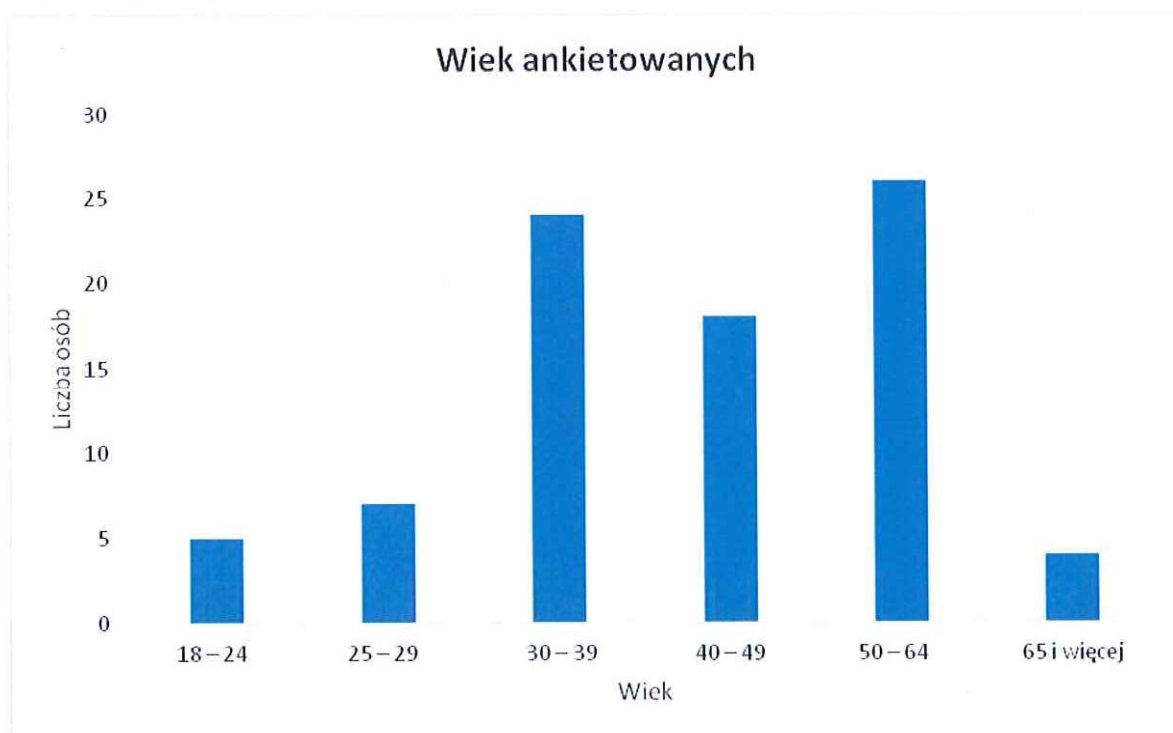

Rysunek 13 Odpowiedz na pytanie 2 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice

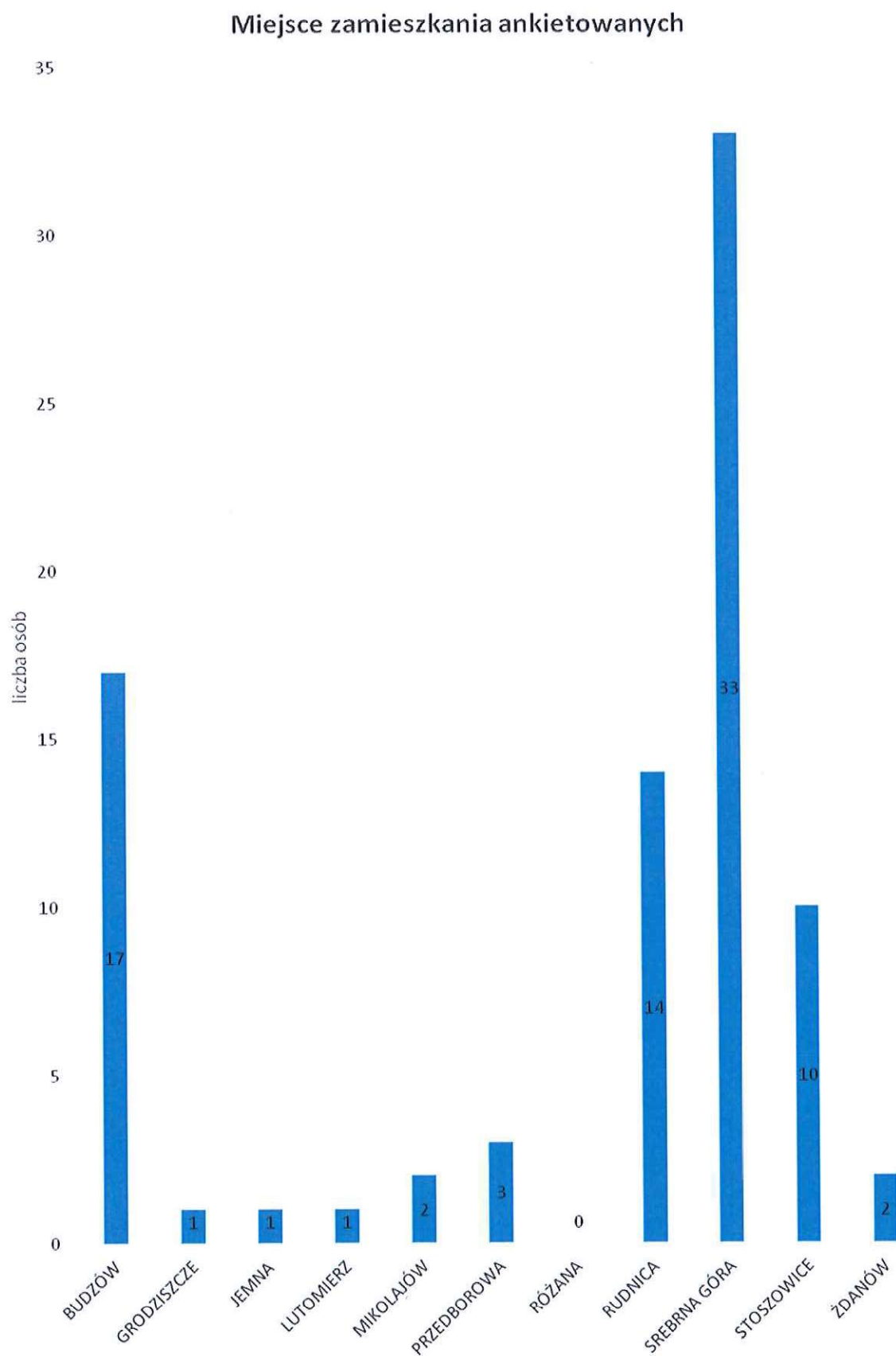

Rysunek 14 płeć respondentów

Rysunek 15 wiek respondentów

Rysunek 16 respondenci z gminy Stoszowice według sołectw

KWANTYFIKACJA UWARUNKOWAN ANALIZY SWOT**MOCNE STRONY**

1	Unikatowe na skalę europejską liczne zabytki i miejsca dziedzictwa kulturowego, historycznego, w tym miejsca kultu. (największa górską twierdza w Europie zwana śląskim Gibraltarem.)	2,75
2	Zróżnicowana rzeźba terenu sprzyjająca uprawianiu różnorodnych form turystyki i wypoczynku o każdej porze roku (turystyka rowerowa, jazda konna, piesze wycieczki, wspinaczka skałkowa, paralotnictwo)	3,5
3	Atrakcyjne położenie gminy posiadającej wartościowe walory wypoczynkowe, wysoki potencjał i liczne zasoby turystyczne.	4,25
4	Wybudowany światłowód sieci Internetu szerokopasmowego	4,75
5	Bogate walory krajobrazu przyrodniczego z obszarami chronionymi, różnorodność fauny i flory; piękne widoki na góry bardzkie, masyw śnieżnika	5,5
6	Cykliczny wzrost liczby turystów na Twierdzę Srebrnogórską, największą atrakcję turystyczną gminy	5,75
7	Kreatywni, utalentowani, przedsiębiorczy, uczestniczący w życiu gminy, mieszkańcy	6,25
8	Działalność grup obsługujących ruch turystyczny	6,25
9	Rozwijająca się baza noclegowa- konsumpcyjna-turystyczna z licznymi miejscami noclegowymi.	7,25
10	Liczne podania i ciekawostki historyczne do wykorzystania w promowaniu gminy (Fabryka zegarów Eppnera, browar itp.)	7,5
11	Mieszkańcy mają dostęp do podstawowych towarów i usług	8
12	Teren gminy z różnorodnością tras turystycznych i rekreacyjnych, rowerowe MTB, narciarstwa biegowego.	9,25
13	Oferta kulturalna i rekreacyjna gminy dostosowywana do jej potencjału turystycznego.	9,75
14	Utworzona Gmina Spółka Wodna	10,75
15	Pozyskiwane środków pozabudżetowych na remont zabytków	11
16	Liczne atrakcje do uprawiania turystyki niekonwencjonalnej	11,25
17	Bogate tereny łowieckie	11,25
18	Rozwinięta sieć szkół i przedszkoli	11,5
19	Zmodernizowane rolnictwo	11,5
20	Działalność różnorodnych organizacji pozarządowych	13,25
21	Własne ujęcia wody	13,25
22	Liczne miejsca pracy na terenie gminy dające zatrudnienie mieszkańcom	13,25
23	Liczne oddolne inicjatywy kulturalne i społeczne,	13,5
24	Znane w kręgu paralotniarzy i dobrze utrzymane startowisko	15,25
25	Realizacja karty dużej rodziny na terenie gminy	15,25

SŁABE STRONY

1	Oczyszczalnia ścieków w bardzo złym stanie	4,00
2	Niska liczba działań na rzecz przedsiębiorczości i rozwoju miejsc pracy młodzieży	5,67
3	Niewykorzystane i niszczące budynki po szkole w Srebrnej Gorze i Stoszowicach	7,00
4	Słaby stan infrastruktury drogowej	8,67
5	Słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa dla mieszkańców i turystów	9,67
6	Brak dróg transportu rolnego	10,00
7	Infrastruktura techniczna i społeczna wymaga ciągłej rozbudowy i bieżącej konserwacji	10,33
8	Szlaki turystyczne wymagają skoordynowania z trasami biegowymi	12,67
9	Słaby dostęp do usług medycznych – specjalistycznej opieki zdrowotnej	12,67
10	Brak parkingów i chodników.	13,67
11	Nazwa gminy nie jest tożsama z rozślawioną w regionie Srebrną Górą	14,33
12	Słaby dostęp do szkoleń liderów grup lokalnych	14,67
13	Słaba komunikacja władzy samorządowej z liderami grup społecznych	15,67
14	Niewystarczająca animacja kulturalna na terenie sołectw	16,00
15	Brak gazyfikacji	17,00
16	Brak oferty rozwoju i zorganizowanej opieki dla dzieci poniżej 3 lat	17,67
17	Niewystarczająca promocja walorów turystycznych	18,00
18	Słabo rozwinięta sieć informacji turystycznej	18,00
19	Brak świadczenia w niektórych obiektach wypoczynkowych usług rehabilitacyjno– wypoczynkowych (z myślą o osobach niepełnosprawnych).	18,67
20	Niewystarczająca liczba miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców: placów zabaw i boisk (Srebrna góra i Lutomierz)	19,00
21	Widoczna potrzeba aktywizacji społeczności wiejskich w sołectwach oddalonych od centrum gminy.	19,67
22	Brak oświetlenia na drogach prowadzących do posesji.	20,33
23	Niewykorzystana infrastruktura kolejowa	21,33
24	Placówki kulturalne i oświatowe wymagają doposażenia	21,33
25	Polityka oświatowa gminy wymaga lokalnej reformy	23,00
26	Brak planu urzędniowo-rolnego dla poszczególnych miejscowości.	23,33
27	Niektóre zabytki wymagają konserwacji	24,33
28	Niska oferta turystyczna dla dużych grup zorganizowanych.	24,67
29	Nieuporządkowana gospodarka wodno – ściekowa, niedostateczna infrastruktura techniczna	25,33
30	Trasy rowerowe wymagają oznakowania i doposażenia w infrastrukturę	25,67

SZANSE

1	Plan utworzenia podstrefy ekonomicznej.(WSE)	2
2	Rozwój małych i średnich firm oparty na obsłudze ruchu turystycznego	2,5
3	Rozwój produktów lokalnych i promowanie przetwórstwa na poziomie gospodarstwa	3,75
4	Odkrycie Kopalni Srebra na terenie Srebrnej Góry	3,75
5	Wzrost jakości usług gastronomiczno-hotelarskich.	4
6	Rozwój turystyki sentymentalnej	4,5
7	Zachowanie historycznego charakteru gminy, układu architektonicznego, kultywowanie tradycji i ochrona walorów przyrodniczych sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi gminy	5,25
8	Rozwój turystyki weekendowej.	6,25
9	Możliwość pozyskiwania funduszy i środków z UE.	6,25
10	Aktywizacja społeczna i rozwój przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby	6,25
11	Rozwój nowych form wypoczynku i rekreacji	6,75
12	Uczestnictwo i zaangażowanie w realizację programu odnowy dolnośląskiej wsi	7,25
13	Współpraca z innymi gminami.	7,5
14	Duża aktywność LGD QWSI i nawiązana współpraca gminy.	7,75
15	Rewitalizacja i udostępnienie istniejących obiektów zabytkowych	8
16	Wymiana dobrych praktyk turystycznych	10,75

ZAGROŻENIA

1	Zmieniająca się i niestabilna polityka podatkowa.	5,25
2	Niezawiązana współpraca zewnętrzna w zakresie rozwoju, promocji i obsługi ruchu turystycznego	5,25
3	Kary dla gmin nie posiadających kanalizacji	6,75
4	Zaniżony poziom bezpieczeństwa drogowego	6,75
5	Wzrost ciężkiego ruchu samochodowego	6,75
6	Wzrost cen usług hotelarskich.	7,5
7	Zwiększająca się ilość zadań samorządowych.	7,75
8	Zagrożenie suszą	8,25
9	Kadencyjność władz nie zapewnia ciągłości realizacji projektów	9,25
10	Rosnące koszty utrzymania obiektów, świetlic wiejskich	10,75

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Podział administracyjny województwa dolnośląskiego.....	13
Rysunek 2 Podział administracyjny powiatu ząbkowickiego.....	14
Rysunek 3 Mapa	14
Rysunek 4 Mapa granic gminy, źródło reprodukcji www.google.pl	15
Rysunek 5 Schemat sieci teleinformatycznej w gminie Stoszowice	33
Rysunek 6 Mapa - Trasa 9 buków w Srebrnej Górze	39
Rysunek 7 Kierunki rozwoju	58
Rysunek 8 Tabela możliwych źródeł finansowania.....	78
Rysunek 9 Odpowiedz na pytanie 1- ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice.....	84
Rysunek 10 Odpowiedz na pytanie 7 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice.....	85
Rysunek 11 Odpowiedz na pytanie 5 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice.....	86
Rysunek 12 Odpowiedz na pytanie 3 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice.....	87
Rysunek 13 Odpowiedz na pytanie 2 - ankieta badania preferencji mieszkańców w zakresie rozwoju gminy Stoszowice.....	88
Rysunek 14 płeć respondentów	89
Rysunek 15 wiek respondentów	89
Rysunek 16 respondenci z gminy Stoszowice według sołectw	90

SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia i liczba mieszkańców w miejscowościach gminy Stoszowice.....	22
Tabela 2 Miejsca spotkań i uprawiania sportu w Gminie Stoszowice.....	42
Tabela 3 Struktura dzieci i młodzieży w Gminie Stoszowice	47
Tabela 4 Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy	49
Tabela 5 Struktura podmiotów gospodarczych prowadzących działalność pozarolniczą, zarejestrowanych w CEiDG.....	49
Tabela 6 Dochody dla gminy z działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby fizyczne.....	49
Tabela 7 Dochody dla gminy z działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby prawne	50
Tabela 8 Gospodarstwa rolne w Gminie.....	50
Tabela 9 Dochody dla gminy z rolnictwa	51
Tabela 10 Dochody w budżecie gminy plasują się na poziomie ok. 20 mln zł.	51

Urząd Gminy Stoszowice | Tel.: 74 816 45 10 e-mail: gmina@stoszowice.pl